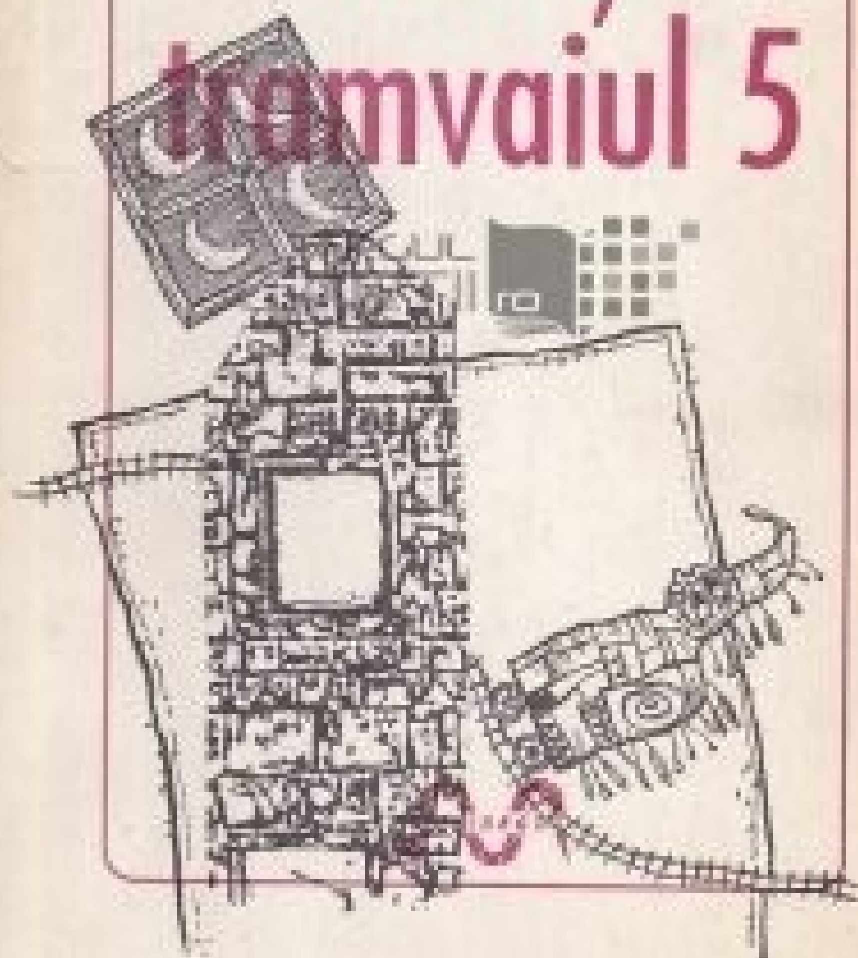
DUȘAN BAIKSI

Luna și tramvaiul 5

DUŞAN BAISKI

LUNA ŞI TRAMVAIUL 5

— proză scurtă —

Editura Marineasa
1994

La Singapore, un chiştoc de ţigară

Dungă stă cu coatele înfipte în tejghea, cu privirea pierdută la turla bisericii franciscane.

De-acolo, zice-se c-au tras teroriştii în revoluţionari. De fapt, gândeşte el, asta s-a zis. Că terorişti nu s-au găsit, revoluţie cică n-a fost, c-a fost lovitură de stat, iar manifestanţii şi-au tras singuri gloanţe în cap. Iar acum nu zice nimeni nimic. Viaţa e prea scurtă pentru a mai da cu băţu-n baltă.

După un timp, Dungă îşi coboară privirea la consensul pieţei. Liliana, gâsca lui cea albă, îşi întinde din când în când gâtul ca pentru a înghiţi vreun nod ce-i alunecă anevoios prin esofag. Uneori, Dungă ar vrea să fie în locul ei. Alteori ar vrea să nu mai fie deloc. Speră însă că într-o bună zi cineva, vreun individ bonom, cu o respiraţie profundă şi liniştită, va scoate din buzunarul pantalonilor o bancnotă de o sută de lei, îi va îndrepta colţurile, i-o va întinde domnului Dungă, proprietarul societăţii comerciale cu răspundere limitată „Liliana” şi, cu încuviinţarea acestuia, va pune palma pe creştetul gâştei.

Falimentul pare însă iminent. De o săptămână întreagă, Liliana zace pe betonul rece al tejghelei şi priveşte melancolică „alba-neagra” de pe tejgheaua de vizavi. Zace degeaba, nu vine nimeni s-o atingă, zace, priveşte şi ascultă muzică. Uneori muzica o deranjează fiindcă e dată tare, prea tare, aproape asurzitor şi atunci îşi întinde gâtul lung şi subţire şi dă din cap. A început chiar să înveţe unul din cântecele Romicăi Puceanu. Ba chiar se bucură de faptul că s-a născut în Balcani. Viaţa pare veselă aici. Şi nici nu rişti să plăteşti cinci sute de dolari pentru un prăpădit de chiştoc de ţigară aruncat pe jos, ca la Singapore.

Totuşi, gândurile astea îi trec prin cap lui Dungă şi nicidecum Lilianei. Cu toate că, uneori, nici în capul lui nu e nimic. Stă doar şi se holbează la consens. Un consens ce lui i se arată de-a dreptul dubios. De ce nu vine încă nimeni să pună mâna pe Liliana? Ori e toată lumea foarte liniştită, şi-n acest caz bolnavă, ori e toată neliniştită, şi-n acest caz e fără cuvinte.

Azi, după ce a cărat cu sine o pancartă pe care fusese scris: „Pentru o sută de lei, Liliana vă alungă sughiţu” (da, nearticulat, pentru că Danny, cel care i-a scris reclama a făcut un liceu unde nu s-a-nvăţat gramatică), o ploaie iute, ca de vară, total neobişnuită pentru ianuarie, i-a stricat literele de cerneală şi i-a

muiat cartonul. Acum, pancarta zace mototolită sub cartoanele goale de „Assos”, lângă tomberonul prea plin de alte pancarte şi cartoane goale de „Assos”.

Alteori, Dungă îşi fixează privirea înspre intrarea în piaţă. Se uită atent la chipurile oamenilor, până când întâlneşte o figură dumnezeiască. Domnul sau doamna, cu bunătatea întipărită până şi-n ridurile frunţii, potenţiali clienţi ai societăţii comerciale cu răspundere limitată „Liliana”, se dau totuşi repede de gol, de cum ajung la tejgheaua cu ziare. Se uită întâi la fiţuici, apoi în jur, scot în grabă moneda dinainte pregătită, aproape că smulg ziarul din mâna vânzătorului, îl îndoaie cu titlul înăuntru şi-l introduc discret în buzunarul pantalonului sau în plasă. Dungă ştie totuşi ce titlu are ziarul. Fiindcă din locul lui el le vede pe toate.

Iată, de pildă, această doamnă platinată, cu faţa rotundă, semn al blândeţii, poate cândva o bună şi ascultătoare cotizantă de partid, acum precis membră a vreunei societăţi filantropice şi, judecând după cutele neacoperite de pudră, probabil chiar bunică, se va opri senină, liniştită, marcată de consensul zis general, se va uita de sus la fiţuici, va scoate din poşetă o puşculiţă din piele natur, asta după ce în prealabil va scotoci îndelung printre nimicurile ce umplu mai toate poşetele femeilor, din această puşculiţă va alege bancnota cea mai urâtă şi i-o va întinde vânzătorului bărbos arătând cu degetul spre un ziar de scandal. Dungă va face de îndată legătura şi va conchide laconic, în sinea sa, bineînţeles: „Masturbaţie!”

Doamna platinată l-a văzut şi se îndreaptă spre el. Tocmai spre el cu toate că se află ascuns printre mormane de mere, plase de rafie şi sticle de ţuică din găinaţ de porumbel. Prin minte îi revine imaginea obsedantă a chipului „în două urechi” al fostului prim-miner al ţării. Doamna platinată seamănă cu fostul prim-miner. Sau lui doar i se pare că seamănă. Nu i-au plăcut niciodată portretele. Au în ele ceva diabolic, iar ochii te urmăresc indiferent în ce colţ al camerei te găseşti.

— Ţigări ai?

Vocea dumneaei alungă vedenia. (Chiar dacă… Cu primul-miner…) Dungă dă din umeri, holbându-se la aluniţa de pe gâtul alb al femeii.

— Am adidaşi parlamentari, zice.

Şi râde. Cucoana îl fulgeră cu privirea. Bărbatul nu înţelege de ce s-o fi supărat, ba, dimpotrivă, cel supărat trebuia să fi fost el. De unde şi până unde îl întreabă de ţigări? „Masturbaţie”, gândeşte şi, pentru o clipă, i se pare c-a zis asta cu voce tare. Iar olteanul care vinde mai încolo varză murată îl priveşte împietrit. Pe şorţul albastru, prins dinainte, peste pufoaică, o pată mare, închisă la culoare. Dungă trage puternic aer în plămâni. Simte în nări un miros vag de tutun bulgăresc, de langoşi, de urină şi gaze de eşapament.

Se uită furios la Liliana. Furios dintr-o dată. Cucoana de bine n-a catadicsit să deschidă baierile pungii „din piele de OTTER”. Îl înjură pe vânzătorul de ziare. Înjură şi lumea cu inimă de piatră. Piaţa e plină cu oameni cu inimi de piatră. Şi pe deasupra idioţi.

„Pentru o sută de lei Liliana vă vindecă de sughiţ.” Ce rost au atâtea ziare? Un singur ţipăt al Lilianei, neaşteptat, să surprindă, nu-i aşa? Face cât o sută de ziare. Înmulţiţi deci o sută de ziare cu cinci lei. Pentru o sută de lei, Liliana vă vindecă de apatia postelectorală.

Cântă Romica Puceanu. Liliana îşi întinde gâtul. Îi place Romica Puceanu şi faptul că s-a născut în Balcani. Dungă se cutremură de frig. Scoate din buzunar o sticlă de un sfert. Goală. Mai e (parcă) un strop pe fund. Până să ajungă la gura lui Dungă, picătura dispare. Ochii Lilianei lucesc şi patronul o înjură.

O, Doamne! Un domn. A intrat în piaţă un domn. Dungă îl soarbe cu privirea. Nu suferă de inversiuni sexuale, dar apreciază aspectul bine al unora a căror ţinută cadrează cu chipul aristocratic. „Rahat!” gândeşte. Individul cu mutră de pensionar aristocrat vinde ţigări „Assos” şi cumpără mărci şi dolari.

Lui Dungă îi este de-a dreptul dor de un domn în carne şi oase. Sau de o doamnă adevărată. (Fără cuvinte.) Care să întruchipeze liniştea. Care să se apropie de Liliana cu mâinile şi cu glasul tremurând de emoţia brusc renăscută. Care să scoată din buzunar nenorocita de sută, să-l implore pe el, pe Dungă, să-i permită să pună palma pe creştetul lunguieţ al Lilianei, să aştepte cu înfrigurare ţipătul ascuţit… Nu, să nu aştepte, ci să fie luată prin surprindere, să tresară, să simtă iar adevărata viaţă curgându-i prin vene…

Două călugăriţe! Iartă-mă, Tu, Cel de Sus! Cum de s-a putut gândi că cele două măicuţe în negru vor să-şi mai tulbure liniştea, când ele pentru linişte s-au călugărit.

Pentru a fugi de inimile de piatră. De idioţi. De hoţi şi bişniţari. De care s-a umplut lumea. Şi totuşi… Călugăriţele s-au oprit pentru o clipă dinaintea Lilianei, una dintre ele a şoptit ceva, cealaltă a dat din cap că nu, şi au plecat amândouă mai departe.

Dungă răsuflă uşurat. Mai uşurat decât atunci, în decembrie, când s-au spart vitrinele la magazine şi când cineva i-a pus în braţe o sticlă de şampanie. Până atunci n-a băut niciodată şampanie. În stradă ardeau operele primului-miner şi el bea şampanie. Când au apărut pompierii militari cu tunurile de apă, a fugit. A căzut în nişte boscheţi, ud până la piele. (C-a fugit laolaltă cu tinerii furioşi.)

Dimineaţa a găsit-o pe Liliana. A văzut-o rătăcind pe uliţele desfundate ale Mehalei. Oraşul părea că doarme. Cu vitrinele sparte. Cu oamenii căutând „Europa Liberă” pentru a asculta ştiri proaspete. A fost duminică atunci, când a găsit-o pe Liliana. Pe 17 decembrie. El şi ea rătăcind pe uliţele acelea. Vânăt de frig, s-a încumetat s-o alerge. De fapt, l-a alergat ea pe el, fugind printre grămezile de moloz, stârnind câinii „sistematizaţi”. Dar a prins-o. I-a strâns pliscul, a pus-o subsuoară şi a dus-o acasă.

— Cât vrei pe ea?

Glasul gros l-a speriat. Nu, el nu vinde nimic. Dă din mâini ca un bezmetic, aproape că ţipă. Gospodina îl măsoară o clipă, se cruceşte, îl înjură apoi şi se depărtează bombănind. Şoldurile uriaşe ale femeii îl fac să înghită în sec. Îşi aprinde o ţigară. „De fumat n-au murit atâţia câţi au murit de comunism”, gândeşte. Se miră de înţelepciunea care l-a copleşit dintr-o dată.

Poliţistul de piaţă. Acum e altul. Că ăştia, noii, se schimbă în fiecare săptămână. Poliţiştii cu dungi roşii la pantaloni. Că de-aia le-au păstrat, să nu uite lumea cine şi ce-au fost. Cel de săptămâna trecută mânca toată ziua seminţe de dovleac. Îl salutau bişniţarii ca pe un Dumnezeu, iar el dădea numai din cap, scuipând pe jos cojile rumenite. Unul care vindea lângă Dungă miere de stup, „Carpaţi fără filtru” furate şi prezervative chinezeşti spunea că e singurul poliţist cu inimă de aur din toată ţara. Şi el, Dungă, l-a îndrăgit.

Zgribulit de frig, se uită iar la turla bisericii franciscane. Orologiul, cândva viu, e-acum înţepenit. Scândurile bătute în ferestre sunt înnegrite de ploi. Doar una lipseşte. Pe-acolo s-a tras. Se zice că manifestanţii au născocit terorişti, să poată să-şi tragă singuri gloanţe în cap. Deci de acolo n-a tras nimeni, gândeşte Dungă. Paznicul muzeului (că acum biserica-i muzeu) o fi transformat turla în crescătorie de porumbei.

Poate că mai bine ar creşte şi el porumbei. Sau ar vinde ziare. Priveşte cu ciudă la barba roşcată a vânzătorului de ziare, la tejgheaua improvizată din lăzi de lemn, la titlurile fistichii ale fiţuicilor, la oamenii ce trec prin faţa Lilianei, indiferenţi, înfofoliţi în blăni sau pufoaice, la precupeţele îngheţate, la puştiul cu „alba-neagra” rămas fără clienţi, la olteanul care vinde varză murată. Şi simte ceva ca o mână ce-i strânge puternic măruntaiele, ghiceşte că asta e furia, o apucă pe Liliana de spate, o aruncă în sus. Pentru o clipă, nu se mai aude nimic. Pe urmă fâlfâitul disperat a două aripi mari. Deodată, Liliana începe să ţipe ascuţit, strident, lumea din piaţă se cutremură surprinsă, ţipă, iar ea, Liliana, fuge peste merele ionatane, răstoarnă sticlele de ţuică, borcanele de hrean. Apărută lângă Dungă de cine ştie unde, doamna aceea platinată, poate o fostă membră de partid, are obrajii îmbujoraţi şi strigă din răsputeri: „Jos guvernul!” Atunci, poliţistul cu dungi roşii trage în aer un foc de armă.

Linişte. Linişte. N-a tras nimeni. (Consens.) Liliana zace în continuare pe cimentul rece al tejghelei. Lui Dungă doar i s-a părut că Liliana zboară. O mângâie mut, cu ochii pierduţi la turla bisericii-muzeu. „Liliana” a dat faliment. E rece, mai rece decât cimentul tejghelei. Iar sângele de pe fulgi i-a îngheţat.

Mai demult.

Luna şi tramvaiul 5

Seara se lăsa din cer. Oranj.

Dinspre Gara de Nord se auzi şuierul răguşit al unei locomotive. Peste tot mirosea a fum şi a frunze uscate.

Vatmanul trase de manetă încet, până când cele două vagoane se opriră scârţâind, la o palmă de capătul liniei. Nu-l interesau nici uşile glisante ce fură date la o parte, nici oamenii ce se scurgeau în linişte pe străzile mute. Ochii i se opriră asupra necunoscutului. Întâi îl privi indiferent, ca pe un obiect apărut întâmplător în staţie, în raza sa vizuală, apoi, după ce scoase din ax maneta cândva nichelată, după ce încuie uşa cabinei de comandă, îl privi mai atent, încercând să-i descifreze trăsăturile feţei. Putea fi unul din anonimii ce se perindau zilnic de la un capăt la celălalt. De la o staţie la alta. Vara, ascunşi după lentile fumurii. Acum înfofoliţi în pardesie cu două feţe şi adăpostiţi sub pălării cu borurile pleoştite. Unul din cei ce veneau dinspre gară sau dinspre centru şi dispăreau prin uliţele întortocheate ale cartierului de periferie.

Necunoscutul scoase din buzunar un pachet de ţigări. Flacăra chibritului îi lumină pentru o clipă obrazul negricios. Trase cu sete câteva fumuri, pe urmă, în loc să se piardă, ca toţi ceilalţi, într-una din străduţele laterale, rămase în staţie, cu ţigara fumegându-i între degete, cu privirea pierdută sub roţile tramvaiului.

Vatmanul se uită la ceas. Până la o nouă cursă avea încă cinci minute. Se scotoci răbdător prin buzunare. Ţigările sale intraseră parcă în pământ. Le găsi strecurate în căptuşeala vestonului.

— Un foc aveţi?

Fără a-i acorda atenţie, necunoscutul îi întinse, tăcut, cutia de chibrituri.

— Vine toamna, mai zise vatmanul pufăind.

Nu primi nici un răspuns. Nici nu-l aşteptase. Se îndepărtă câţiva paşi, îngândurat. Ceea ce spusese o făcuse doar aşa, dintr-o pornire firească. Un câine porni să latre enervant, dincolo de gardul şcolii. Dinspre gară se auzi şuierând aceeaşi locomotivă. Necunoscutul continua să stea în loc, fumând precipitat, cu privirea tot sub roţile tramvaiului încremenit dinaintea lui. „Aşteaptă pe cineva?” Aruncă ţigara, o strivi, urcă

în celălalt vagon, în cealaltă cabină de comandă, aceasta fără încuietoare, stârni pentru moment clopotul de atenţionare, iar în final trase de manetă şi tramvaiul porni grăbit, scrâşnind, scârţâind din toate încheieturile.

Privi, din rutină, în oglinda retrovizoare. Necunoscutul rămăsese în staţie, indiferent. Mai privi o dată. Necunoscutul fugea după ultimul vagon, cu pălăria în mână, cu pulpanele pardesiului fluturând. „Tâmpitul! De ce o fi aşteptat până în ultima clipă?” încetini până apucă acesta să sară pe scara vagonului.

„De ce mi-o fi păsat? Puteam să-l las, să-l învăţ minte.” Nu-şi răspunse. Fiindcă nu-şi dădea seama ce anume îl obligase să încetinească. În primul moment îşi spusese că nu, nu va opri, iar în cel imediat următor făcuse aproape contrariul. De parcă mâna trăsese de manetă sub impulsul unei comenzi din afară. Necunoscutul nu avea în înfăţişare nimic deosebit. Doar că era un banal necunoscut. Ca mulţi alţii. Atunci?

La „Madona” urcară două femei strident fardate şi un bărbat scund, îmbrăcat într-o pufoaică ruptă la subsuori. „Nu sunt împreună”, judecă el, corectându-se însă imediat: omul în pufoaică intrase în vorbă cu femeile şi se părea că se cunosc de-o veşnicie.

La a doua aşteptau câţiva cheflii. Din fericire, se duseră la vagonul din urmă. Nu va fi nevoie să le suporte pornirile bahice însoţite de râgâieli şi înjurături. Nici acordeonul dezacordat pe care-l chinuia băiatul tuciuriu. Una din femeile fardate izbucni isteric în râs. Câteva secunde, un câine scăpat din lanţ însoţi hardughia, hămăind furios. Casele de pe lături goneau undeva în spate, la o întâlnire imaginară. Luna se căţărase pe boltă, iar acum se holba, mută, la tramvaiul 5.

Câtva timp, vatmanul urmări şinele fosforescente ce se pierdeau undeva în întunericul din faţă. Rarele becuri atârnate de stâlpii metalici luminau strada cu zgârcenie, iar pe la case, doar ici-colo câte-un bec aprins, în camerele dinspre uliţă. Privea şinele şi se gândea aiurea când, la un moment dat, simţi nevoia să se întoarcă, parcă ars după ceafă de vreun fier încins. Descoperi în semiîntunericul vagonului faţa vag luminată a necunoscutului de la capătul liniei. Stătea cufundat în banchetă, cu gulerul pardesiului ridicat, cu pălăria trasă pe frunte. Privirile li se întretăiară scurt.

„Ce dracu se uită aşa la mine?” Aici, în cuşca asta strâmtă, în întunericul ce se lăsase geu peste lume, scutit de ochiul idiot al lunii, îşi permitea să zâmbească, să plângă chiar, fără să-i râdă careva în nas şi să-l facă nebun.

Cineva, probabil o femeie însărcinată, îl rugă stăruitor să oprească undeva între staţii. Acolo şi opri, aşteptă până coborî femeia, nici măcar nu se întoarse să vadă cine anume fusese (nu-l interesa defel), apoi trase iar de maneta de alamă şi o privire peste umăr îl convinse că necunoscutul se găsea tot pe banchetă, în aceeaşi poziţie, poate urmărindu-i mişcările. „La ce bun?” El nu făcuse nimănui nici un rău, nu furase, nu se bătuse, la ce bun să fie urmărit? Dar nu, individul din spate nu era nicidecum de la poliţie, pe aceştia îi recunoştea de la o poştă după fizionomii, după hainele şi şepcile lor de piele, după uităturile... Aici gândurile i se blocară. Uitătura părea a fi unicul argument în favoarea ideii că are celălalt ceva cu poliţia. Se cutremură, cuprins parcă de friguri. Ca din senin. „M-o fi deochiat careva.”

La „Unirii” urcă aceeaşi bătrână ce se găsea exact aici în fiecare seară, la aceeaşi oră. Nu o conducea nimeni, nu o aştepta nimeni. O pereche de tineri fugi întâi la vagonul al doilea, însă ţipetele chefliilor o alungară la primul.

„Puţină lume”, constată.

La „Aurora” observă două femei mai mult decât cochete şi îşi împinse chipiul pe spate, admirativ. Pe acestea nu le văzuse până atunci prin zonă. O curiozitate poate răutăcioasă îl făcu să se întoarcă spre interiorul vagonului. Damele se aşezaseră chiar lângă necunoscut, discutând cu însufleţire. Însă ca şi cum nu prezentau nici un interes, individul continua să stea îndreptat înspre cabină.

Ajuns la capătul liniei, ca de obicei, aşteptă să coboare întâi lumea, să urce călătorii care se plictisiseră deja stând în staţie şi doar atunci merse în cealaltă cabină, fixă maneta la locul ei şi porni. Îşi simţea gâtul uscat, gura la fel, apă nu mai avea în sticlă, iar până la fântâna de la „Madona” mai era destul.

Doar când o luă din loc îşi aminti de necunoscut. „S-o fi dus în centru”, îşi zise. Însă un gând răzleţ îl sili să se întoarcă. Nu zări nimic. Pentru moment crezu că vagonului i se deteriorase instalaţia de iluminat. „Dac-o fi stricat-o careva?”, se îngrijoră. Neliniştea aceea ciudată continua să-l provoace, să-i strice orice

urmă de bună dispoziţie. Se întoarse şi, ridicându-şi privirea puţin mai sus, dădu de faţa necunoscutului. Vru de câteva ori să tragă frâna, ceva dinlăuntrul lui îl puse în alertă, însă, totodată, ceva parcă dinafară îl opri să o facă. Tramvaiul continua să alunece indiferent pe liniile fosforescente.

Se întinse peste bord şi se uită spre cer; luna la fel ca întotdeauna: enigmatică şi răscolitoare. Îşi plecă ochii, învins.

Oranjul serii se scursese de mult dincolo de asfinţit.

La „Unirii” tramvaiul rămase aproape gol. Un individ lălăi câtva timp un cântec obscen, ţinându-se de bară. La „Madona” se dădu jos şi femeia cu copilul ce se smiorcăise întreg drumul. Vatmanul îşi luă sticla de apă. Fântâna se găsea la vreo cincizeci de metri mai încolo de staţie, sub un tei bătrân. Întotdeauna se mirase de ce sădiseră oamenii tocmai un tei. Când să pună piciorul pe prima treaptă, se uită speriat în compartimentul pasagerilor. Necunoscutul îl fixa mut, inexpresiv, cu ochii lucind.

„O fi bolnav”, îşi spuse. Evident, doar un fel de scuză pentru celălalt şi nicidecum o explicaţie liniştitoare. Se înapoie, lipsit de curaj. „Puteam să iau maneta cu mine. Ori să decuplez siguranţa. Nimeni n-ar fi putut porni hârbul ăsta.” Prea târziu. Să oprească acum, să facă ceea ce gândise, mai mult ca sigur că s-ar da de gol, iar celălalt s-ar prinde că se teme de ceva.

O conexiune neaşteptată îi aminti de zvonurile ce umblau prin cartier, de faimoasa trupă de vagabonzi ai unuia ce-şi zicea Prinţul, de individul care vâna văduve şi oameni singuri. Îşi trase chipiul mai pe sprâncene, inspiră adânc aer în piept şi mări viteza. Un câine îi ţâşni pe dinainte ca o nălucă.

I se păru că aude voci bărbăteşti certându-se. Simţi iar imboldul de-a se întoarce, până la urmă se roti şi întâlni aceeaşi întunecime umplându-i câmpul vizual. Îi venea să oprească, să deschidă uşa, să-l ia pe necunoscut de guler şi să-l întrebe: „Ce naiba vrei de la mine, domnule?”, dar, când cel din spate începu să lălăie aceleaşi versuri deşucheate de mai înainte, îşi dădu seama că nu era decât beţivul.

Totuşi opri. Se ridică şi deschise uşa.

— Dă-te jos, da’ repede!

Celălalt făcu ochii mari, cântând în continuare.

— Dă-te, mă, jos, n-auzi!

„Dar dacă e-nţeles cu…?” Gândul îl răscoli, dându-i parcă puteri nebănuite. Îl apucă hotărât de braţ, trase de uşa glisantă

şi-l sili să coboare. Omul bâlbâi ceva ininteligibil, scoase chiar o sticlă de vin de duzină, apoi se întoarse rânjind:

— Ştii… Eu… Eu aici voiam să ajung.

Porni nervos. Nu atât din pricina acestuia, cât dintr-a celui rămas, a necunoscutului care continua să-l măsoare, cu aceeaşi expresie întipărită pe faţă. Poveştile de noapte ale cartierului îi năpădiră din nou mintea, producându-i în avalanşă alte întrebări deloc plăcute, combinându-se cu scene din filmele de senzaţie vizionate la cinematograful de mahala, alături de vânzătorii de bomboane agricole, ori la „Capitol”, alături de lumea subţire, sau cu scene din cărţile de aventuri, frunzărite uneori la capătul dinspre gară al liniei. Acum, mai mult ca niciodată, şi-ar fi dorit pe cineva lângă el, să-l îmbărbăteze, să-i alunge toate aceste (probabil) doar banale închipuiri stârnite de oboseala celor două schimburi de muncă.

„Poate totuşi aşteaptă pe cineva. Poate şi-o fi dat întâlnire în tramvai, taman în blestematul ăsta de 5 şi nu în altă parte”, încercă el să se ajute singur, să înghită nodul ce i se oprise undeva în gât, îngreuindu-i respiraţia.

Când ajunse la capăt, aşteptă un timp fără să coboare. Necunoscutul se afla deja pe peronul staţiei. Fuma liniştit, ca şi cum n-ar fi fost nimic. „Dar ce anume se întâmplă?”, îi fulgeră vatmanului prin minte. „Ce anume mă face să cred că e vorba de ceva ieşit din comun, ceva ce nu s-a petrecut niciodată?” Îşi consultă ceasul. Încă trei ture şi se va retrage în depou. Încă trei minute şi va trebui să plece în sens invers.

Stinse farul. Smulse înciudat maneta din axul reostatului. Minutele se scurgeau groaznic. Ghicea ochii necunoscutului fixându-l, urmărindu-i impasibili toate gesturile. Se întoarse prudent, atâta cât să-l poată observa la rându-i. Ceva sclipi metalic în mâinile acestuia. Crezu că e ţigara, dar ţigara sclipea cu totul altfel. Înghiţi în sec. Puse ceasul pe bord. Cele trei minute trecuseră. Plus altele trei. Trebuia deja să fi plecat. Ca un făcut, nu mai apărea nici un călător, de parcă o molimă ciudată lăsase tot cartierul pustiit. Nu apărea nici măcar sectoristul căruia îi plăcea să se plimbe cu tramvaiul şi care-şi începea rondul de noapte făcând două trei ture între centru şi capătul dinspre gară. („Să ochesc şmecheraşii” – i se destăinuise o dată.)

Se sculă de pe scaunul acela rotund şi puţin scobit, cu tijă filetată sub şezut. Necunoscutul îşi scosese o a doua ţigară şi ţinu flacăra câteva secunde aprinsă, ca un semnal optic.

Luă maneta, cântărind-o cu propriile-i simţuri. Apoi o prinse de capătul mai subţire, cu coada ochiului tot pe-afară. Coborî crispat, nehotărât, gata să lovească, să se apere, chiar să fugă. Tramvaiul, care de atâtea ori îi dăduse sentimentul puterii, stătea acum în spatele lui, rece, încremenit, o grămadă inertă de lemn şi de metal. Se simţea înşelat, părăsit, neputincios. Dintr-o dată hotărât, se întrebă: „Dar de ce?” Setea continua să-i ardă gura, gâtul, stomacul, îndeosebi stomacul, sfertul de monopol dat peste cap azi dimineaţă se răzbuna urât. Încercă să scuipe, însă nu mai avea prin gură nici un strop de salivă. Scoase din căptuşeala vestonului pachetul de ţigări. Reuşi să găsească prin buzunare una nescuturată şi se apropie cu paşi mari de necunoscut.

— Daţi-mi şi mie un foc, îndrăzni el cu vocea modulată şi strânse puternic bucata de alamă.

Celălalt nu reacţionă imediat. Stătea întors înspre calea ferată, numărând poate vagoanele marfarului ce trecea zgomotos prin capătul uliţei. Îşi vârî adânc mâna în buzunarul pardesiului. Scoase ceva, nu se văzu imediat ce, însă o lucire metalică îl făcu pe vatman să se tragă doi paşi înapoi. Necunoscutul izbucni într-un râs puternic, de om sănătos, stârnind câinii. Se auzi un declic şi din obiectul misterios, o banală brichetă, ţâşni o flacără albăstruie. Vatmanul se apropie iar, cu inima strânsă, şi-şi aprinse ţigara.

— Plictiseală, dom’le, îngăimă, se întoarse şi se îndepărtă gârbovit spre tramvai. În urma sa rămase un nor de fum înecăcios. Nu nimeri axul de prima dată. Când reuşi, trase furios de manetă, tramvaiul vibră o vreme în loc, roţile de tracţiune se învârtiră de câteva ori în gol şi, în final, staţia, ultima, rămase în spate.

Nu mai avea nici un sens să urmărescă mişcările individului, (se simţise efectiv umilit de râsul lui), poate că acesta urcase, dacă nu în acelaşi, atunci în cel de-al doilea vagon. De fapt, pe retină i se întipărise imaginea pietrei montate în inelul afişat cu nonşalanţă de mâna ce ţinuse bricheta. O piatră cât oul de porumbel, căreia flacăra albăstruie îi animase straniu feţele şlefuite. Şi totuşi, râsul, acesta stăruia mult mai puternic. „Putea

să fi vorbit ceva, chiar şi un «da, poftim». N-a zis nimic. S-a uitat la mine ca…” Nu găsi comparaţia potrivită. Atent la posibilele mişcări ale membrelor necunoscutului, nici măcar nu-şi ridicase ochii spre chipul lui.

Se întoarse brusc. Individul rămăsese probabil în staţie. Răsuflă uşurat şi micşoră viteza, însă un gând răzleţ îl amărî din nou, din nou îi aduse în prim plan starea pe care o crezuse rămasă în noapte, laolaltă cu cel ce o iscase. Dar dacă se ascunsese sub vreuna din banchete? Ori chiar pe scări? Se întinse către oglinda retrovizoare. Îngheţă. Bucata de sticlă nu se mai găsea acolo unde o ştiuse dintotdeauna, cel puţin de când lucra pe linia 5.

Nu opri la „Madona”. Nici la următoarele două. La a treia aştepta o arătare diformă. Îl trecură fiorii. Nu ştia ce să facă, să oprească ori să meargă direct în depou. Dar ce-i va spune şeful de tură, cine-i va crede povestea? Îi vor zice: eşti un neisprăvit, caută-ţi alt loc de muncă şi gata. Micşoră doar viteza. Arătarea scoase un strigăt ascuţit, ochii-i scânteiară într-un fel bizar, apoi se desfăcu în două şi una din părţi se năpusti pe scările tramvaiului, chiar în faţă.

— Opreşte, mă!

— Nu… N-am văzut, încercă el să se scuze. Nu erau decât un bărbat cu o femeie, poate bolnavă, fiindcă se ţinea cu mâinile de burtă. Bărbatul purta ochelari şi avea părul vâlvoi.

— Ce faci, nu ştii? Asta-mi naşte în stradă şi tu te faci că nu vezi?

Înghiţi în sec. Probabil că exact aceeaşi femeie îi ceruse să oprească între staţii. Nu avea nici un sens să reacţioneze. Însă îi lipsea şi curajul. Vedenia de mai înainte îl secătuise de putere, de orice împotrivire. Îl năpădi ciuda pe oamenii din cartier, care altădată se plimbau zgomotoşi până la ultima cursă, pe sectoristul încă de nezărit, pe sine însuşi că se lăsase pradă poate propriilor sale închipuiri. Încercă să-şi reamintească toate elementele ce-i creaseră imposibila stare de spirit. Nu reuşi mai nimic. Încordarea persista, insuportabilă.

Strânse puternic bila fixată la capătul liber al manetei. Până simţi durere în muşchii braţului. Îşi trecu palma peste faţă, apoi îşi masă uşor globii oculari. Avea senzaţia că este scufundat într-o baie acidă ce începuse să-i roadă mădularele. Regreta că acceptase să-şi înlocuiască colegul. Două schimburi însemnau

totuşi prea mult, nu mai era chiar atât de tânăr, iar evenimentele… (care evenimente? Se întrebă, chinuit din nou de gânduri şi ideea din urmă rămase în suspensie). Celălalt dispăruse, acum îşi strângea poate ibovnica în braţe, în vreun antreu cu miros de petrol şi igrasie. Ori poate nici nu existase.

I se păru că vede ceva pe linie. Frână brusc, prea brusc.

— Ce faci, dom’le? Strigă viitorul tată, omul cu ochelari, bătând cu pumnii în uşa cabinei şi încheind cu un potop de cuvinte aspre.

Puţin îi lipsi să-i răspundă. Însă nu făcu altceva decât să-şi lepede cascheta şi s-o pună pe bord, alături de sticla cu apă. Cabina ce i se părea dintr-o dată lipsită de aer începuse să-i excite fobiile. Becurile din stradă se înmulţeau, se apropia şi centrul cu clădirile, cu oamenii săi. Încă un du-te-vino. Ultimul. Ziua va fi încheiată.

Îşi încleştă maxilarele. Acolo, înainte, la cap de linie: silueta. Un impuls necontrolat aproape că-l ridică în picioare. Putea să oprească dincolo de staţie, cu mult dincolo, undeva pe bulevard. Linia în sine nu se termina în staţie. Se termina doar traseul tramvaiului 5. Dar dacă… Mereu acest mizerabil „dar dacă”, veşnicul atu al scepticului.

Trase crispat de manetă. Necunoscutul oricum s-ar fi agăţat de una din scări şi şi-ar fi dat imediat seama că lui îi este teamă, or tocmai acest lucru nu voia să-l arate. Începu să tremure. Vag, dar începu. „De nervi”, îşi zise. Se minţea.

Celălalt continua să stea lipit de stâlpul metalic, cu pălăria trasă pe cap, cu gulerul ridicat. Poate nu-l mai interesa tramvaiul şi acum într-adevăr aştepta pe cineva. Îl văzuse coborând dincolo, la capătul dinspre calea ferată, cum de ajunsese totuşi aici? Ce motiv l-o fi determinat să ia un taxi şi să vină unde se afla în clipa de faţă? Un noian de întrebări inutile. Oricum nu-şi putea răspunde la niciuna şi, mai rău, îşi tulbura ceea ce-i mai rămăsese din linişte. Era tot mai convins că individul fără identitate nu avea gândurile chiar curate. După părerea sa, un om cinstit nu circulă aiurea prin oraş, la o oră atât de târzie.

Necunoscutul se desprinse de stâlp. Trecu încet pe lângă primul vagon. Nu-i putu zări chipul. Se uită la oglinda retrovizoare. Tresări neplăcut. Oglinda se afla la locu-i dintotdeauna. Însă nu-şi mai căută timp pentru ea. Îl părăsi şi

ultimul dram de curaj. Individul se urcase în vagonul din spate, cel ce în sens invers devenea primul. Va fi obligat să-l suporte încă o tură, încă aproape o jumătate de ceas şi, cine ştie, pesemne şi înapoi. Privirea îi alunecă pe manetă. Apoi pe sticla de apă. Iar se simţi îmboldit să plece direct în depou, cu necunoscut cu tot. Aşa va scăpa probabil de prezenţa lui, de teama ce i se cuibărise în suflet. Gândul la şeful de tură îi potoli însă intenţia de moment.

Se sculă automat, scaunul reglabil scârţâi, luă, ca de obicei, maneta, o privi cu inima grea şi, tot ca un automat, se duse în vagonul din spate. Găsi cabina deschisă. „Poate am uitat s-o încui", îşi spuse. Când auzi în spatele său cum se deschide uşa de la compartimentul pasagerilor, încremeni. Reuşi să-şi adune forţele şi se întoarse. Uşa era într-adevăr trasă. Dinăuntru venea un miros greu de ţigări. Din poziţia lui nu se zărea decât o pălărie. Făcu un pas, gata de harţă.

Dar nu era necunoscutul. Ci cu totul altcineva. Îl ştia tot de aici, de pe linia lui 5. Un mare crai. Nu de puţine ori l-a cules dimineaţa, la prima oră, cu ochii roşii de nesomn, tras la faţă, cu hainele răvăşite, cu luciri vesele în ochi.

Voi să răsufle uşurat, numai că şi trupul şi sufletul continuau să-i fie încordate.

— Frumoasă toamnă, spuse, în intenţia de a arunca o punte. Tocmai îmi ziceam că e puţină lume pe traseu. Ca niciodată. Doar ce am adus o femeie bolnavă.

Omul fuma. Nu-l învrednici cu nici o privire.

— Nu l-aţi văzut pe sectorist? Măcar cu el mai puteam sta de vorbă. Ştiţi, el, când îşi începe schimbul, face câteva ture să spioneze starea de spirit din cartier. Aşa mi-a zis. Eh, după aia ştim cu toţii că o trage pe dreapta. Este şi el om, nu-i aşa? Eu mă bucur că mai am cu cine discuta. E greu să lâncezeşti aici atâtea ore şi să nu schimbi cu nimeni nici un cuvânt. Eventual te înjură că nu vrei să opreşti între staţii. Fiecare crede că tramvaiul opreşte la discreţia oricui. Da' parcă v-am mai văzut pe-aici?

Omul ţâşni în sus şi-l apucă de gulerul vestonului.

— Ce-ar fi să-ţi vezi de roaba asta a ta?

Îl fixă cu nişte ochi cenuşii gata să-i sară din orbite. Pe urmă îl împinse în cabină şi trase uşa.

Se puse pe scaun, amuţit. Şi totuşi, puţin parcă mai uşurat. Nu fusese celălalt, necunoscutul.

Pe boltă, ea, luna, privindu-l tâmp, intrându-i cu sila în suflet. Acolo îi va sta întreg drumul, până la capăt. Ca un călău.

Îi pătrundeau în mădulare toate vibraţiile vagonului. Gâtul nu-i mai amortiza mişcările şi simţi cum i se clatină creierul în cap. Casele curgeau pe lângă linie chinuitor de încet. Ar fi vrut ca timpul să zboare. Să încheie această zi groaznică. Avea senzaţia că distanţele dintre staţii se măriseră dintr-o dată, se lungiseră kilometri întregi, că tramvaiul se transformase în tren şi staţiile în gări. Pustii şi ele. Nu va fi liniştit decât acolo, în depou, când va lăsa din mână sfera metalică a manetei, când va privi garnitura rămasă alături de celelalte zeci de garnituri galbene, ca de ceară.

Craiul coborâse neobservat. În staţie sau între. Drumul se dovedea inutil.

Cine va şti că el n-a mers până la staţia terminus? Un ultim gând îl obligă să renunţe la intenţia atât de atrăgătoare. Trebuia să respecte şi traseul liniei 5, şi graficul. Alţii hotărau în locul său, el era plătit numai să meargă, să conducă de la un terminus la altul.

Se sculă. Luna se ridică la rându-i mai sus de acoperişul de tablă, dispărându-i din raza vizuală. Ceea ce el şi dorise. Pur şi simplu nu-i mai suportase imaginea.

În lumina farului îi apăru ceva negru. Frână iar, brusc, şi de data asta în picioare fiind, puţin îi lipsi să nu se lovească de parbriz. „O fi vreun om.” Se uită în jur, în compartimentul călătorilor. Coborî cu maneta în mână. Auzi prin iarba de lângă linie un scâncet de câine. „Aici şi-a găsit să fete”, îi trecu prin minte. Apoi urcă şi porni mai departe. Sticla de apă i se rostogoli pe podea şi se sparse.

Ultima staţie. Îi apăru dinainte, goală.

Avea parcă în corp un balon ce se umflase excesiv şi acum ameninţa să se spargă. O presiune dinăuntru în afară.

Pe calea ferată nu mai trecea nici un marfar. Casele adormiseră. Sau priveau pe ascuns către stradă, aşteptând.

Se simţea frustrat. Îi lipsea necunoscutul cu prezenţa-i stranie. Staţia îl întâmpină iluminată de ochiul idiot al lunii. Niciodată nu urâse atât de mult linia 5. Şi luna ce-şi bătea joc de el, strecurându-i-se cu forţă în inimă, urmărindu-i orice gest. Se

dădu jos încercând să pară indiferent. Încă un drum şi totul va fi gata, totul va rămâne în urmă ca un vis urât. Zâmbi. Nu-i păsa că astrul atârna acolo, pe boltă, mereu prezent. Îşi vârî mâinile în buzunarele pantalonilor şi-şi ridică umerii. Aidoma necunoscutului. Îi lipseau pălăria şi pardesiul.

Atunci auzi râsul. Puternic. Inconfundabil, râsul. Îngheţă. Se întoarse. Întâi crezu că i se împăienjeniseră ochii. În staţie se aflau totuşi două tramvaie. Al său, rece, inert, şi unul parcă imaterial, aruncând în jur o lumină palidă, identic cu primul. Din el coborî o femeie. Necunoscută. O vedea clar. Însă ea nu-l privi. Nu exista pentru ea. Sau nu prezenta importanţă. Se opri. Aştepta pe cineva.

„Maneta!” îl fulgeră un gând. O uitase în bord. Prea târziu. Tramvaiul său porni încet din loc, scrâşnind şi scârţâind ca întotdeauna. O luă înspre celălalt, pătrunse în el, nu se întâmplă nimic deosebit, nici un impact, mai avea puţin până la punctul unde se terminau şinele, până unde se găsea copia sa fidelă şi opri în clipa când nu mai rămăsese decât imaginea lui. Ca şi cum nu s-ar fi petrecut nimic. Uşa unui vagon – vatmanul nu ştia care vagon, al cărui tramvai – se trase în lături şi coborî necunoscutul. Acesta o luă pe femeie de braţ şi dispărură împreună într-o străduţă lăturalnică.

Şuieră o locomotivă. Răguşit.

Omul scăpat în stradă

„Ce pică din cer nu-i păcat”, gândi Mariş, trecându-şi alene degetele prin păr. Numai că bucăţelele acelea îngheţate, de găinaţ de porumbel, nu-i căzuseră doar în cap, ci şi pe tejgheaua cu ziare. Îşi suflă apoi în palme, îngândurat, după care privi în sus, la streaşina unde ghicea însorindu-se o pereche de porumbei. Îi veni aşa, dintr-o dată, să lase totul dracului, să se caţere pe clădirea farmaciei „Ramona” şi să-şi ia zborul. Să-şi ia zborul aşa cum şi l-a luat prăpăditul ăla de Icar, dând din aripi ca un bezmetic, şi să se prăbuşească taman în mijlocul grupului de ţigăncuşe guralive ce se vânzoleau în parcul din mijlocul străzii. Şi iar, nici el nu mai ştia pentru a câta oară, îşi surprinse privirea rătăcindu-i pe faţa verde a chioşcului de ziare de peste drum, acolo unde se zărea un graffiti revoluţionar, scris cu vopsea-spray de culoare neagră într-una din nopţile acelui decembrie sângeros: „Libertate te iubim ori învingem ori...” De luni de zile încerca să dea peste cuvântul lipsă, de luni de zile se întreba ce anume l-o fi determinat pe autor să-şi întrerupă scrisul şi nu reuşea nicidecum. Sau, mai bine zis, găsise câteva cuvinte, găsise chiar şi motive destul de plauzibile care i-au tăiat autorului elanul revoluţionar, însă cu nici unele nu era de acord.

Brusc, imaginea îi fu întreruptă. De fapt, auzind că vine un tramvai, închisese ochii. Era un joc inventat de el, un joc de-a ghicitul firmei al cărei nume se găsea inscripţionat pe tramvai. Stând astfel, cu pleoapele strânse, spunea în gând numele, pe urmă deschidea ochii şi verifica.

De data asta ghicise. Vopsite în roşu cu alb, cele două vagoane aveau desenate pe ele „Marlboro”.

„«Apostrof», aveţi?”, îl întrebă un individ bine clădit cu mustaţă, îmbrăcat sportiv într-un aşa-zis costum de fâş viu colorat. Preţ de câteva clipe rămase blocat, uitându-se ba la posibilul cumpărător – bişniţar sută la sută, îşi spuse, ba uitându-se la tejgheaua lui cu ziare. Nu, el nu auzise de nici o publicaţie cu numele ăsta, dar se va interesa poate chiar la concurenţă, la Mopsu, vânzătorul de la chioşcul de ziare de vizavi. Iar când individul dispăru în mulţimea de pe stradă, îşi pipăi înfrigurat „chimirul” belgian pe care-l primise împreună cu

ajutoarele de după Revoluţie şi în care îşi ţinea buletinul de identitate şi banii pe marfă.

„«Apostrof», oare ce hram poartă şi scârboşenia asta? O fi vreo porcărie cu niscaiva gagici goale ori cu manglitori şi miliţieni mascaţi în poliţişti?”, se întrebă. Soarele, ieşit acum peste acoperişul anticariatului de peste drum, îi mângâia plăcut obrazul. De unde i se păru că frigul se mai îmblânzise puţin.

„Camel”? Nu, nu era „Camel”, ci un „Palmolive” ce trecea zdrăngănind pe dinaintea lui. Un puşti ce se holba printr-unul din geamurile vagonului motor îi arătă limba.

„Şefu’, dacă vrei cacao pudră, am pe cineva...” „Nu... Nu... Eu n-am ce face cu aşa ceva”, se grăbi să răspundă. Pe undeva prin apropiere se găsea o fabrică de ciocolată, al cărei miros de cacao fierbinte îi tortura nările atunci când îi era foame. „Poate ceva Carpaţi fără filtru”, zise, însă celălalt dădu neputincios din umeri şi se cărăbăni.

Din coşul chioşcului verde ieşea un firicel de fum. Mariş se cutremură cuprins de frig. Îşi suflă iar în palme. Poate de-ar avea cumpărători s-ar mai mişca, s-ar încălzi cumva şi el. Dar, ca un făcut, astăzi cumpărătorii nu-i prea veneau, de fapt nu-i prea veneau de când cu scăpatul preţurilor în trifoi. Iar cu suta îşi putea aprinde acum ţigara, aşa cu îşi aprisese şi bunicul lui, Paia, prin anii ’30, parcă, luleaua. Ferice de Mopsu, concurentul de vizavi. Că toată iarna a stat ca un belfer în colivia-i verde, la căldură, înghesuit între mormanul de ziare nevândute şi soba aceea de tablă, cu trei picioare.

Uneori, când pe el, pe Mariş, îl plesnea rău gerul, îşi strângea ziarele şi tejgheaua articulată şi se aciua pentru câte o jumătate de ceas în chioşcul lui Mopsu. Că pe Mopsu îl cunoaşte de vreo treizeci de ani, de pe vremea când jucau fotbal pe maidanele Mehalei. De regăsit s-au regăsit în toamna trecută, când fostul lui şef l-a trimis să se confrunte cu economia de piaţă şi el, Mariş, s-a apucat de vândut ziare taman lângă prăvălioara lui Mopsu. Mopsu l-a suduit de mamă, nu de altceva, dar îi strica vadul. La care Mariş l-a luat de gât şi nu i-a dat drumul până nu l-a rugat sectoristul şi i-a pus să-şi dea mâna, aşa, tovărăşeşte. Atunci s-au împăcat. Mopsu şi-a închis dugheana, au pus mână de la mână, inclusiv poliţistul, şi au cumpărat din Piaţa Iosefin un litru de vin din loză de tomate. Apoi, ca nişte bărbaţi cu

scaun la cap, şi-au depănat amintirile. Astfel şi-au descoperit şi acel trecut comun.

Mopsu e băiat fin. Aşteaptă, zice, ziua „liberării”, adică pensionarea. Să-şi vadă, în sfârşit, de colecţia lui de carnete de partid. Avea, mai zicea el, chiar şi un carnet de membru al „găştii roşii castriste”. Iar pentru unul tadjik i-a dat unui moldovean de dincolo de Prut douăzeci de mărci nemţeşti. Însă, după cum se lăuda, fala colecţiei o constituia carnetul ce aparţinuse cândva primului secretar de judeţ, scăpat ca prin minune de maşina de făcut tăiţei.

„Palmolive!” Nu, „Colgate”. „Libertate te iubim...” Moscu i s-a lăudat că el cu mâna lui a scris cu spray negru lozinca aia pe chioşc, şi asta în noaptea de şaisprezece spre şaptesprezece decembrie, când a început vânătoarea de oameni prin oraş. N-a terminat-o de scris, zice, pentru că s-a speriat de o dubă plină cu miliţieni şi s-a ascuns repede în chioşc. Iar după aceea, după ce s-au cărat caraliii, a luat-o la goană către casă.

Mariş nu-l crede, numai că nu are ce face. Mopsu e băiat fin, mai ales că i-a aranjat ca după ce se pensionează, peste două săptămâni, să-i dea lui locul de vânzător la chioşc. Şi-atunci, gata cu frigul, cu mâinile îngheţate, cu lăieţii, cu nunţile matinale de câini şi cu praful dulceag din stradă. Căldurica-căldurică, bacşişul-bacşiş...

O femeie ţipă tare de tot. Că pentru o clipă încetă până şi vânzoleala fustelor colorate din parc, şi hărmălaia bişniţarilor şi hoţilor de buzunare de la intrarea în piaţă. Apoi se auzi o împuşcătură. Atunci totul parcă încremeni. În afară de un găinaţ proaspăt de porumbel, care înflori taman pe frontispiciul cu vultur bicefal al unui ziar de scandal. Revenindu-şi din surpriză, lumea din jur se precipită, femeile începură să strige, vânzătoarea de lozuri în plic trecu pe lângă Mariş valvârtej, câţiva porumbei porniră să dea roată intersecţiei de străzi, iar Mariş, scăpând o suculentă înjurătură balcanică, trase instinctiv tejgheaua mai aproape. „Iară se caftesc oamenii de bişniţ de dincoace de Carpaţi cu ăia de dincolo”, îşi spuse.

Firicelul de fum ce ieşea din burlanul „TAB”-ului cel verde al lui Mopsu – îi spunea chioşcului „TAB” pentru a-l necăji pe Mopsu – se transformase într-o adevărată coloană. „Forjează, Mopsule, forjează, că mai ai paişpe zile şi te duci la carnetele tale.” Se cutremură. Tot de frig.

„«Apostrof» aveţi?” „Ce «Apostrof», dom’le, ce «Apostrof»?”, sări ca şi ars, iar imediat după aceea, pe un ton mieros, de economie de piaţă. Numai că nu-i răspunse nimeni. Fiindcă nici nu-l întrebase nimeni nimic. Fusese doar o nălucire.

Da, după două săptămâni, Mopsu va fi el. Va putea reţine şi el deoparte „Sportul” şi alte gazete, va mai câştiga şi el câta bacşiş. Iar tejgheaua asta prăpădită, făcută din două bucăţi pliabile şi cu picioare detaşabile, o va vinde cuiva la piaţa de vechituri.

„Foc!” „Libertate te iubim…” Totuşi Mopsu minte. Era convins că Mopsu minte de îngheaţă apele. De fapt, prima lui poreclă, da, îşi aduce foarte bine aminte, a fost „Naslung”. Lozinca aceea apăruse pe chioşc mult mai târziu, prin toamna lui ’90.

„Foc!”

Pe el îl trimitea fostul său şef să cumpere ziare pentru toată fabrica. Asta pentru că bunul obicei al cititului ziarelor la servici la primele ore ale zilei rămăsese şi după marile evenimente. Într-o dimineaţă, stând el la coadă până-şi numără Mopsu ziarele, un bătrânel bine, cu aere de „fost”, şi-a vârât mâna prin gemuleţul deschis al chioşcului şi l-a apucat pe Mopsu de guler, strigându-i furios: „Şi tu, Mopsule?!” Atunci au văzut cei ce stăteau la rând că pe coşmelie scrie ceva. Însă n-a dat nimeni importanţă, că începuse campionatul de fotbal şi înjuratul arbitrilor.

Chioşcul luase foc. Sticla gemuleţului pocni înfundat şi o limbă mare a vâlvătăii linse acoperişul. Oamenii se învârteau prin jurul lui precipitaţi. Îşi frecă palmele. Chiar dacă nu-i era frig şi nu mai spera la nimic. Mai mult ca sigur că Mopsu nu i-a făcut nici un fel de aranjament. Mopsu este un mare mincinos. Dar nu-i nimic. De mâine, piaţa de ziare va fi doar a lui, a lui Mariş. „Ce să-i faci, Mopsule, n-ai învins, ci te înalţi la Dumnezeu ca un hamburger cu aripioare.”

„Rothmans”, precis tramvaiul ăsta este un „Rothmans”. Nu, nu era decât un vagon de serviciu, cârpit şi peticit la ferestre cu bucăţi de placaj. Îşi freacă puternic pleoapele, supărat că, pentru o clipă, aţipise. Femeile cu fuste colorate făceau acum reclamă la „antibebi”. Iar dincolo de drum, concurenţa lui, Mopsu, prelua marfă ciondănindu-se cu şoferul furgonetei pentru nişte ziare lipsă la număr.

Coventry, oricând

Întâi se deschise geamul de pe casa scărilor. Apoi apăru o scândură masivă şi geamul bucătăriei de la etajul trei se făcu ţăndări.

Doisprezece martie, zi cu soare, dezmorţeală generală, soare cu dinţi de lapte, vânt cu gripă. Ce se întâmpla în blocul vecin? Femei curioase în balcoane, bărbaţi discreţi după perdele, copii prin curte. Scândura înlătură ultimele cioburi din cadrul de lemn al ferestrei şi fu aşezată între casa scărilor şi bucătăria apartamentului de la etajul trei. Din apartament se auzea mai clar muzica aceea care acum părea sinistră şi bărbatul care se căţără pe scândură se opri, pentru moment şocat, deasupra abisului ce se deschidea lacom sub el, cu urechile ciulite, răstignit între cele două ferestre aşezate una faţă de cealaltă la nouăzeci de grade. Simţi un ciob sfâşiindu-i palma, încă un pas, nu îndrăzni să se uite în jos, prin curte ţipă un copil, el îşi schimbă centrul de greutate, după care ajunse în geamul bucătăriei, apoi în bucătărie. Mirosea înţepător a urină de pisică, se aplecă şi privi cercetător sub masă, sub scaune, uita mereu să schimbe furtunul de la butelia de aragaz, aici, în bucătărie, totul era în regulă, butelia devenise pentru el o obsesie, radioul se auzea şi mai puternic, făcu un pas, în baie lumina era aprinsă, nu se afla nimeni în baie, robinetele închise, robinetele deveniseră şi ele o obsesie, străbătu în fugă prima cameră, nimeni, privi pe balcon, nimeni, în ultima cameră, nimeni.

Se trânti oftând în roşul-putred al unui fotoliu. Altădată şi-ar fi cufundat faţa în palme, şi-ar fi trecut degetele-greblă prin păr, dar acum se mulţumi doar cu oftatul. Odată şi odată va trebui să accepte ideea că teama de uitare devenise acută. Nu ştia ce să mai creadă despre cele întâmplate, despre sine însuşi. Uneori avea impresia că nu el era supus primejdiei de uitare, el plutea pe undeva pe sus şi privea ironic spre celălalt, spre pământeanul supus păcatelor, spre cel ce se căuta mereu prin buzunare după chei ori după buletinul de identitate. Totul se întâmpla ca şi cum peste memorie începuse să se aştearnă cu încetinitorul praful amneziei şi, ori de câte ori programa câte un replay pentru a studia un stop-cadru, constata că nu putea pătrunde nicidecum dincolo de imagini, în mecanismul

propriu-zis al uitării. Era convins că totul exista undeva în subconştient, bine sedimentat, memoria nu se ştergea ca o bandă magnetică pentru a face loc altor informaţii, lipsea probabil puterea aceea de selectare, de concentrare a atenţiei şi de aducere în prim-plan şi la momentul oportun a informaţiei necesare.

Şi deodată, parcă anume pentru a-l contrazice, gânduri vechi, de care de atâtea ori încercase să se lepede, ţâşniră brusc. Pentru ce spărsese geamul de la bucătărie? Se pare că degeaba. Atâta rău să fie, îşi spuse. Deşi ştia că răul era cu mult mai mare decât un geam spart. Toată purtarea Aidei a fost, prin urmare, un joc. Redevenise gelos? Îi părea rău că nu se întâmplase ceea ce el fusese aproape convins că s-a întâmplat? Şi ce-or să spună vecinii despre geamul spart? Nu se arătase niciunul în hol, dar îi ştia postaţi în spatele uşilor-tranşee, privind prin vizoarele-periscop cu o curiozitate nici măcar pe un sfert satisfăcută. Poate făcuse bine că nu sunase la niciunul. Sigur făcuse bine. Intenţionase la un moment dat să dea telefon după salvare, însă se răzgândise în ultima clipă. Întâi să fie sigur că Aida… Reluând firul întâmplărilor, descoperea mereu că se purtase copilăreşte. Croitorul trebuia să măsoare de mai multe ori până să taie o singură dată. Pe dracu, era vorba de sentimente, nu de croitorie, ori de analiză matematică, şi dacă acţionase sub logica primelor impulsuri o făcuse pentru că era om şi orice om, pe lună să fi fost, putea greşi. Da, dar nici chiar aşa. În această clipă îi venea parcă mai uşor să se autoacuze. Era vorba oare de acea detaşare prea puţin necesară fiindcă totul se consumase?

„…Cotele apelor Dunării în ziua de doisprezece martie…” Sări în picioare. Îşi amintise că încă din geamul bucătăriei auzise muzică în apartament. Se îndreptă spre baie, verifică dacă robinetele erau închise. Îl deschise pe cel de apă rece. „S-o fi stricat”, îşi spuse puţin dezorientat, „când oi fi pornit radioul?”, se strecură înspre bucătărie şi acolo constată că robinetul din baie nu era defect, dar nu curgea apa rece. Scotoci prin jur şi găsi până la urmă câţiva stropi cu un gust pronunţat de clor într-o cană de ceai fără toartă. „De ce m-oi fi sculat din fotoliu?”, se întrebă şi se întoarse în cameră, nemulţumit de sine, de lipsa apei, de sloiurile de pe Dunăre, pe drum căută o explicaţie

plauzibilă pentru nu mai ştia ce şi se aruncă pe pat, convins că de acolo se sculase mai înainte.

Pe ce motive îl acuzase Aida că fusese incorect faţă de ea? Că stătuse de vorbă cu Cleo? Vorbise doar întotdeauna şi de toate, fără vreo preferinţă anume. Nu putea vegeta timp de opt ore în pielea mutului, iar Aida ştia de la bun început că el lucrează numai printre femei. De ce trebuia să fie absurdă? Şi totuşi Aida intuise (ah, ingrată atitudine feminină!) că avea unele sentimente speciale rezervate lui Cleo, dar de ce nu voia să accepte ideea că poţi privi o femeie mulţumindu-te cu plăcerea ce ţi-o creează vederea unui corp armonios, un păr bogat sau nişte ochi adânc-albaştri? S-ar fi mulţumit cu o iubire platonică? De ce nu? Minţea. Pe cine voia să mintă? Că doar era singur în cameră. Singur cu sine însuşi.

Îşi aminti de agenda în care nota tot ceea ce nu trebuia să uite, însă nu-şi amintea pe unde o pusese. Oricum, era sigur că astăzi, dacă era marţi, trebuia să alerge cu dobermanul şefului cei cincisprezece kilometri, iar mâine sora lui avea program de videotecă şi trebuia să-i dădăcească gemenii, să se lase călărit şi să facă aport cu bătătorul de covoare. Deci două zile în care devenea pentru Aida ca şi inexistent.

Fusese penibilă ieşirea Aidei azi-dimineaţă, pe coridor, chiar în pauză, când fetele ieşiseră stup la o ţigară. Era şi el cu ele. Şi atunci răsărise Aida. Că eu te aştept şi tu stai de vorbă cu altele, că… Bineînţeles, era şi Cleo în cercul fumătorilor şi dacă Aida privea spre el, reproşurile erau mai mult adresate lui Cleo. Fusese obligat să rămână fără replică, să facă stânga-împrejur şi să plece urgent din acel loc. Aida se dovedise prea aprinsă şi prezenţa lui în continuare acolo ar fi întărâtat-o şi mai mult. Oare îi explicase vreo dată ce însemna pentru el altruismul? Poate că aici era toată greşeala, poate că Aida l-ar înţelege, dar, din păcate, nu era sigur dacă îi explicase ori nu şi, de fapt, după cele întâmplate, socotea că ar fi prea târziu.

De faptul că el cu Aida se aflau în mare dragoste de peste trei ani, ştia destulă lume, mulţi având chiar convingerea că sunt căsătoriţi. Că nu ajunseseră în faţa ofiţerului stării civile era poate vina amândurora, chit că n-ar recunoaşte-o nici în ruptul capului… Nu că ar fi fost excesiv de mândru, ba chiar nu era de loc, ci pentru că el unul era convins că Aida purta toată vina, ea strâmbând mereu din nas când îi amintea că un amor se

termină cu certificatul de căsătorie. Făcuse oare totul pentru a o convinge de binele ce i-l dorea? Nu-şi putea da seama.

Îşi puse perna sub cap, sprijinindu-se de perete. Dimineaţa se sculase cu o durere surdă în tot corpul. Exact, acuma-şi aminti că marţi fusese ieri şi că febra o făcuse jucându-se de-a calul şi călăreţii cu gemenii surorii, iar azi, fiind miercuri, trebuia să meargă tot la sora sa pentru a se juca cu gemenii. Nu, ieri făcuse aport cu dobermanul şefului, fiindcă şeful era un om a-ntâia şi-i băga mereu câte-o primă şi la toate primele primite contribuise la bunăstarea materială a şefului, convins că nu face acte de caritate, ci că aceasta constituia pur şi simplu o datorie. De fericirea celor din jur depindea şi fericirea lui, o ştia prea bine, însă deseori uita de aceste lucruri elementare şi o ţinea din gafă în gafă, blestemând destinul şi-n acele clipe negre, pentru a-şi folosi furia împotriva lui însuşi, nu i-ar fi ajuns nici un dicţionar de mitologie, un calendar creştin, budist ori musulman. Pumnul lui uriaş cădea ca o ghilotină asupra propriului creştet, înăbuşind orice tentativă de revoltă, obligându-l să se consume lent în interor, să-şi accepte soarta care îi fusese hărăzită, obţinând astfel dreptul, de nimeni contestat, de a rămâne şi în continuare Teoharie cel înţelept.

Azi-dimineaţă adormise după ce-l deşteptase ceasul. La serviciu fusese morocănos, nervos. De unde oare se trăgeau nervii Aidei? Întârziase şi ea? Oricum în pauză fusese ridicolă.

El era orăşean. Get-beget, nu din cei adoptaţi. Aida era de la sat. Pe Teoharie Napoleon nu-l prea plăceau viitorii socri. Că orăşenii ăştia nu prezintă niciodată garanţie, că-s cu toţii parveniţi (Teoharie auzise foarte bine această propoziţie) şi uită că întâi a fost satul şi pe urmă oraşul, uită de unde au plecat şi o înjură şi pe mă-sa, nu mai au nimic sfânt, adică s-au cam pervertit, nu mai au nici vecini, deşi stau cu sutele într-un singur bloc, că ei, adică ei, socrii, sunt cei care împreună cu alţii îi ţin pe ăia de la oraş cu pită şi cu praz, ei ce mai ţin Paştele şi Crăciunul şi aşa mai departe. Oare cum ar striga-o pe Aida copiii din sat? Lele Aidă? Socrul dăduse cu nuca-n perete în ziua în care-şi înscrisese progenitura la starea civilă. Dar, mai bine să nu se mai gândească, ce sens ar avea, numai şi numai din pricina soacrei nu erau împreună, el cu Aida.

Fusese penibilă ieşirea Aidei. El stătea pe coridor şi-i explica lui Cleo ce era cu altruismul său, că nu putea concepe viaţa fără

acest caracter pozitiv şi atunci apăruse Aida. Cleo a trebuit să facă stânga-mprejur şi să plece rapid de acolo, fiindcă Aida era în flăcări. „Eşti un, eşti un…” Sărmana Aida, nu putuse spune mai mult. Ca şi cum ar fi uitat întreg vocabularul. Dar bucuria lui Teoharie (că ea nu reuşise să spună mai mult) dură foarte puţin, întrucât bâlbâiala Aidei fusese doar prologul. De azi înainte fereşte-te de femei care se bâlbâie când sunt nervoase, îşi spuse. Părinţilor Aidei le plăcea oraşul şi ar fi venit mai de mult dacă oraşul nu s-ar fi închis. Fata însă îi ura pe orăşeni, ea voia să se întoarcă la ţară, doar acolo mai poţi respira aer curat, poţi vedea un răsărit de soare fără adaos de detergenţi şi gaze de eşapament, poţi iubi pe o saltea umplută cu pănuşi de porumb (ghije de cucuruz, vorba soacrei). Pentru ea, Teoharie era un parvenit de orăşean, chiar dacă el îi explicase de atâtea ori că părinţii lui veniseră de la sat şi prin urmare era şi el un ţăran.

Acum îşi amintea perfect. Azi-dimineaţă, din graba de a nu întârzia la servici, uitase că avea o yală automată şi trăsese uşa după el, fără a se asigura de cheie.

Nu cumva şi-o pierduse luni, când se jucase cu dobermanul? Oricum, şefu-i un băiat de aur, chiar dacă îl uita la prime, chiar dacă el era cel care dădea mereu de băut şi povestea ultimele bancuri. Dar ce mai conta când el, Teoharie Napoleon, demonstra întotdeauna că e săritor, că e băiat fin. Ce mai conta că Aida îi vorbise ieri dimineaţă aşa cum nu-i mai vorbise nimeni până atunci, aruncându-i în obraz fel şi fel de invective, printre care chiar şi cel de linguşitor, de căţel-ce-linge-mâini, uită-te cum arăţi, te-ai îndoit tot făcând la temeneli, mi-e silă de tine, adică de ce să-i fie silă, ce, el ştia mai bine ce avea de făcut în viaţă, de ce se băga ea în viaţa lui şi cu ce drept, ce dacă înregistra casete pentru şeful, nimicule, îi mai strigase ea, toată viaţa ai să trăieşti ca un nimic şi ai să mori tot ca un nimic, ce-i păsa ei dacă el… Şi la urma urmei, ce…?

Atunci el se enervase, corpul lui uriaş începuse să tremure plin de tensiune, Teoharie, controlează-te, îşi spuse de câteva ori, asta se numea probabil autosugestie şi Teoharie se calmase, dar abia atunci slobozise şi câteva balcanisme curente, de făcuse Aida ochii mari şi, târziu, după ce-şi revenise, îi spusese că ajunge, că nu mai vrea să-l vadă.

Se despărţiseră pe coridor. Zâmbitoarea Cleo îi făcuse semn să n-o ocolească însă el nu o văzuse. Sau nu voise să o vadă.

Doisprezece martie. O zi în care poţi cunoaşte o femeie. El o cunoscuse pe Aida aşa cum nu o cunoscuse niciodată.

Ieri se jucase cu dobermanul surorii sale de-a calul şi călăreţii. Ieri fusese miercuri. Azi şeful îl rugase să-i distreze puţin gemenii. Avea şeful nişte băieţi tare drăguţi. Dar nu ar fi atât de drăguţi dacă mama lor n-ar fi sora lui. Cumnatului nu-i plăcea ca dobermanul să se joace cu gemenii, că era purtător de nu-ştiu-ce-germeni.

La început, când cumnatu-său fusese numit şef, Teoharie Napoleon ar fi vrut să spună acest lucru la toată lumea, dar soră-sa îl sfătuise să tacă, să nu afle nimeni, că numai aşa îi va putea băga prime mari, că împreună puteau reliza lucruri grozave, el, Teoharie, putea câştiga bani mulţi şi Teoharie îşi repeta de sute de ori pe zi că trebuie să uite că şeful îi este cumnat, toate promisiunile de la început se îndepliniră, numai că, vorba soră-sii, Teoharie era unchiul a doi gemeni şi gemenii trebuiau să trăiască, şi dobermanul trebuia să trăiască, şi cumnatul trebuia. Şi el trebuia să uite că şeful e cumnat cu el.

Alaltăieri, marţi, Aida îl surprinsese cu numita Cleo pe coridor. El îi explica ceva foarte aprins. Aida se făcuse că nu-i vede şi trecuse val-vârtej pe lângă ei. Emana prin jur un parfum puternic de gelozie. Multă lume e convinsă că ei sunt căsătoriţi. Cleo nu era geloasă. Nu avea părinţi. Cleo nu credea că el se va căsători cu Aida.

Când îşi aminti că o iubea pe Aida, se duse speriat în biroul ei să o caute, cine ştie de ce anume era în stare, nu o găsi, unde este Aida? De unde vrei să ştiu pe unde umblă? îi spuse şeful ei, o fi fugit cu vreun…

Şi atunci se duse speriat la şeful său şi-i spuse că are probleme în familie, ce familie? Îl întrebă cumnatul, uitase că şef îi era cumnatu-său, azi e marţi, să nu uiţi că dobermanul… Vezi că te-am propus pentru primă, am nevoie de bani, a mai spus şeful, el, Teoharie, era unchiul a doi gemeni frumoşi care trebuiau…

Oare nu fusese prea crud gândindu-se că Aidei i se întâmplase ceva rău? Nu ar merita pentru asta o pedeapsă cruntă care să-l lecuiască definitiv de gândurile negre? Cum altfel să se îndeplinească profeţiile naşului său de botez, cum să ajungă pe măsura prenumelui ce-l purta dacă el făcea greşeli atât de grave? Oare pe el cum l-ar striga copiii de la ţară, cum o

să-l strige nepoţii săi, gemenii, când vor şti să vorbească? Uica Napoleon? Da, trebuia pedepsit, nu cu cenuşă în cap, nu cu genunchii pe coji de nucă, ar fi fost cazne prea copilăreşti, nu, lui îi trebuia să facă ceva care să-l facă să sufere cumplit, pentru ca, după aceea, purificat, să se înalţe desupra lui însuşi. Evident, chiar dacă nu era un tip sentimental, ceea ce nu s-ar fi potrivit nicidecum cu statura-i de baschetbalist, căzuse totuşi în melodramă. Trebuia să fie un realist, să aştepte, dacă era cazul, o pedeapsă care să vină din afară şi nu din sine. Teoharie Napoleon nu era omul care să aprindă lumânări, să-şi dea ochii peste cap uitându-se la icoane, să cumpere bule papale ori să numere mătănii şi să dea mărunt din buze. În concluzie, Teoharie Napoleon simţea din toată fiinţa nevoia unei pedepse. Pentru faptul că uita, pentru că nu era îndeajuns de atent cu cei din jurul lui, pentru că rămânea întotdeauna un om mărunt, aproape invizibil şi nu făcea nimic pentru a ieşi în evidenţă, pentru a se face remarcat de către cine trebuia.

Şi în acel moment uşa camerei sări în lături şi împreună cu curentul de aer înăuntru pătrunse şi un val uriaş de apă. Teoharie privi înmărmurit calamitatea, se părea că vine un al doilea potop, a fi sau a nu fi, ar fi existat el dacă Arca lui Noe ar fi pierit în triunghiul Bermudelor? Ar fi vrut să reacţioneze, reuşi chiar să schiţeze o mişcare, dar uită imediat pentru ce voise să se scoale. „Albatrosul” continua să transmită date despre cotele apelor, ce-l interesau pe el acum cotele apelor, stătea tot aşa, sprijinit de pernă şi mulţumit că, în sfârşit, după o lună de zile îşi aminti că pe iubita lui Don Quijote o chema Rosinante. Se auzi un plescăit care-i atrase atenţia, pierdu şirul gândurilor dar zări „Albatrosul” scufundându-se elegant în apă. Fotoliile şi măsuţa pluteau dezordonat prin cameră şi, în curând, Teoharie sesiză că patul în care se odihnea plutea şi el. Încerca să înţeleagă ce anume se petrece, trebuia să ia rapid o hotărâre, apa mai avea jumătate de metru până să ajungă la plafon şi apoi să pătrundă până în apartamentul vecinului de deasupra. Or, el voia să trăiască în bună pace cu toţi vecinii şi atunci avu parte de acea străfulgerare care-i transformă pe oameni în genii. Uitase robinetul din baie deschis. Îşi adună tot curajul de care era în stare şi se rostogoli în apă. Cu două mişcări de braţe ajunse până acolo unde era uşa, se scufundă, aici curentul de apă devia spre bucătărie şi Teoharie îşi aminti că geamul de la

bucătărie era larg deschis, trebuia să se ţină strâns de canatul uşii pentru a nu fi smuls de curent, mai făcu vreo două mişcări şi ajunse în baie. Se ridică la suprafaţă, trase de câteva ori adânc aer în piept, auzi un zgomot ca şi cum cineva sorbea cu paiul ultimele picături dintr-un pahar, sesiză alături de el, deasupra căzii de baie, ochiul negru al unui vârtej, apoi se dădu la fund şi reuşi să închidă robinetul. Îşi amână oftatul de uşurare pentru atunci când se va ridica la suprafaţă, dădu drumul chiuvetei de care se ancorase şi, abia în clipa în care începu o ameţitoare mişcare de rotaţie, îşi aduse aminte de vârtej, dar era prea târziu. Intră în rezervele ultimei speranţe şi mai dădu de două trei ori din braţe, cotele apei din apartament erau acum în scădere vertiginoasă, se spune că în ultimele secunde condamnatul îşi revede întreaga viaţă, dar Teoharie Napoleon nu reuşi să vadă nimic şi dispăru o dată cu acordul ultimelor gâlgâituri din cada de baie, convins că oriunde şi oricând poate exista un Coventry.

Cel din urmă joker

— Europei îi pute gura, domnilor. Europa nu mai este decât o hoaşcă bătrână căreia îi colcăie păduchii sub perucă. Europa este leprosul de pe care carnea începe să se destrame, să duhnească a hoit şi, în curând, din nimfa iubită cândva de taur nu va mai rămâne decât scheletul.

Şi-atunci, din toată pleava aceasta de scriitori... da, avea dreptate recepţionerul de la Palace, nimicurile astea poartă întreaga vină pentru bolile curveşti ale hoaştei... nu va mai rămâne niciunul, nici măcar de sământă.

Ivan Alexeevici amuţi. Privi câteva clipe afară, la copacii de pe marginea drumului, apoi la dealurile vinete din depărtare. Amintindu-şi brusc de ceva anume, scoase din buzunar o cutiuţă nichelată, cu una din cele şase suprafeţe plină de găuri. Dintr-alt buzunar trase un pacheţel învelit în hârtie de ziar, pe care îl puse pe genunchi. Îl desfăcu încet, cu mişcări calculate. Aşeză alături cutiuţa şi ridică, la fel de încet, capacul.

— A venit şi pentru tine timpul micului dejun, generale. Scuză meniul, dar dacă azi dimineaţă îmi aduceau brânză de oaie, jur că ţi-o cedam... Apropo, să nu uit. Aseară, cât am lipsit din cameră, am tratat cu prietenul nostru, Mimo, să ne ducă până la linia frontului. Cu puţin noroc ajungem poate şi la ceilalţi... Recepţionerul acela blestemat m-a jignit, generale... Trebuie să-i dovedesc contrariul...

— Las-o baltă, Ivan Alexeevici, interveni Anna Giordani. Este mult prea periculos. Lunetiştii îţi vor vedea numai fruntea, nu ce e sub ea. Iar dacă tot vrei să vezi ororile de-aproape, scuteşte-l măcar pe general.

— Nu, nu, poate asta este ultima lui şansă de a-şi aduce aminte, ultima lui reîncarnare. Este, de ce nu, ultimul joker la care-i dă dreptul Cel de Sus... El trebuie să vadă, înţelegi?

O frână bruscă îi ridică pe toţi în picioare. Toyota înţepeni în curbă, aproape de trunchiul unui copac aşezat de-a curmezişul şoselei.

— Ce-i, ce s-a întâmplat? se precipită rusul, cu o mână sprijinindu-se de scaunul din faţă, iar cu cealaltă încercând să oprească alunecarea pacheţelului, a generalului şi a cutiuţei nichelate.

— Ne-am rătăcit, răspunse laconic şoferul.

Ivan Alexeevici îşi lipi fruntea de geam, dorind să pătrundă cu privirea dincolo de pădurea crescută până în buza şoselei. I se păru că vede o siluetă sprijinită de trunchiul masiv al unui copac, însă nu era decât o banală scorbură. Amuţiseră şi ceilalţi, toţi cu ochii la omul ce se căznea să întoarcă maşina pe drumul mult prea îngust. Pe scaunul din dreapta şoferului, Mimo îşi punea cu pipeta picături în nas. În spate, Pavle desfăcuse o hartă rutieră şi urmărea ceva cu degetul.

— Degeaba, mormăi Petar. Trebuia să fi cotit la dreapta acolo unde l-am zărit pe poliţist. Dar cine ar fi crezut că ăştia au distrus toate indicatoarele.

— Păi... să întrebăm pe careva..., mormăi rusul, vizibil îngrijorat.

— Nu ne va răspunde nimeni, mai cu seamă când vede numărul maşinii, zise Mimo, trăgând puternic aer pe nas. Pe urmă îşi luă de jos geanta din piele de porc, o deschise şi scoase de sub nişte cărţi un pistol, un „TT" mare, greu, căruia îi verifică întâi încărcătorul, pe urmă siguranţa.

Ivan Alexeevici privi întrebător la feţele companionilor.

Armeanul încetase să mestece boţul de chewing-gum, italianca începuse să se rujeze, de parcă se pregătea pentru cine ştie ce întâlnire, iar Pavle căuta ceva într-o sacoşă dolofană.

În momentul acela motorul tăcu. Liniştea veni cumva dureros pentu timpanele obişnuite ore întregi cu torsul monoton al maşinăriei. De afară se auzi ţipătul isteric al unei coţofene.

— Un pic de odihnă nu-i strică nimănui, decretă şoferul, după care deschise portiera, coborî şi dispăru în tufele de la marginea pădurii. Îi urmară aproape toţi. În microbuz nu mai rămăseseră decât Ivan Alexeevici şi italianca.

Rusul înghiţi în sec. Pe retină încă îi mai persista imaginea pistolului. Mimo nu-şi luase cu el geanta. Arma se afla acolo, sub cărţi, iar şoferul uitase la rândul său cheia în contact...

— Unde au plecat? O întrebă pe Anna.

— Să se uşureze, îi răspunse aceasta, zâmbind. Tu nu mergi?

— Eu, eu... Dar unde-i... Unde-i generalul, mi-a fugit generalul!

— Ralul...it... ralul! îl îngână ecoul.

Lui Ivan Alexeevici îi dădură lacrimile. Ţâşni de pe scaun, trase cu putere de uşa culisantă a microbuzului şi se lăsă imediat în genunchi, pe podeaua maşinii.

— Generale, unde eşti generale?

Primul reveni Mimo. Urmară, unul după altul Simonian, şoferul şi toţi ceilalţi. Găsind uşa blocată pe dinăuntru se puseră să bată în caroserie cu pumnii.

— Nu deschid până nu-l găsesc pe general! Strigă Ivan Alexeevici.

Se târî până aproape de picioarele italiencei. Pentru câteva secunde nu văzu decât două gambe delicate şi două glezne fine, tuburătoare.

— Doamne, Dumnezeule pravoslavnic, păzeşte-mă de ispită…

Albeaţa cărnii se estompă. Rusul regăsi griul covorului cauciucat, mirosind a praf şi a transpiraţie.

Loviturile în tabla caroseriei se înteţiră. Se auzi iar ţipătul coţofenei. Şoferul înjură ceva de mamă.

— Aici îmi erai… Caporale…, ţie nici că-ţi pasă de gleznele divine ale strănepoatei lui Dante…

De parcă n-ar fi căzut de pe genunchii lui Ivan Alexeevici cu tot cu pacheţelul şi cutia aceea metalică, şoarecele alb ronţăia liniştit dintr-o coajă de pâine uscată, aproape de pantofii italiencei.

*

Toyota îşi reluă drumul, însă în sens invers, pe acolo pe unde venise. După câteva minute pădurea fu lăsată în urmă. În dreapta, în depărtare, cu vârful ascuns în negură, se găsea muntele Sar.

— Încă o moschee nouă! Exclamă Anna, arătând cu degetul spre minaretul alb, ce ţâşnea ca o săgeată de la poalele unei coline, dintre zecile de case încă neterminate.

Un timp nu se auziră decât obişnuitul tors al motorului şi rulajul roţilor pe asfaltul şoselei.

— Da, domnilor. Individul de la recepţia hotelului Palace avea dreptate. Scriitorii au spart această ţară, au răscolit întreaga lume, preacurvesc în politică, într-un cuvânt, s-au băgat în rahat până-n gât…

Toyota îşi reduse viteza. Din faţă se apropia o coloană de autoturisme cu farurile aprinse.

— Dar ce-i cu steagul acela roşu? Se miră Ivan Alexeevici, holbându-se la maşinile ce treceau acum prin dreptul microbuzului.

— O provocare… – bombăni Mimo scoţând pistolul.

— Dar am văzut şi o păpuşă prinsă de capota unui „Mercedes”, interveni Anna.

— E o nuntă… Bombăni iar Mimo, punând pistolul înapoi, în geanta din piele de porc.

*

Oraşul îi întâmpină cenuşiu, mohorât. Vremea se răcise considerabil, iar ploaia măruntă umpluse străzile cu o mâzgă pământie, alunecoasă. Vântul se chinuia să desprindă de pe ramurile copacilor ultimele frunze ale toamnei. În cartierul de margine prin care pătrunseră în localitate părea a fi fost zi de târg. Şoseaua era ticsită de căruţe cu cai, de maşini şi motocultivatoare trăgând semiremorci pline cu oameni.

Lumea îi privea curioasă, mirată chiar, iar cei ce traversau uliţele alandala nu se sinchiseau să se dea la o parte, nici să se grăbească să ajungă dincolo. O femeie măruntă, în şalvari, rămase înţepenită pe linia întreruptă din mijlocul drumului şi-i urmări cu privirea până când Toyota, silită să urce cu roţile din dreapta pe bordură, reuşi să o depăşească. Şoferul scăpă câteva înjurături încărcate cu semnificaţii triviale şi nu încetă cu bombăneala decât atunci când ajunse aproape de ceea ce se dorea a fi centrul aşezării.

Microbuzul se opri în dreptul unui tânăr ferches, ce număra de zor un teanc de bancnote. Mimo întredeschise portiera.

— Şefule, spune-mi, te rog, unde-i Primăria?

Celălalt îl privi câteva clipe drept în ochi, însă fără a scoate măcar o singură vorbă.

— De Primărie, am întrebat de Primărie, insistă Mimo, deschizând larg portiera.

Tânărul zâmbi scurt, dădu din umeri, în semn că nu ştie, vârî teancul de bani în buzunar şi o luă din loc.

Toyota opri la câţiva metri mai încolo, lângă un chioşc de ziare, dinaintea căruia un bătrân încovoiat, cu un soi de calotă

mică, albă, pe creştet, se căznea să-şi aprindă o ţigară. Auzind întrebarea lui Mimo, îşi roti privirea prin jur, trase cu sete un fum, dădu, la fel, din umeri, se întoarse cu spatele şi porni agale pe aleea ce se pierdea într-un parc. Mimo aşteptă până ce o femeie elegant îmbrăcată, împingând un cărucior pentru gemeni, ajunse lângă maşină. Urmă aceeaşi întrebare. Dar de data aceasta veni şi răspunsul. Primăria se afla chiar peste drum.

— Coborâţi, am ajuns, zise Pavle, uşurat. Încuie bine portierele, îi şopti şoferului. Cu separatiştii ăştia nu se ştie niciodată... Staţi, staţi pe loc, strigă la grup.

Din stânga se auzeau claxoane de maşini.

— Încă o provocare sau încă o nuntă? întrebă Ivan Alexeevici, cu ochii la coloana lungă de autoturisme. Deaupra unui Audi negru, aflat în frunte, fâlfâia acelaşi steag mare şi roşu, cu vultur auriu, bicefal. În Mercedes-ul ce-i urmă Audi-ului, mirii ţepeni, cu feţele împietrite. Pe capota albă, o păpuşă cât un copil de doi-trei ani, blondă, în rochiţă de mătase roz.

— Este cea de-a şasea nuntă pe care o văd astăzi, remarcă italianca.

*

Le deschise un individ înalt, uscăţiv, cu o cicatrice roşie pe unul din obraji. Intrară în sala de consiliu a Primăriei răsuflând uşuraţi. La televizorul cocoţat pe un dulap metalic se transmitea un film cu Edy Murphy. Pe peretele opus, o fotografie color a preşedintelui republicii. Prin gemul larg deschis se zăreau o parte din oraş, biserica Sf. Nicolae şi minaretul unei moschei.

Mimo se aşeză greoi pe un scaun din capul mesei, acolo unde se afla telefonul, unicul din încăpere. Ştiau cu toţii că pentru el prima grijă atunci când ajungea în alt loc era să-i dea un telefon soţiei, care, de groaza războiului, se refugiase împreună cu cei doi copii într-un orăşel din nord. Vorbind cu Maria, uriaşul Mimo se transforma radical, devenind din războinicul întotdeauna gata de luptă un om bun ca pâinea lui Dumnezeu. Iar după ce termina convorbirea, de fiecare dată la fel de lungă, scotea de prin buzunare o sumedenie de cutii de medicamente şi-i cerea gazdei un pahar mare cu apă. Când li se

oferea oaspeţilor cafea, Mimo solicita, invariabil, o ceaşcă de ceai.

Pentru Ivan Alexeevici, Mimo era îngerul păzitor al grupului, chiar dacă cele două luni de prizonierat ale acestuia făcuseră din el neom şi acum încerca să îndrepte câte ceva din ceea ce se mai putea îndrepta. Dar, de când îi tulburase recepţionerul acela de la Palace gândurile, sentimentele sale pentru Mimo deveniseră destul de contradictorii, Mimo dovedindu-se a fi, din punctul de vedere al hotelierului, unul din cei băgaţi în rahat până în gât. Sunetele stridente ce răzbăteau de afară, din stradă, îi distraseră atenţia. Trecea claxonând o altă coloană de maşini.

— A şaptea, spuse Anna ca pentru sine.

Când alaiul de nuntă îi dispăru din raza vizuală, italianca părăsi geamul şi se aşeză pe scaunul gol de lângă rus.

— Renunţă, Ivan Alexeevici.

Simţind privirile tuturor aţintite asupra lui şi ghicind că aşteptau cu toţii un răspuns pe care nu-l ştia nici el, acesta îşi făcu un timp de lucru cu mâinile. Cotrobăi îndelung prin buzunare. În cele din urmă scoase pe masa de sticlă cutiuţa nichelată şi o deschise.

— Generalul meu, dragă Anna, nu mai are ouă. Pe când îmi umblau anul trecut doctorii prin burtă, în sala de operaţie – n-aveam pic de vlagă în jumătatea de jos a trupului, anesteziat fiind, nu-i aşa – cineva mi-a şoptit că studenţii medicinişti mi l-au subtilizat din salon pe sărmanul general, l-au dus în laborator şi i-au scos testiculele. Cine a mai văzut general fără ouă, Doamne-Dumnezeule… Dar trebuie să-l duc, trebuie să simtă mirosul prafului de puşcă, să audă canonada artileriei, să vadă toate grozăviile de pe front… Doar aşa îşi va aduce aminte de viaţa lui anterioară, când a trimis atâtea suflete la moarte. Nimeni nu ajunge general dacă nu a trimis măcar un om la moarte…

— Lasă-l pe Dumnezeu să-l pedepsească pe general. Pentru tine bietul şoarece nu este decât un biet şoarece.

Rusul îşi trase scaunul mai aproape de femeie. Puse mâna pe mâna ei.

— Anna, tu nu înţelegi. La început a fost cuvântul. Cuvântul este atotputernic. Eu trebuie să stau de vorbă şi cu unii, şi cu alţii, chiar de va trebui să trec zilnic de la unii la alţii.

— Iar vrei să salvezi lumea, Ivan Alexeevici? Spuse Mimo, cu ochii la imaginile de pe ecranul televizorului.

— N-am să renunţ acum, continuă, fără a lua în seamă ironia uriaşului – după ce am străbătut atâtea mii de kilometri. Îi cunosc şi pe unii, şi pe alţii. Mă cunosc foarte bine şi unii, şi alţii. I-am vizitat de atâtea ori înainte de războiul ăsta blestemat, care o dată şi o dată va trebui să se termine, nu-i aşa?

— Tu hotărăşti dacă trebuie sau nu să mergi, Ivan Alexeevici.

— Cât despre general, cred că ai dreptate. Poate nu este decât ceea ce este: un biet şoarece alb. Dar ştii de ce-l port mereu cu mine? Să am întotdeauna un termen de comparaţie, să-l privesc şi să-mi spun: de există reîncarnare, Ivan Alexeevici, ai grijă pentru faptele tale. Fiindcă, de vor fi sub măsura pe care singur Dumnezeu ţi-a dat-o, singur Dumnezeu îţi va trimite după moarte-ţi sufletul în trupul unui biet şoarece. Şi – continuă el, aproape de urechea italiencei – mă simt groaznic de vinovat pentru ouşoarele lui. Eu i-am convins, pe studenţii aceia că sărmanul animal poartă în sine sufletul unui general. Când m-am întors în salon, mi-au spus că sufletul generalului va muri o dată cu şoarecele, acesta nemaiputând procrea. Bieţii copii…

Mimo trânti receptorul în furcă. Portarul îşi vârî capul pe uşă, speriat.

— Nu avem ton de câteva zile. Zice-se c-au ars ceva circuite în centrală.

Din stradă răzbătu un huruit specific de tanc. Anna fugi curioasă la fereastră, lângă Simonian. Matahala de oţel trecu în viteză prin dreptul Primăriei.

— Asta ce mai este? Întrebă Ivan Alexeevici, apărut în spatele Annei.

— O aspirină universală – mormăi Pavle.

— Ce aspirină? Se miră Simonian.

— Alungă absolut orice dureri de căpăţână. Dacă steagurile acelea roşii, cu vultur de aur pe ele, îi aţâţă pe unii şi-i sperie pe alţii, tancul îi potoleşte pe primii şi-i linişteşte pe cei din urmă.

*

Într-un târziu apăru şi primarul, pe care omul trimis să-l caute îl găsise abia după trei ore. Era un individ mărunţel, jovial,

cu faţa aproape în întregime acoperită de o barbă neagră, deasă. Pomenind de câteva ori de preşedintele republicii, de hârâiala cu separatiştii şi de confiscarea, într-o singură acţiune, a treizeci şi şase de staţii de radio-emisie clandestine, sfârşi prin a-i invita la barul Micul Paris, unde erau, de altfel, aşteptaţi de însuşi patronul, nerăbdător să facă cinste.

Părăsiră Primăria gălăgioşi, oarecum înviorați de ideea că aveau să şi mănânce. Afară se întunecase. Ploaia continua să cearnă mărunt. Pe trotuar se formaseră ochiuri de apă, ochiuri pe care trecătorii le ocoleau cu grijă.

— Multă lume la ora asta pe stradă, remarcă Mimo. Dar unde va fi întâlnirea noastră, dacă nu cumva este secret?

— Este într-un fel şi secret – răspunse primarul, însă vorbele sale fură prea confuze pentru ca să priceapă şi însoţitorii ceva.

Micul Paris îi privea de la înălţimea câtorva trepte albe. Terasa, adăpostită sub nişte bolţi uriaşe, era ticsită. Atraseră de îndată atenţia celor de la mese. Discuţiile şi râsetele încetară brusc. Zeci de priviri urmăreau cu atenţie mişcările noilor veniţi. Primarul dădu mâna cu câţiva din cei mai aproape de culoar şi atmosfera se destinse întrucâtva.

Murmurul vocilor încetă şi în clipa în care păşiră în bar.

— Nu vă temeţi, mormăi şeful urbei.

Cei din grup îl urmau nedumeriţi. Nu ştiau dacă li se adresase lor sau oamenilor de pe la mese.

La difuzoare cânta Edith Piaff.

Anunţat de sosirea lor, apăru şi patronul barului. Îi conduse la o masă lungă, aşezată într-un colţ. Încet-încet, cei din încăpere îşi reluară discuţiile.

— Doresc pentru prietenul meu, generalul, o bucăţică de brânză de oaie, îi spuse Ivan Alexeevici chelnerului venit să ia comanda. Apoi scoase din buzunar cutiuţa nichelată.

Celălalt rămase o clipă înţepenit, privind surprins la şoarecele alb ce tocmai sărise afară din ciudata lui colivie de buzunar şi amuşina scrumiera, apoi în jur, la oamenii de pe la mese. Se duse şi-i şopti ceva la ureche patronului. Acesta se uită la oaspeţi zâmbitor, după care îşi desfăcu larg braţele şi dădu din umeri.

*

Porţia uriaşă de pizza le potoli până la urmă foamea. Generalul primise o bucăţică de brânză de oaie, dar, spre marea decepţie a lui Ivan Alexeevici, sarea din ea îi tăie pofta de mâncare. Ţuica mânăstirească le dezlegase tuturor limbile, iar chelnerul, ce continua să afişeze aceeaşi seriozitate chinuită, se tot învârtea pe lângă grup, atent la orice semn, la orice „băiete”. Mimo, cu geanta pe masă, alături de o cană cu ceai, povestea grozăvii de pe frontul din nord, de zilele sale de închisoare, de bătăile luate şi dinţii făcuţi zob, de eliberarea lui făcută la intervenţiile susţinute ale comunităţii internaţionale, de cei douăzeci de ani de condamnare în contumacie cu care-l cadorisiseră autorităţile din zona ocupată.

Aşezat din întâmplare cu faţa spre uşă, Ivan Alexeevici era însă total absorbit de ceea ce se petrecea afară, pe terasă. Nu auzea nici vorbăria lui Mimo, chiar dacă multe din afirmaţiile acestuia erau, în general, bine documentate şi le aprecia ca atare, nici la discuţiile aprinse dintre Anna Giordani şi Simonian despre condiţia artistului într-o societate pusă pe războaie şi căpătuială. Chiar dacă se întorcea spre comeseni atunci când aceştia ciocneau paharele, gândurile sale rămâneau tot departe. La un moment dat, Anna Giordani îl înghionti cu cotul şi rusul o privi nedumerit, afişând un zâmbet de circumstanţă. Dădu grăbit peste cap paharul cu ţuică, după care privirea îi zbură iar spre cei de la intrare.

Zări la un moment dat un individ cu un pistol-mitralieră la piept. Nu apucase să vadă nici faţa omului, nici cu ce fel de haine era îmbrăcat. Pe retină îi rămăsese doar imaginea armei: scurtă, neagră, cu pat rabatabil. Asta se întâmplase imediat după ce se aşezase el la masă. De atunci, însă, omul cu armă nu mai apăruse.

Dinspre terasă se auzi un scaun lovindu-se cu spătarul de pardoseala de marmură. Ivan Alexeevici tresări. De la una dintre mesele de afară, care i se afla în raza vizuală, doi bărbaţi se ridicară brusc în picioare. Urmă o tăcere stânjenitoare în întreg localul. Sparseră liniştea doar clinchetul unor pahare la tejghea şi vocea răscolitoare a lui Edith Piaff. Apoi un hohot de râs puternic, bărbătesc, acoperi până şi vocea „Vrăbiuţei” de la difuzoarele din bar.

— Ivan Alexeevici, dar nu te mai recunosc, murmură Anna la urechea rusului. De când am venit tu taci întruna.

El nu se întoarse. Puse doar palma pe braţul femeii. Italianca privi la rându-i spre terasă. Sprijinit de cadrul metalic, în uşă stătea individul cu pistolul-mitralieră pe care-l zărise cu câtva timp înainte; era un poliţist fără caschetă, cu o vestă antiglonţ ce-i dădea un aspect bizar. Stătea pur şi simplu încremenit în uşă şi privea fix la masa lor. Se auzi un piuit pătrunzător. Fără a-şi desprinde privirea de la masa străinilor, poliţistul îşi apropie un walkie-talkie de ureche.

— Să-ţi intre bine în cap, Ivan Alexeevici, zise Pavle, separatiştii îşi au cafenelele lor, unde nu calcă niciunul de-ai noştri. Noi avem cafenelele noastre unde nu calcă niciunul de-ai lor. În puţinele cazuri care au fost, curioşii, ai lor sau ai noştri, au ajuns în cel mai bun caz la spital.

*

Lipsit de obişnuitul costum negru, cămaşă albă şi papion roşu, dar cu o barbă de câteva zile, chelnerul continua cu acelaşi zel să ia comenzile şi să debaraseze masa de paharele şi sticlele goale de Coca Cola. Persoane elegant îmbrăcate apăreau iscoditoare în bar, îşi încetineau paşii în dreptul grupului de străini, după care dispăreau în spatele draperiei de sub placa pe care scria „Spre toaletă”.

La început, Ivan Alexeevici nu luă asta în seamă. Era absolut normal ca oamenii să aibă nevoi trupeşti. Dar când ajunse la concluzia că mulţi intraseră, dar de ieşit ieşiseră abia câţiva, îi destăinui aceasta şi Annei. Numai că râsul femeii îl făcu să-şi simtă obrajii în flăcări. Trecând peste penibilul situaţiei şi măcinat de curiozitate, se sculă de la masă. Auzi în urma sa un „unde mergi” mirat, însă nu renunţă. Se îndreptă prudent spre draperia înflorată. O dădu într-o parte cu o mişcare iute şi pătrunse în partea cealaltă, în coridorul în care plutea un miros aspru, de dezinfectant.

Zări chiar în faţă o tejghea lungă şi… Se opri brusc. Se opri şi celălalt… Nu era decât propria imagine în oglinda de la garderobă. Coti la stânga. Doar prezenţa de spirit îl ajută să nu se oprească din nou. Înspre el veneau doi poliţişti îmbrăcaţi şi înarmaţi aidoma celui de afară. Nu-l întrebară nimic. Trecură pe lângă el tăcuţi, lăsând în urmă un miros de fum de ţigări de duzină.

*

Când dădu să iasă, se întâlni nas în nas cu Pavle.

— Haide, rusule, să mergem!

Chiar dacă ochii lui Pavle scânteiau, iar gura îi duhnea a ţuică, apelativul acestuia îl surprinse.

— Generalul! – exclamă, surprins că de la masa din colţ se sculaseră cu toţii şi se îndreptau către „toaletă”.

Şoarecele rămăsese uitat printre paharele goale, alături de căsuţa lui strălucitoare. Chelnerul tocmai se aşezase pe un scaun, îşi sprijinise bărbia de braţe şi se uita curios la animal. În viaţa lui nu mai văzuse un şoarece alb. Şi încă unul atât de mare.

Ivan Alexeevici smulse precipitat cutia, apoi pe general. Introduse cutia într-un buzunar al sacoului, iar animalul, într-altul. Pentru a-i ajunge din urmă pe ceilalţi fu nevoit să alerge. Abia atunci dezlegă misterul dispariţiei acelora care tot intraseră la „toaletă” şi nu ieşiseră. Coridorul „toaletei” dădea într-o sală de spectacole.

Primarul îi conduse pe scenă, dinaintea unui şir de scaune puse în semicerc. Se aşezară, orbiţi de lumina a patru reflectoare puternice. Sala era aproape plină şi Ivan Alexeevici regăsi câteva din chipurile ce defilaseră curioase prin bar. Privi spre ultimele rânduri, acolo unde feţele deveneau deja neclare. La un moment dat îi dădură lacrimile din cauza luminii, dar nu renunţă.

În fundul sălii zări trei oameni cu armele agăţate la piept. De pe scenă nu putea să vadă dacă erau aceiaşi ori cu totul alţii.

— Am onoarea de a vă prezenta în această seară şi… în contextul actual… câţiva poeţi de renume din…

Vocea primarului îi readuse lui Ivan Alexeevici gândurile dinaintea reflectoarelor. Dar numai pentru puţin timp. Fiindcă privirea îi scăpă iar la feţele împietrite din sală, la oamenii care îi măsurau cu tot atâta curiozitate. În minte îi apăru imaginea confuză a recepţionerului de la hotel. De-ar fi acesta prezent aici, gândi, poate şi-ar schimba întrucâtva părerea. Sau… Nu, recepţionerul avea perfectă dreptate…

Dar… Generalul… Îşi introduse iute mâna în buzunar. Găsi doar cutia goală, fără capac. Şoarecele fugise. Uite-l… Chiar la marginea scenei! Doamna blondă, din rândul întâi l-a observat.

Se auzi un ţipăt puternic. Apoi încă unul.

— Generalul! Strigă Ivan Alexeevici şi se repezi să-l prindă. Însă şoarecele, speriat de mişcare, căzu în sală.

Două doamne săriră de pe scaun ţipând. Ca o reacţie în lanţ, începură să ţipe şi femeile care nici măcar nu ştiau ce anume se petrecea în rândurile din faţă. Cei din rândurile din urmă se buluciră spre uşă.

Răsună un foc de armă.

— Nu e nici o primejdie! urlă unul dintre poliţişti, gesticulând.

Nu-l ascultă nimeni. Cei de pe la mijlocul rândurilor săreau îngroziţi peste scaune, se împingeau, se călcau în picioare. Panica era generală, nu mai ţinea cont de nimeni şi de nimic. Se îngrămădiră spre ieşire până şi cei de pe scenă, în frunte cu primarul. În câteva minute, sala rămase aproape goală…

*

— Atât a mai scăpat din bietul general, murmură Ivan Alexeevici ridicându-se dintre cele două şiruri de scaune. De coada albă pe care o ţinea între degete atârna o bucată de carne diformă, însângerată.

— Mâinile sus! Răcni cineva.

— A fost ultima lui şansă de a ajunge pe front. Şi-a jucat până şi ultimul joker, spuse Ivan Alexeevici şi, fără a lua în seamă ţevile pistoalelor-mitralieră, se îndreptă, cu ochii înlăcrimaţi, înspre ieşire.

O aspirină pentru Emily Bronte

Plouase.

Stăteau în balcon şi se uitau muţi la florile din ghivece. Atunci se auzi un bufnet surd. „Ce, încă mai tună?” întrebă el, parcă dezamăgit. Se apropie de geam şi privi în sus, la norii ce se roteau deasupra lor. Jos, într-unul din garajele blocului de vizavi, o maşină întoarsă într-o rână. „S-a oprit”, zise ea. Apoi smulse un fir de iarbă răsărit cine ştie cum lângă cactusul proaspăt sădit. Printr-o fereastră larg deschisă năvăliră cu furie acorduri muzicale. „Iar a pus placa aia”, mormăi bărbatul.

Când ploua, le plăcea să stea în balcon, acolo, la ultimul etaj, şi să numere picăturile de ploaie. Să vadă cum fug câte unii, surprinşi fără umbrele. Stăteau cu nasurile lipite de sticla încă fierbinte (balcon închis, aşa-l şi vruseseră) şi-şi aminteau de toate ploile şi de toate furtunile pe care le-au trăit şi care i-au surprins la rându-le, de s-au uitat şi alţii la ei, bucurându-se de adăpost, aşa cum s-au uitat şi ei acum, până turnase cu găleata.

Dinspre garaje răzbătu zgomot de tablă lovită cu ciocanul. Zidurile clădirilor înalte, de beton, repetau mecanic, iritant, fiecare sunet. Bărbatul îşi trecu palma peste cerceveaua metalică şi şterse câţiva stropi de apă. Lângă pântecele Daciei culcate pe o parte ardea o flacără albăstruie, oxiacetilenică. Prin curte plutea, sufocant, miros de carbid.

„Ţi-am spus că Fane n-o să aibe destui nervi cu Ioana. De fapt, ai văzut, era o fiinţă imposibilă.” De undeva ţipă un copil şi bărbatul scormoni iar cu privirea prin hăul de sub ei. Pe asfaltul ce începuse să se aburească, două fetiţe cu codiţe desenaseră nişte dreptunghiuri şi se jucau „de-a şcoala”. „Tu n-asculţi”, se întoarse el dojenitor. „Ba, ascult”, zise femeia.

Un timp nu se mai auziră decât loviturile de ciocan şi un motor accelerat la maximum. „Iar şi-au făcut cuib sub geamul de la baie”, vorbi el, urmărind ţopăiala bezmetică a unei perechi de vrăbii pe tabla sub care se zăreau discret câteva fire de paie şi câlţi de bumbac. „I-am spus: mă, Fane, lasă, ai tot timpul să te-nsori. Nu, că ei se iubesc şi că părinţii Ioanei o să le cumpere imediat apartament şi maşină, că au cazan de ţuică şi nu mai ştiu ce…”

Se întoarse iarăşi către femeie şi o surprinse ştergând cu o pensulă de pictură praful de pe cactuşi. Pe măsuţa de

melamină, radiocasetofonul, o pereche de căşti audio şi o carte din „Colecţia romanului de dragoste”, cu titlul întors de-a-ndoaselea. „E…mi…ly…” silabisi el, apoi, parcă deodată obosit, se roti iar spre curtea plină de copii, de zgomote şi de maşini. Fetiţele cu codiţe se jucau „de-a şcoala”, doi puşti loveau o minge de uşile de tablă ale unui garaj, sudorul de lângă pântecele acela negru de Dacie bătea zgura. La un geam înfloriseră pânzeturile unor plapume şi unor albituri de aşternut.

„Le-au cumpărat şi apartament, şi maşină”, reluă. „Un timp a fost bine. Însă Ioana a început să facă riduri. A devenit acră. Şi meliţa într-una… Cum dracu putea meliţa atât? Eu cred că muierile astea-s bolnave… Fir-ai tu să fii!” Unul din grămada de copii din curte pocnise cu carbid şi detunătura, ce-l luase prin surprindere, făcuse geamurile să zdrăngăne. „Va trebui totuşi să punem chit, i-auzi cum se cutremură. Ştii, nici Fane n-a fost uşă de biserică. Însă putea să fi văzut încă de la început că Ioana, fiind mai bătrână decât el, avea deja laba gâştii pe la ochi şi că în scurtă vreme, din păunoşenia şi din băţoşenia ei de femeie bine n-or să rămână decât ridurile şi năravul: meliţa. Nu-l mai interesa nici apartamentul, nici maşina. Îi stăteau în gât. Laolaltă cu Ioana. Soaţă cu zurgălăi… Aşa a început. A întârziat azi, a întârziat mâine… Ăsta n-are decât un singur disc şi-l întoarce când pe o parte, când pe alta…”

Îşi aţinti privirea spre fereastra prin care se auzea refrenul unei melodii de muzică ce se vroia populară, încercând să vadă pick-up-ul, discul acela ce-l scotea deja din sărite şi persoana în stare să-şi maltrateze timpanele cu cântece de birt. „Poate-i o casetă, că ăia de la Electrecord nu înregistrează asemenea tâmpenii”, concluzionă, întors pentru o clipă către nevastă. De fapt, se întorsese să afle dacă-i acolo şi nicidecum pentru ca să vadă ce anume face. Gândul că ei doi se înţeleg de minune îi furnică plăcut coastele şi omoplaţii şi el simţi o presiune ciudată în gât, în piept, în cap. „N-am mai întâlnit o femeie care să dea atâta din gură ca Ioana asta. Când mergeam la ei, în cinci minute aflam toate bârfele din cartier. Pe urmă pornea să mi se plângă de Fane. Că Fane bea ca unul din ăia, că nu vorbeşte cu ea zile-ntregi, că patul lor din dormitor stă neatins, că a auzit ea cum că el umblă după cai verzi pe pereţi şi după fuste scurte…”

Un claxon scurt îi fulgeră dureros prin creier. Pentru o clipă îi trecu pe dinaintea ochilor ceva ca o aripă neagră şi aproape că

ridică palma să o alunge, să se apere. Se uită din nou în curte. Cineva dintr-un Trabant ocăra copiii, dând din mâini ca un epileptic. Sudorul bătea toba în tabla încă roşie de căldură. Un bărbat într-un şort galben, mătăsos, îşi spăla bicicleta. Fetiţele se certau pentru o piatră oprită chiar pe linia de cretă.

„După ploaia asta, totul parcă râde”, observă bărbatul, nu fără o uşoară urmă de satisfacţie în glas, urmărind cum se destramă norii pe cer, cum se învălmăşesc din nou în zbor, plutind impasibili mai departe, în voia unui vânt secat de putere. „M-am dus într-o zi pe la ei, că m-a chemat Fane să-l ajut într-o problemă, şi i-am găsit pe amândoi mânioşi, aprinşi la faţă, cu privirile tăioase, de parcă în secunda aceea eu i-aş fi oprit dintr-o încăierare. Fane a dat din umeri, ca un ţânc neputincios, m-a privit lung, cu subânţeles, nu trebuia s-o fi făcut, eu înţelesesem prea bine totul, şi mi-a spus să trec altă dată, că acum era Ioana acasă. Nu m-am supărat, eu nu pot să mă supăr pe Fane… Când naiba o să termine şi ăsta cu sudura lui… Da, aşa a fost cu ei.”

O nouă bubuitură zgâlţâi sticlele prinse prost în cadrele de metal. Amânase deja de prea multe ori să finalizeze balconul şi acum îi era ciudă pe sine. Vrăbiile de pe pervazul de tablă zincată zburară speriate.

„N-aş fi crezut că Ioana e-n stare să-şi înşele bărbatul. Mai târziu mi-am dat seama că toate poveştile ei erau doar praf în ochii lumii. Fane este un băiat de treabă, prea de treabă ca să înşele el pe cineva… A prins-o. Ştii, a prins-o cu ăla cu care se-ncurcase ea. Un pierde-vară, un nepricopsit care le mânca banii la amândoi. De fapt, nu părea mai frumos decât Ioana… Săracu’ Fane, acum bea, tot timpul bea. Îmi spăl amarul, mi-a şoptit odată.”

Vocea i se stinse şi ultimele cuvinte se pierdură în gâtlej. Îi părea rău de Fane. Ţinea foarte mult la el. Un nou claxon. „Ăsta e Georgică, îşi cheamă nevasta. I-e greu să urce după ea… Auzi, m-am întâlnit azi cu Fane. Iar a avut o criză de stomac. I-am tot repetat să nu bea, că nu-i face bine… Ştii, m-a cuprins deodată mila pentru el. Nu e drept ca un om aşa de bun să sufere atât. Şi pentru ce, pentru una ca Ioana. Eu unul aş fi murit lângă ea. Ori n-aş fi stat nici o clipă împreună cu ea. Moară stricată… Dumnezeule, dar fiinţa asta nu mai poate avea nici un fel de altă muzică?”

În curtea cu maşini, copiii începuseră să se joace de-a v-aţi ascunselea, fără să le pese de sudor (sau de mecanicul auto?), de bărbatul chel care-i privea mânios de la balconul de la etajul patru, de fetiţele cu codiţe şi păpuşi.

„Suferea cumplit, săracu'. Cineva i-a adus nu ştiu ce fel de medicamente... Nu mai stau împreună. La dat afară. Cum pot fi unii oameni, nu pot să-mi dau seama nici în ruptul capului. La ce i-au fost bune apartamentul şi maşina şi cazanul cu ţuică al socrilor, care i-a nenorocit şi sănătatea?"

Sudorul (sau poate tinichigiul) îndrepta cu ciocanul una din aripile din spate ale maşinii întoarse cu burta în sus. Un prunc ţipa din rărunchi.

„Ce vrei să fi făcut?... Să-l fi lăsat în stradă, ca pe ultimul om din lume?... Fane mi-e frate, nu? I-am spus să vină să stea la noi... Ne-om înghesui cumva..." Se întoarse încet, cumva cu teamă că va auzi vreun protest din partea femeii, însă aceasta, scufundându-se în scaunul de plajă, cu căştile audio pe urechi, adormise cu *La răscruce de vânturi* pe piept. Pe masa de melamină, radiocasetofonul şi cutia unei casete cu *Sonate pentru vioară şi pian* de Beethoven.

Pasienţe la marginea lumii

Vameşul înjură ceva de mamă, apoi, cătrănit, intră în cancelarie şi lipi nervos ştampila de filele paşapoartelor. Apa de ploaie se scurgea impasibilă prin burlanul de tablă al vamei, se prelingea de pe caroseria maşinii pe caldarâmul cenuşiu şi se pierdea undeva într-un şanţ înecat în iarbă. Un băiat cu pistrui, cu ochii bulbucaţi, cu o grimasă idioată pe chip, urmărea mişcările a ceva nevăzut. Se auzeau numai picăturile mărunte lovindu-se în ţiglele ondulate ale acoperişului. Şi câteodată, doar câteodată, croncănitul stingher al unei ciori invizibile.

În partea cealaltă a zonei nimănui, sub ciuperca albă-roşie, un soldat uitat în poziţie de drepţi, cu foaia de cort aruncată peste spate, cu frigul insinuându-i-se prin oase. Puşca îi atârna moartă de umăr. Privirea şi-o pierduse printre scaieţii din buza drumului. Amintindu-şi parcă de realitate, îşi ridică, înspre satul strivit de nori, gândurile-i fugiră undeva la un sat poate ca şi acesta, doar cu altfel de biserică şi, într-un sfârşit, oftă greu, încruntându-se. Pe urmă îşi lipi mâna de ţeasta unei mâţe ascunse în veston, cu capul iţindu-se printre nasturii de metal, o mângâie apăsat, pisica mieună, mai mult se făcu a mieuna, fiindcă din gura deschisă nu ieşi decât un sunet anemic, neconvingător. În cele din urmă o scoase de la sân şi o aruncă jos, lângă ciupercă, în iarba udă. Animalul se scutură, se dezmetici, privi în jur, după care se pierdu grăbit printre mărăcini.

Maşina cu băiatul cel pistruiat o luă din loc tuşind şi lăsând în spate un fum negru, înecăcios.

Vameşul înjură ceva de neînţeles, coborând bariera vărgată în furca de dincolo de drum şi când se asigură că în partea opusă e linişte, intră în vamă şi se aşeză greoi pe scaun. Colegul său dormea dus, întins pe patul de campanie, cu gura întredeschisă. Preţ de câteva minute îi urmări mişcările burţii masive, parcă nefireşti, palpitaţiile nărilor pline de păr, zvâcnirile sub impulsul cine ştie căror vise. Porni să bată darabana în tăblia mesei, iritat de ploaia ce nu mai contenea, de indiferenţa colegului, de ciripitul enervant al unei perechii de vrăbii.

Îşi scoase pantofii chinuit, cu vârful unuia împingând partea de dinapoi a celuilalt. De sub masă începu să se înalţe un miros

neplăcut de ţesătură îmbibată cu sudoare. Îşi sprijini tălpile de feţele încălţărilor până le turti de tot. Apoi, ca şi când şi-ar fi amintit ceva deosebit de important, sări în picioare, înşfăcă de pe masă un binoclu de teatru, îl duse la ochi şi porni să scruteze câmpul de dincolo de sticla coşmeliei. De o parte a graniţei, un lan de porumb cu tuleiul îngălbenit. De cealaltă, despărţită de primul printr-o fâşie de pământ gălbui, un lan cu o cultură incertă, înăbuşită de buruieni, pe alocuri pătată cu ochiuri de apă tubure şi smocuri de pipirig.

Nu găsi nimic. Se reaşeză bombănind aiurea. (Burduhănosul, zis şi Nero, nimeni nu aflase de ce fusese poreclit astfel şi nici el nu spusese nimănui vreodată, continuă să zacă în pat ca mort, iar dacă n-ar fi fost mişcarea aceea a burţii, însoţită de un şuier ciudat de slab, s-ar fi putut crede că e mort.) Apoi se ridică brusc în picioare, aducându-şi parcă aminte de ceva foarte important, luă din cuier o geantă de piele, o desfăcu, scoase de acolo un binoclu greu, militar, după care se apropie de fereastră şi-l duse la ochi.

Semnul desenat pe lentilă se plimbă încet peste câmpul îmbibat de apă, deasupra muşuroaielor din cultura aceea confuză, peste fâşia unde nu apuca să se prindă nici măcar o iarbă, fiindcă pământul era mereu discuit şi grăpat pentru a se putea lua amprentele oricărei treceri de frontieră, iar când ajunse la porumbul din teritoriul lui, văzu nişte vrăbii rupându-şi ciocurile în ştiuleţii aproape copţi. Baleie în final cerul şi, negăsind nimic, puse binoclul înapoi, în taşca lui de piele şi-l agăţă în cuier.

Nero se întoarse într-o rână, în scârţâitul metalic al patului. Oftă o dată profund. Coşmelia se umplu parcă de zgomote şi mişcări. Însă amuţi de îndată totul. Nu se mai auzi decât picuratul stingher al stropilor ce se loveau de pervazul de tablă.

Un timp gândurile-i rătăciră fragmentat prin creier. Era obosit de plictiseala ce-l chinuia de ani de zile în acest loc uitat de lume, de Dumnezeu şi de vameşul-şef. Începuse chiar să ţină un jurnal, dar treceau luni întregi fără să se întâmple un lucru deosebit. Luni de zile scrisese pe filele acelui caiet dictando de o sută de file „încă o zi moartă”.

— Dormi? îşi întrebă colegul, uitându-se cu coada ochiului la cărţile rămase în formaţie de pasienţă. Nero avea o manie: aceea de a-şi da mereu în cărţi. Când se plictisea, asta ca prin

minune, propunea câte o partidă de „şaizeci şi şase” şi atunci juca până se auzea afară claxonul timid al vreunuia de „dincolo”, fericit că a reuşit să pornească înspre alte zări. Dacă Nero nu se afla în câştig, cel de afară avea toate şansele să-şi mănânce buzele şi unghiile. Fiindcă Nero insista întotdeauna să ajungă în avantaj, să triumfe când balanţa se înclina în favoarea sa. Ca să-i ia apoi pe toţi în zeflemea. Suflând ca o gâscă îndopată.

Însă acum Nero dormea, visând poate câmpuri cu maci, cu troiţe, june înfocate cu sânii tari, ape nesfârşite sau zboruri peste case şi stâlpi de telegraf.

— Oh, exclamă, sărind în picioare, cu ochii deodată holbaţi, urmărind ceva dincolo de geamul coşmeliei, dincolo de fâşia gălbuie de pământ.

Întinse mâna după geanta de piele de porc, îi desfăcu închizătoarea, pocnetul acesteia îl făcu să tresară, iar în cele din urmă scoase din nou binoclul. Îl înghionti pe Nero, burduhănosul se foi horcăind, întrebând „ce-i”? Dar, neprimind nici un răspuns, se înapoie grăbit în somnu-i dulce.

— Punem pariu că n-o să-l prindă! Zise.

Rămase aşa, cu binoclul la ochi, minute întregi, minute întregi apăsă pâlniile de ebonită de sprâncene, până simţi că nu mai are în braţe nici o picătură de sânge, iar de mai stă mult aşa, acestea or să i se desprindă de trup şi or să-i cadă. Se aşeză pe scaun, sprijinindu-şi coatele de masă. La un moment dat câmpul, cu tot cu mlaştinile, cu zona nimănui, cu lanul de porumb, începu să se îndepărteze, să se piardă în ceaţă, amestecându-se cu cerul, cu cenuşiul norilor. Fu nevoit să-şi frece bine ochii, până simţi durere în globi, apoi, când privirea i se limpezi, duse încă o dată binoclul în sus.

— S-a pitit acum. Da-ţi garantez că n-o să-l prindă.

Simţind că celălalt continuă să doarmă, îl mai înghionti încă o dată, cu mai mult năduf. Colegul îşi ridică pentru o secundă pleoapele, se holbă zăpăcit şi murmură un „ce-i, mă?” horcăit, scăpat din străfundul pieptului.

— Îţi spun eu că n-o să-l prindă.

— Ia mai dă-l dracului! E tâmpit şi o să pună laba pe el.

Nero se întoarse cu faţa la perete. Impasibil. Celălalt continuă să se uite prin oculare, plimbând cruciuliţa punctată în

mijlocul lentilelor când la soldatul de sub ciupercă, ciudat de nemişcat, când la porumb, la ierburile murate de atâta ploaie.

— Dacă scapă dincoace, în lanul nostru, n-o să-l mai prindă în veci. Pariez pe ce vrei tu.

Numai că Nero nu parie. El dormea sforăind. N-ar fi pariat nici treaz. Să nu câştige. Soldatul îşi coborâse arma de pe umăr şi acum o ţinea în mâini.

Vameşul îşi întinse braţul drept, mişcându-şi degetele, făcându-şi palma pumn.

Poate că victima o să-şi dea seama că este urmărită.

Se uită înfuriat la burduhănosul din patul de campanie. Îşi zise că nu i-a plăcut niciodată acest individ şi chiar gândi că ar fi bine să-i ceară vameşului-şef să fie mutat altundeva. Dar ceea ce se întâmpla de cealaltă parte, dincolo de lentilele binoclului şi de fâşia ce separa cele două ţări, îl făcu să nu se mai chinuie cu imaginea buhăită a prietenului său. Îi venea parcă să strige, să se sperie de strigătul lui şi urmărit şi urmăritor, să împiedice un lucru pentru el oribil. Îşi duse palma la frunte şi şterse câteva broboane de sudoare. O sudoare neplăcută, rece. Poate ar avea de ales: a lăsa totul dracului, vorba ăluilalt, ori să iasă din vamă şi să strige cât îl ţin puterile, doar aşa, fiindcă i-a venit lui să strige, vama vecinilor e departe şi nu l-ar auzi decât soldatul de sub ciupercă, ori, a treia variantă, să continue să-şi exerseze nervii la scene dure, pregătindu-se pentru Legiunea Străină, loc în care nu va ajunge niciodată.

— Oh!

Se uită iar la soldat, îi studie trăsăturile feţei, poate-poate îi observă vreo urmă de repulsie. Acesta privea şi el într-acolo, înspre jocul acela.

Îşi întoarse capul spre Nero; îl ura acum mai mult ca oricând. Fiindcă avea dreptate? Fiindcă spusese că urmăritul va fi prins? De unde putea şti el, e clar că acuma doarme, ce anume se petrece la câteva sute de metri mai încolo, afară, în ploaia cenuşie, monotonă?

Îşi duse mâna la inimă. Nu sesiză totuşi nimic anormal în bătăile abia perceptibile. Şi totuşi, îşi simţea gâtul apăsat de ceva ca două degete înfipte în beregată. Îşi mută greutatea de pe un picior pe celălalt. Apoi reveni pe primul. Îşi şterse din nou fruntea de transpiraţie. Era aproape convins că ar fi pierdut pariul. Vrăbiile de pe acoperiş se certau iarăşi, nepăsătoare şi

nepăsarea aceasta a lor, a lui Nero, îl enervă. Îşi dădea seama că un lucru este foarte limpede. Lumea îşi va continua existenţa indiferent de ceea ce se va întâmpla între urmărit şi urmăritor.

— Oh, câtă barbarie la animalele astea! Exclamă îngreţoşat, lăsând jos binoclul şi lepădându-l pe masă.

Apoi se scotoci prin buzunare, scoase o bucăţică de cretă şi trase o linie pe tocul uşii. Lângă alte linii.

După un timp.

Afară, dincolo de zona nimănui, sub ciuperca albă-roşie, soldatul îşi pune puşca pe umăr. Pe urmă se apleacă, ia de jos pisica, aceeaşi, doar că mai udă, o mângâie şi o ascunde în veston.

Iar Nero se scoală şi face pasienţă. Senin.

Podul de piatră s-a dărâmat…

Ca un câine bolnav, cerul gri. Atârnând peste câmpie.

Reîncepu să plouă mărunt şi îndesat.

(Convoiul de zdrenţe se târăşte anevoios, lăsând în urmă lutul frământat de picioare crispate. Lutul de culoarea cerului bolnav. Umflat de apă. „*Alles Scheisse!*” tună de undeva din spate vocea unui sergent cu urechile clăpăuge. Norii îşi răstoarnă cupele peste întinderea nesfârşită. Un om cu mantaua fără mâneci se prăvăleşte cu faţa în noroi. Cel de lângă el, un ins înalt, uscăţiv, încearcă să-l ridice, însă un pat de armă în coste îi rupe imaginea. „Ai dreptate, Otto, *alles Scheisse*”, spune locotenentul în negru şi apropie buza armei de ceafa celui căzut. Sărutul. Floarea de foc. Cina cea de taină. Ecoul armei se îneacă undeva în cer, la urechile surde ale unui Dumnezeu alunecat de pe piedestal. În America, Einstein se gândeşte la praştia cu libelule. Szilard joacă table la umbra unui cocotier. Convoiul de zdrenţe frământă mai departe aluatul. Ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic.)

— Peste asta nu mai trecem – zise Onu, privind derutat în sus, la prelata cândva kaki.

— Trecem, spuse Antonie cu un uşor tremur în glas şi se uită fugar la poza copilului, lipită stângaci pe partea dinspre parbriz a tavanului. Îmbrăcat într-un costum de „mariner”, puştiul surâdea candid. Ăsta a fost costumul meu, reluă Antonie, arătând cu capul spre fotografie. Mi l-a cumpărat tata înainte de mobilizare şi n-a mai apucat să mă vadă cu el. Îi stă bine şi lui, nu-i aşa? Întrebă, arătând din nou spre băiat.

— Ăl mic seamănă cu mine! zise Onu, apoi se întoarse către Cristea şi-i făcu complice cu ochiul. Acesta slobozi un hohot sarcastic.

— Du-te-n… – se înfurie Antonie.

Pe urmă schimbă viteza şi acceleră puternic. La stânga, lanul de sfeclă. La dreapta, canalul cu malurile troienite de flori de muşeţel. Ici-colo, câte-o pată sângerie de mac sălbatic. La orizont, negură. Mai încoace, un pâlc de salcâmi. Şi ochiul de apă ce se apropia ameninţător. Vru să-i spună celuilalt, lui Cristea, să închidă naibii geamul ăla coborât, însă nu mai avu

timp. Peste vuietul motorului se suprapuse plânsul apei spintecate. Pe de lături, două aripi de-un verzui murdar ridicându-se cu furie în văzduh, stând un timp atârnate de nimic şi prăbuşindu-se în cele din urmă în albia ce le-a născut. Antonie încercă să-şi treacă dosul palmei peste frunte însă roţile din spate derapară şi-l siliră să răsucească volanul. Văzu pentru o clipă oglinda gălbuie a apei din canal. Apoi drumul urcă puţin, aproape insesizabil şi aici, solul negru, cleios, părea mult mai sigur.

(Omul cel înalt şi uscăţiv îşi aminteşte că într-unul din buzunarele mantalei i-a mai rămas o batistă. Dar nu are nici un rost să o scoată, să-i facă noduri pe la colţuri şi să o pună pe cap. Plouă. Nemţii au împuşcat cerul, l-au împuşcat pe Creator şi acum li s-a făcut sete. Churchill are noaptea coşmaruri. Visează fotolii pe rotile. Împăratul florii de cireş coase un goblen cu chipul lui Budha. Stalin socoteşte câte degete i-au mai rămas. „*Mensch, das ist aber ein grosser Affe!*[1]” zice sergentul cu urechile clăpăuge, împungându-l pe omul înalt şi uscăţiv cu ţeava automatului. „*Ja, ja*” – încuviinţează locotenentul. „Am auzit că macaronarul ăla de Mussolini a pierdut Mezzogiorno cu un careu de popi” – continuă, dar se opreşte imediat; Otto nu e decât un fiu de căţea, n-o să priceapă niciodată de ce ţine Führerul atât de mult ca fiecare glonţ să fie împodobit cu câte o fundiţă albă. „Plouă.” „Voi încerca să fug” – gândeşte omul cel înalt şi uscăţiv. Plouă.)

— Şi bătrânul, când se împotmolea cu camionul în mijlocul uliţei, în clisa aia neagră, mustoasă, prin urmele lăsate de tractoare, lua de acasă snopi de tulei şi-i arunca sub roţi – spuse Cristea cu mâna la gură şi Onu se întoarse, scurt, către el.

— De data asta am dat de dracu’! Bombăni Antonie lungindu-se peste volan.

În faţă, căscat spre cerul cenuşiu, se odihnea alt ochi de apă. Micşoră viteza şi se apropie prudent. Pe porţiunile de drum mai înalte, încă se mai puteau zări crăpăturile lăsate de secetă. Iar colbul, acum plin de apă, acoperea totul ca o pojghiţă înşelătoare.

— Ce faci? Se precipită Cristea, scoţându-şi capul pe geam.

---

[1] Omule, dar ăsta e o mare maimuţă! (germ.)

— Coborâţi! făcu Antonie, ferm.

— Ceee, ai înnebunit?! explodă Onu, dar, văzând chipul încruntat al şoferului, deschise portiera şi-şi slobozi încet piciorul pe pământ.

Pantoful i se afundă în noroi până peste linia tălpii. Din şovarul canalului ţâşni spre cer un fazan speriat. Pentru o clipă, mişcările omului îngheţară.

— Cine m-o fi pus, nu ştiu – murmură Antonie.

— Iei bani pentru drumul ăsta, observă sarcastic Onu, simţind cum se scufundă printre firele de sfeclă. Încearcă totuşi să nu te împotmoleşti, fiindcă nu ştiu dacă vom apuca să-ţi trimitem pe cineva să te scoată.

Cel de la volan îi aruncă o privire piezişă. Cristea zâmbi cu gura până la urechi. Doar ochii-i sticliră într-un fel anume şi, înainte de-a închide portiera, celălalt, Antonie, îl surprinse măsurându-l într-un fel oarecum ciudat.

(„Putea să mă omoare în clipa în care m-am aplecat să-l ridic pe Radu. Ba nu, mint. Putea s-o facă de mult. De exemplu, când am pornit din S. Lângă tufele alea de porumbar. Sau lângă rambleul de cale ferată. Ajungea un glonte. Nu ştia nimeni nimic. Pac şi gata. Sau pac-pac, pentru mai multă siguranţă. Ciorbă de gloanţe."

Îşi surprinde arătătorul înşurubându-i-se în tâmplă. Cei doi paznici, sergentul şi locotenentul în negru, merg în urma lor, coşcoviţi, cu cizmele încărcate cu pământ, cu mâna dreaptă odihnindu-se pe arma atârnată de umăr. „Parcă se duce la piaţă după ouă" – gândeşte omul cel înalt şi uscăţiv, apoi priveşte câmpul cu ochii lui tulburi. „La ferma lui Simion, acolo ne vom opri să bem apă şi când ei vor sta pe vine prin bălării, eu..." Aici gândul îi este întrerupt de o împuşcătură. Toate capetele se întorc, speriate, către locotenent. „Am văzut un înger" – încearcă el să se scuze. Oamenii se uită, amuţiţi, în sus, la cerul găurit. „Acum ar fi bine s-o întind" – gândeşte iar omul cel înalt şi uscăţiv.

Convoiul de prizonieri urmăreşte, mut, cum îşi leapădă locotenentul mantaua şi din spate îi răsar două aripi mari, străvezii, ţesute din fire din cea mai pură imaginaţie. Oamenii se apropie şi le mângâie admirativ. „Tehnică la nemţii ăştia, nu glumă!" se miră câţiva în cor. Cineva împunge o aripă cu

degetul. „Pun pariu că nu poate să zboare” – spune careva din convoi. Obrajii neamţului se aprind şi el începe să sară pe loc, să dea din aripi mai repede şi în cele din urmă se desprinde din glod şi se înalţă în văzduh. Gaura din cer se face tot mai mare, mai neagră, iar locotenentul, tot mai mic. „L-a înghiţit”, îşi dă unul cu părerea şi toţi se holbează la sergent. Acesta tace.

Omul cel înalt şi uscăţiv scoate din buzunar o poză de carton şi-i soarbe imaginea. Din fotografie îl priveşe inocent un puşti serios, cu părul lins, frumos pieptănat pe spate. „Mânca-l-ar tata, cât de bine cântă el «Podul de piatră s-a dărâmat, a venit apa şi l-a luat…!» „ gândeşte tatăl. „Trebuie să fug, altfel simt că o să mor.” „Ce ai acolo?” – se răsteşte neamţul, apropiindu-se. „A, copilul, *ja, ja*. Am şi eu doi. Războiul ăsta împuţit m-a despărţit de ei” zice şi trage o rafală aiurea. „*Alles Scheisse*! Führerul vrea să le punem gloanţelor fundiţe. Ca la cadourile de Anul Nou.” Stolul de gloanţe le dă de câteva ori roată şi, în cele din urmă, se înalţă şi se pierde în negura de la orizont.

Convoiul o ia din loc, lipăind cu picioarele goale prin noroiul călduţ. Sergentul se mai uită o dată în sus. Gaura aceea neagră îl priveşte cu indiferenţă şi el se cutremură.

„Bine că nu mi-a luat poza. Dacă mi-o lua, îl omoram” – mormăie omul cel înalt şi uscăţiv. Şi în acel moment, în faţă, se aude o bufnitură surdă. Înaintea convoiului, pe jumătate în pământ, zace locotenentul în negru. Sergentul se apropie de el şi-l întoarce cu burta în sus. Puţin deasupra „Crucii de fier”, în pieptul masiv al ofiţerului, se zăreşte, înfipt până la plăsele, un pumnal cu inscripţia: „Dumnezeu să te aibă în pază!”

La Yalta se împarte ţărâna.

Plouă.)

Scrâşnet de roţi dinţate şi maşina porni în marşarier.

— Nebunul ăsta ne lasă-n mijlocul pustiului – se sperie Cristea, privind urmele lăsate de pneuri şi apa ce năvălea tulbure în ele.

— Încă nu i-am dat banii – plescăi Onu şi se bătu peste buzunarul de la piept al hainei.

— Poate se împotmoleşte…

Onu se întoarse către el cu o figură suficient de expresivă şi Cristea amuţi. Antonie opri. Se auzi din nou scrâşnetul metalic şi

autoturismul porni înainte, călcând ba prin urmele încă proaspete, ba descriind viraje nedorite, periculoase. Cristea înjură noroiul şi ploaia. Trăgându-se câţiva paşi îndărăt, nimeri într-un loc mai moale şi pantoful îi dispăru, înghiţit de glod. Apoi şi celălalt. În acel moment maşina trecu în viteză pe dinaintea lui, muşcă puternic din baltă, înainte de mal pierdu din viteză, păru că se bâlbâie şi riscă să se înţepenească. Acceleră şi reuşi să se caţere pe pământ sigur.

— Ţi-am zis eu că ne lasă.

Dar maşina opri. Încet. Parcă nehotărât. Cristea îşi trase picioarele din noroi. De la tălpi îi venea o senzaţie neplăcută.

— Scuturaţi-vă încălţările, că maşina mea nu e grajd! Se răsti Antonie coborând.

— Da’ tu unde mergi? întrebă Onu, puţin nedumerit.

Celălalt nu răspunse. Se mulţumi doar să strângă din buze. Mai apoi, pe când ieşi dindărătul tufei de măceş, după vreo douăzeci de metri, dădu cu ochii de o bucată de hârtie. Vru să treacă indiferent mai departe, nu era prima hârtie pe care o găsea aiurea, însă curiozitatea îi fu mai mare. O ridică şi o şterse de apă cu mâneca. O întoarse pe partea cealaltă. O poză. „Probabil vreo scenă dintr-un film” – gândi. Poza reprezenta un soldat fără armă, cu gulerul mantalei rupt şi ţinând în mâini un obiect alb; faţa nu i se putea distinge, nu era decât o pată incertă. Vru s-o arunce, dar ceva nedefinit, venit din el însuşi, îl făcu s-o pună în buzunar.

— Hai mai repede că întârziem. Nu am nici un chef să ajung chiar la spartul târgului – bombăni Onu. Uite în ce hal sunt…

— Ha, ha, ha! râse Cristea. Şi tata…

Privirile îngheţate ale însoţitorilor îi potoliră avântul verbal. Nu mai spuse niciunul nimic. Porniră. Antonie scoase fotografia din buzunar şi o puse pe bord. Apoi privi iar, în treacăt, spre imaginea imortalizată a puştiului său.

— Tot timpul te uiţi la hârtia aia! observă Cristea.

Antonie vru să spună ceva despre bunul simţ. Reuşi totuşi să se abţină. Ar fi fost inutil să vorbească. Regreta un singur lucru: că se prinsese la un drum atât de greu. Deşi putea oricând să se întoarcă: încă era propriul său stăpân. Felul lor de a se purta, noroiul, bălţile cu care presărase ploaia drumul una cu câmpul, picăturile ce tocau duşmănos parbrizul, toate acestea îi creau o vagă senzaţie de nelinişte. Poate vinovat se făcea doar el însuşi.

El cu gura lui spusese: hai pe scurtătură, să nu mai ocolim prin S. Şi au luat-o peste câmpie, pe drumul agricol pe care îl ştia destul de acceptabil, e drept că pe timp uscat şi nu după ploaie.

— Când au săpat canalul, au dat peste oase de oameni şi nasturi de metal – zise Onu.

— Mai locuieşte cineva în sălaşul ăsta? întrebă Cristea. Ce idee, să stai zeci de ani de unul singur în pustietatea asta. Tu şi câinii. Hai să vedem ce-a mai rămas!

— N-avem timp de plimbare – îl repezi Onu. Ce vrei să mai vezi? Pereţi din pământ bătut cu maiul şi acoperiţi cu lut şi pleavă? Sau fântâna în care s-a umflat bătrânul Simion?

Sălaşul, o clădire lungă, în formă de L, plantată într-un careu format din două rânduri de salcâmi, şi ei atinşi ireversibil de timp, rămase în urmă, straniu, cu orbitele goale, ca un craniu spălat de ploi.

(Omul cel înalt şi uscăţiv îşi şterge pe furiş o lacrimă. Crede că nu-l vede nimeni. „Copilul?” întreabă neamţul, ajungându-l din urmă. Ar fi vrut să fie singur, cu lacrima lui. „Vezi ferma aceea?” întreabă neamţul din nou. „O văd” – face omul cel înalt şi uscăţiv. „E sălaşul lui Simion. Cunosc locurile astea. Când eram de-o şchioapă, veneam cu oile până aici.” Nu mai spune nimic. Aproape că-i este ciudă şi pentru ceea ce a vorbit. „Mi-e dor de copii” – scuipă neamţul. O să ne omoare pe toţi, gândeşte celălalt şi priveşte în jurul său, la chipurile palide şi mute, la trupurile conduse doar de ultima fărâmă de speranţă, la picioarele ce frământă lutul. Plouă şi apa, grea, mai grea decât plumbul, se infiltrează în stofa deasă a mantalei, deşălând oamenii.

Omul cel înalt şi uscăţiv îi arată poza copilului său. „I-am cumpărat nişte haine dintr-alea, de marinar, cu dungi albastre. Şi o beretă cu panglici la spate. N-am apucat să-l văd îmbrăcat în ele.” „*Ja, ja*”- zice sergentul şi vrea să scoată portmoneul, dar îl încurcă automatul. „La dracu”, se înfurie şi îl aruncă (*Alles Scheisse*) într-o baltă tulburată de convoi. Ţeava rămâne un timp deasupra, holbându-se flămândă la cer. Apoi se aşază, bolborosind, pe fundul apei. „Uite!” se bucură neamţul, „uite copiii mei!” În poză, un băiat şi o fetiţă privesc cuminţi pasărea din capul fotografului. Şi amândoi au costumaşe de „mariner”.

Omul cel înalt şi uscăţiv nu zice nimic. Pe deasupra lor trece în zbor stolul de gloanţe.

Plouă.)

Antonie luă cu mişcări nervoase hârtia găsită lângă tufişul de măceş. O pornire necontrolată, în aparenţă fără vreun motiv anume. Simţea în suflet un gol imens. Omul cu manta soldăţească din poză... Pentru o clipă avu senzaţia că este privit de doi ochi calzi, foarte cunoscuţi, însă pata aceea neclară din dreptul feţei soldatului nu lăsa nimic vederii. Poate fusese doar propria lui imaginaţie.

— Ce te-a apucat bătrâne? Întrebă Onu, ţinându-se de mânerul de deasupra uşii.

Nu ştia nici Antonie ce anume se întâmplase. Poate o iluzie optică. Putea să arunce hârtia în orice moment. Reuşi să-şi întoarcă ochii spre copilul din fotografia prinsă de tavan, spre faţa surâzătoare a acestuia şi simţi cum îi revine siguranţa şi puterea ce înainte parcă i se scurseseră prin picioare, în pedalele de fier din podea.

— Nu prea seamănă cu tine! râse Onu batjocoritor.

Antonie apăsă cu sete pe frână. Maşina mai înaintă câţiva paşi, lunecând prin noroi ca o sanie cu tălpicile bine şlefuite.

— Hai, bătrâne, mai glumim şi noi, ce dumnezeu. Ce, nu ştii de glumă? Se încruntă Onu.

— Numai s-ajungem la timp, să nu pierdem naibii târgul ăla – murmură Cristea ca pentru sine.

— Gata, Antonie, ai câştigat. Tu eşti şeful. Să mă ia dracu’ dacă mai spun ceva. Acum dă-i drumul! N-aş vrea să-i dau dreptate lui Cristea – spuse Onu şi-şi aprinse o ţigară. Trase cu patimă câteva fumuri, apoi aruncă ţigara, scuipând îngreţoşat.

Cel de la volan îi privi pe rând, fără cuvinte. Porni. Se mira el însuşi de iritarea ce-l cuprinsese dintr-o dată. Şi doar cu puţin timp mai înainte se simţise din nou stăpân pe sine. Poate că de vină era drumul. Şi încordarea cu care şofa. Câmpul nesfârşit şi cerul bolnav. Ironia neşlefuită a lui Onu. La un moment dat simţi după ceafă răsuflarea caldă a lui Cristea. Îl privi scurt, întorcându-se înspre el. Gura îi duhnea a usturoi şi Antonie se strâmbă îngreţoşat. Cristea se uita undeva în faţă, speriat.

— Ce-i?

— Unde-i?

— Ce, unde-i?

— Satul?

Atunci observă şi Antonie că satul nu le apărea deloc în raza vizuală.

— Din cauza negurii – îşi dădu Onu cu părerea, şi el cu ochii pierduţi în orizont.

— Oricum, de aici trebuia deja să-l fi zărit – insistă Cristea şi se trânti greoi pe bancheta din spate.

— Nici sălaşul nu se mai vede – spuse Onu.

(„Ştii, zice omul cel înalt şi uscăţiv către sergent, mi-e tare teamă c-am să mor şi nu va afla nimeni unde am murit. Tupul meu va îngrăşa nişte viermi, care până la urmă vor muri şi ei neştiuţi de nimeni.” „Şi mie mi-e frică. În fiecare noapte visez unul şi acelaşi vis: că sunt un câine ce linge cizma unui caporal şi caporalul scoate pistolul de la şold şi mă ţinteşte după ceafă. Când închid ochii, măcar să nu-mi văd creierul împănând pământul, aud cum trage cineva apa la o toaletă înfundată. Atunci mă trezesc cu stomacul la gură şi cu o durere cumplită în cap… Dar tu poţi să fugi. Pe tine nu te opreşte nimic. Eu n-am văzut nimic. Arma mea doarme.” Celălalt nu scoate nici o vorbă.

Ajung în sălaşul lui Simion. Salcâmii se clatină fără pricină. Pe o claie de fân, o găină cântă cocoşeşte. Undeva în acoperişul roşu se ridică discret o ţiglă şi prin deschizătură se strecoară gâtul firav al unei arme. Nu vede nimeni nimic. Nici măcar sergentul. Atunci se aude un urlet cumplit. Din casa cu pereţi de pământ ţâşneşte însuşi Simion, cu chipul mâncat de groază, cu mâinile ridicate, urmărit de stolul de gloanţe. „Nu mă omorâţi, fraţilor, n-am vrut decât să vă sperii!” „Legaţi-l!” urlă sergentul şi din convoi se desprind, legănându-se, două umbre. Simion strigă puternic, glasul său înfioară câmpia. Într-o clipă de neatenţie se repede la fântână şi sare în ea. Pământul tuşeşte de câteva ori surd, înghiţind în cele din urmă dumicatul nedorit. Peste holde se lasă o tăcere mai adâncă decât cerul.

„Păcat, era un om bun” zice neamţul, apoi îşi face cruce. Omul cel înalt şi uscăţiv îşi leapădă boneta. Plouă şi picăturile de ploaie îi piaptănă părul răvăşit.

„Fugi!” – îl îndeamnă sergentul. El porneşte să fugă, la început aproape fără nici o speranţă, gonit mai mult de instinctul de conservare, apoi speranţele cresc cu fiecare pas,

până când, cotind după zidurile albe ale sălaşului, izbucneşte în râs; fuge şi râde. Totul a rămas în urmă. Convoiul acela groaznic pe care frica îl mână spre abator, sergentul fără armă, trupul neînsufleţit al ofiţerului, fântâna ce l-a înghiţit pe Simion, găina ce cântă cocoşeşte.

Omul cel înalt şi uscăţiv fuge şi râde. Îi vine să cânte, însă pentru asta nu are destul curaj. Orizontul fuge laolaltă cu el. „Dar unde-i satul?” se întreabă înspăimântat, fiindcă satul S. Nu se vede şi de aici trebuia să se fi văzut. La adăpostul caselor lungi nu-l va mai prinde nimeni. Nici măcar sergentul, dacă se va fi răzgândit. Totul e doar cer şi pământ.

Scoate înfrigurat poza copilului. Pentru a prinde curaj. Puştiul îi zâmbeşte cald, cumva prea fericit de costumul său „mariner”, şi el parcă îl aude cântând „Podul de piatră s-a dărâmat, a venit apa şi l-a luat...” De undeva de sus se aude un bâzâit strident, ca de avioane în picaj. Ascunde repede poza la piept. Înainte de a se arunca la pământ, apucă să vadă că, de fapt, nu sunt avioane ci stolul de gloanţe cărora cineva le-a pus funditţe multicolore.)

Motorul tuşi de câteva ori scurt, puternic.

— Nu-i place amestecul, remarcă Antonie acru, în aparenţă indiferent la frământările lui Cristea, însă până la urmă îşi aruncă privirile în oglinda retrovizoare.

Locul în care se aşteptase să surprindă cel puţin pâlcul de salcâmi era gol. Totul, un cer şi-un pământ şi blestematul acela de canal împestriţat cu purpuriul macului de câmp. Îşi simţea sufletul apăsat de o povară grea, iar albul florilor de muşeţel îi crea, ciudată asociaţie, gândi, imaginea lugubră a unei procesiuni mortuare. În acea clipă răsuci cu forţă volanul, dar prea târziu. Aro-ul mai înaintă câţiva metri într-o cu totul altă direcţie decât ar fi dorit el şi, în cele din urmă, cu toate că roţile tractoare continuau să se învârtă, împroşcând sălbatic prin aer cu bucăţi mari de noroi, se opri.

— Ce s-a întâmplat?

Vocea lui Onu fu imediat acoperită de torsul puternic al motorului. Maşina oscila pe loc aidoma unui ac de busolă stricată. Şi deodată o linişte adâncă le fluieră dureros prin timpane. Antonie oprise neputincios şi se proptea de spătarul scaunului, cu mâinile încrucişate la piept. Ghici privirea celui de

lângă el, a lui Onu, fixându-l întrebătoare. Se uită la parbriz şi la ştergătoarele ce se mişcau spasmodic când într-o parte, când într-alta şi munca lor aparent inutilă, fiindcă picăturile de ploaie acopereau rapid sectoarele de cerc, îi aduceau aminte de visele acelea groaznice, în care nu putea fugi, în care nu se putea apăra.

Onu îşi acoperise faţa cu palmele şi-şi sprijinise capul de bord.

— Ce facem? întrebă.

Nu i se răspunse. Antonie simţea aerul vibrând uşor. Deasupra lui Onu prelata era spartă.

— Împingem, zise Cristea într-un târziu.

— Daţi-vă jos şi împingeţi! explodă Antonie.

Se uitară întâi la parbriz, apoi prin el şi prin geamurile laterale. Onu desschise uşa şovăitor. Continua să plouă mărunt şi îndesat. Aproape neauzit. Norii umflaţi de apă se rostogoleau greoi peste câmpie, stârnind curenţi reci de aer.

Întinse mâna cu palma deschisă în sus, pe urmă şi-o trase crispându-se şi o ascunse repede sub braţul celeilalte. Fulgeră scurt. I se păru că fulgera doar din clipa din care voise să coboare. „Poate că până acum n-am observat” – gândi.

— E frig – zise. Picioarele i se înfundară în clisa neagră, zemoasă. Pantofii, pe care noroiul reuşise aproape să se usuce, dispărură sub apă. O pală de vânt îl lovi peste faţă cu un snop de picături mari şi reci.

— Nu văd satul – spuse şi-şi duse palma streaşină la ochi, pentru a se feri de picăturile agresive.

— Uite-l acolo – arătă Cristea şi dădu din cap, deşi nu distingea nici el nimic.

— Unde-i? sări Antonie, în speranţa la un ceva nelămurit şi vru să coboare. Renunţă şi privi, lungindu-se, peste portiera deschisă. Nu se zărea decât linia moale a orizontului, netulburată nici măcar de vreo tufă de măceş ori porumbar.

— De aici trebuia să se fi văzut şi încă foarte bine – zise.

Onu începu să tremure. Ţinea ochii închişi, palmele ascunse sub braţe şi gemea încet, nereţinut.

— Împingeţi! strigă Antonie, simţind că intră în rezonanţă cu celălalt şi porni motorul. Un alt fulger le umplu ochii de lumină. Împingeţi, ce dracu’! – strigă din nou, încercând să acopere vuietul maşinii, cu o teamă nelămurită întipărită adânc pe faţă.

Roţile săpau furios prin zeama pământie. Cristea se opinti cu mâinile pe capotă. Onu, cu privirea la baltă, atinse şi el maşina.

— Eşti ca o cârpă, îl repezi Cristea. E negură şi-atâta tot.

Apa le curgea pe creştet, pe gât pe umeri. Antonie îşi îndreptă ochii spre cele două poze. Întâi spre cea de deasupra, de unde-i zâmbea puştiul, mândru de costumul său de „mariner”. Apoi spre cea de pe bord, cea a necunoscutului. „Trebuie să ieşim de aici” – gândi. Motorul urla, accelerat la maximum.

Smulse pozele de la locul lor.

— Ce faci, de asta-ţi arde ţie acum? întrebă Cristea, fără a-şi da seama ce anume îl intrigase.

Antonie nu-l asculta. Sau nu-l auzise. Altele-i erau gândurile acum. Coborî şi începu să împingă maşina care, în acelaşi moment, ţâşni înainte, singură, goală, nestăpânită, lăsând omul fără echilibru.

— Se duce! Se sperie Cristea.

Aro-ul începu să se învârtă căpiat în jurul lor. Antonie se ridică pe coate. Avea chipul şi trupul pline de glodul cenuşiu. Se sculă greoi. Noroiul i se scurgea de pe faţă pe haine. Îşi aduse aminte de cele două poze. Erau şi acestea murdare, una cu palma care le ţinea şi cu pământul în care se scăldaseră. O şterse pe prima de partea curată a pantalonilor. Puştiul îi zâmbea la fel ca înainte.

Pe cealaltă vru s-o arunce, chiar făcu gestul, însă îşi schimbă hotărârea în ultima clipă. O şterse. De pe bucăţica de carton… Îşi trase dosul palmei peste ochi. Apoi se uită la Onu şi la Cristea. Din poză îl privea cineva drag pentru vecie: omul cel înalt şi uscăţiv.

Marele Gonzo

Uşa dormitorului rămăsese întredeschisă. Poate uitase Marina s-o închidă. Poate i se stricase clanţa. Din apartamentul vecin răzbăteau zgomote seci şi voci bărbăteşti înfierbântate. Aplica din hol arunca pe covor o fantă de lumină bolnăvicioa-să. Dinspre uşă se auzi un scârţâit scurt. Iovan tresări. Apoi se întoarse spre deşteptător. Secundarul tăia implacabil felii de timp. Încă un scârţâit. Bărbatul se ridică într-o rână şi aprinse veioza. Pe noptieră, cadrul de lemn cu goblenul în lucru. O reproducere după un tablou de Francesco Guardi. Imediat lângă, lupa cu mâner de ebonită. Mâner negru. Cu un defect de fabricaţie.

Se ridică încet şi cu vârfurile picioarelor pipăi după papucii de casă. Nu se sculă de tot. Rămase în pat, cu picioarele atârnând. Luă cadrul încă mirosind a brad şi tămâie şi lupa de filatelie.

Dinspre bucătărie, farfurii lovindu-se de chiuvetă. Dinspre curtea interioară, tusea unui Trabant. De undeva, cascada unui rezervor de toaletă. Un alt scârţâit. Motanul Gonzo se strecură elegant prin uşa întredeschisă şi, arcuindu-şi spinarea vărgată, se frecă tandru de piciorul stăpânului său. Iovan împinse goblenul şi lupa la o parte şi întinse mâna.

— Gonzo, tati, Gonzo!

Simţind efuziunea de dragoste şi surprins parcă de acel ultim apelativ rostit atât de afectat încât sfârşise printr-un tremolo, cu „o”-ul din final înecat în gâtlej, motanul se opri şi-şi înălţă privirea spre ochii omului de lângă el. Palma acestuia i se plimbă caldă de-a lungul spinării şi, când îi ajunse la coadă, animalul făcu o piruetă leneşă, indecisă la început, fermă la urmă, şi-şi reluă frecatul coastelor de piciorul lui Iovan.

— Gonzo… Gonzo!

Motanul se prăvăli pe spate mieunând. Puţin reţinut, chiar dacă Gonzo nu mai era tânărul animal pus pe hârjoană, Iovan îşi jucă degetele prin blana scurtă şi albă de pe burta acestuia. Dădu de câteva ori cu buricele degetelor de sfârcurile cât bobul de orez al ţâţelor masculine şi Gonzo scoase un alt mieunat.

— Gonzo, tati… Marele meu Gonzo!

Şi atunci Gonzo (Iovan nu s-ar fi aşteptat la una ca asta) scoase un fel de mârâit, oricum un sunet mai aproape de

mârâitul câinesc decât de mieunat, cu ghearele labelor din faţă îi trase mâna spre el şi încercă să i-o muşte, iar cu picioarele din spate, cu ghearele scoase pe jumătate, i-o împinse şi, zvâcnind, se ridică şi dispăru sub comodă. Vârful cozii, tărcată până aproape de vârf cu brun-galben-cenuşiu-negru, îi rămase afară, lovind nervos parchetul. Totul se petrecuse în ceva mai mult de o secundă şi Iovan abia se dezmetici, mai mult, bineînţeles, din pricina usturimii ce începuse pe neaşteptate să-i chinuie dosul palmei stângi.

— Gonzo… – îngăimă, privind aproape cu stupoare cele trei dâre alb-rozalii răsărite în piele.

— Da' mai las-o dracului de pisică! se auzi din bucătărie glasul puternic al Marinei. Hai să-ţi bei ceaiul de afine, că lapte n-am mai prins.

— Şi lui Gonzo… – se zburli bărbatul, însă vocea i se înecă în gâtlej, la fel ca „o”-ul de mai înainte, numai că, de data asta, nu de prea multă dragoste, ci de nervi; usturimea începuse să-l sâcâie.

— N-o să moară. Şi schimbă-i nisipul din tavă că…

Motanul continua să-şi izbească vârful cozii de parchet.

— Gonzo, tati… – se înduioşă Iovan până la urmă.

— Hai, că imediat apare George – îi tăie Marina noul val de efuziune.

Bărbatul dădu neputincios din umeri, mai aruncă o privire spre coada motanului şi se îndreptă spre baie oftând şi plin de frământări. Gonzo îşi chimbase brusc comportamentul şi, din fiinţa fragedă (era senzaţia pe care o simţea în permanenţă când se gândea la Gonzo), devenise inexplicabil de suspicios la mângâieri şi reacţiona într-un mod sălbatic. „Să-l ia…” – făcu, însă imediat îi păru rău.

Îşi frecă îndelung ceafa şi gâtul cu prosopul de pluş. Încercă să se gândească la altceva, să uite de zgârietură, de nervii motanului. „Animalele devin irascibile înainte de cutremur”, îi trecu prin minte. Pentru o clipă văzu imagini de coşmar, cu blocuri prăbuşindu-se în nori de praf şi perdele în flăcări, cu animale călcându-se şi strivindu-se îngrozite, cu femei şi copii ţipând, dar îşi dădu imediat seama că toate acestea le văzuse într-un film de război şi nicidecum într-un documentar despre cutremure.

— Ce tot faci în baie? strigă Marina din sufragerie.

Puse prosopul pe suportul subţire din plastic şi ieşi.

— Mai încet, dragă, ţi-am spus de o mie de ori să nu strigi aşa de dimineaţă, că doar trăim într-un bloc şi sunt unii care la ora asta mai dorm.

Regretă imediat cele spuse. Marina se apropia de el fără cuvinte. Tot fără cuvinte îl îmbrăţişă caldă.

— Într-o săptămână vreau să-l termin şi pe Guardi. Pe urmă am un Grigorescu, zise el.

Femeia avu o clipă de ezitare. Pentru o fracţiune de secundă privirea îi fu ca de gheaţă. Buzele-i schiţară un zâmbet neclar, închise repede ochii şi sfârşi prin a-l săruta apăsat, zgomotos.

— Termină-l şi pe Guardi. Acum, hai şi mănâncă.

Ultimele cuvinte le pronunţase pe un ton neutru. El se aşeză greoi pe scaun. Ceaiul de afine (fă-mi de afine, goblenul cere vitamina A) aburea molcom dintr-o ceaşcă fără toartă, cu buza ciobită. Cândva dar de nuntă. Nu spuse nimic. Ca şi cum n-ar fi observat. Sorbi încet lichidul arămiu, îndulcit cu miere. Se uita spre ceasul de perete, un fel de tablou cu un peisaj de iarnă: un soare din care ţâşneau, ca trei raze, un orar, un minutar şi-un secundar. „O capodoperă kitch” – se exprimase la prima vedere. Marinei nu-i picase de loc bine remarca, de altfel destul de acidulată, însă avusese buna inspiraţie să nu comenteze şi sfârşise prin a-l agăţa singură tocmai în bucătărie. Se mai uită o dată, uneori omul îşi îndreaptă privirea spre ceas, dar pe drum se gândeşte la altceva, priveşte cadranul, însă nu vede nimic. Şase şi un sfert. Mai exact, şase şi şisprezece. Avea timp să studieze şi reproducerea după tabloul lui Guardi. Trei dintre nuanţe trebuiau înlocuite cu altele apropiate. Uneori, lipsa de prudenţă şi cea a spiritului mercantil îi jucau renghiuri neplăcute. „Ia, dom’le, aţă, ia, când găseşti, mai multe sculuri, că doar e ieftină, ce te costă? Mai bine s-o ţii pe ea la cutie decât să ţii un goblen aproape gata aruncat în dulap, că-ţi lipseşte nu ştiu ce culoare” – îşi spunea, însă numai atunci când se trezea în impas.

— De mi-ar face George rost de o lupă ca lumea… – zise.

Marina îl măsură lung. Dinspre curte, tusea aceluiaşi Trabant. Dinspre chiuvetă un clipocit nervos. Robinet prost închis. Ori cu garnitura uzată.

— A promis că-ţi aduce – mormăi femeia.

Bărbatul îşi pregătea cea de-a doua felie de pâine. Întindea magiunul cu mişcări încete, exasperant de încete. Ochii femeii descriau traiectorii line, exasperant de line.

— Termin de mâncat şi vreau să mă uit puţin peste Guardi.

Momente de tăcere nefirească. Ea stătea sprijinită de chiuvetă. Cu mâinile încrucişate la piept. Statuară. Gânditoare. Neverosimilă. Fulgere de gânduri contradictorii. El, calm, încă somnoros, cu ceaşca într-o mână, cu felia de magiun în cealaltă. Cineva trânti în curte capacul unui container de resturi menajere şi-i făcu pe amândoi să tresară.

Marina se apropie de fereastră şi o deschise pufnind. Aerul de martie năvăli rece înăuntru.

— Vine – spuse ea, însufleţită.

Iovan îşi şterse mustaţa de fărâmituri de pâine, apoi se duse cu ceaşca la chiuvetă şi o clăti.

— Cine? Se miră el.

Marina nu răspunse. Nu imediat. Închise geamul, gânditoare, ca mai înainte, apoi trase perdeaua şi draperia.

— Credeam că e George.

— Şi nu e George – zise bărbatul, scormonind printre dinţi cu unghia degetului mic. Pe urmă se duse în dormitor, acolo unde îi rămăsese privirea, şi se aşeză pe pat. Goblenul zăcea în locul unde-l lăsase. Inert. Îşi lipi degetele unul de altul, le îndoi până dădu cu vârfurile de podul palmei, închise ochiul stâng, iar cu dreptul se uită prin orificiul întunecat creat de degetele astfel strânse. Scos în evidenţă prin sine însuşi, însă datorită în mare parte şi lipsei unor elemente vizuale perturbante, porticul de cetate medievală şi cele două-trei personaje în costume de epocă, din goblen, apăreau incredibil de vii, de reale.

— Azi e duminică, Iovane – rupse femeia vraja.

Iovan îşi desfăcu încet degetele, îşi cuprinse faţa în palme şi, fără a-şi desprinde privirea de bucata de pânză, îşi slobozi plămânii într-un oftat zgomotos, forţat. Marina se lăsă încet pe pat, oftând la fel, dar parcă mult mai natural şi bărbatul îi simţi răsuflarea caldă după ceafă.

— Poate n-ar fi trebuit să ieşim azi niciunde – zise. Ba, mai mult, îl deranjăm şi pe George. Cine ştie ce planuri…

Ea surâse mirată. Un surâs scurt, tăiat brusc.

— Dar tu ai fost cu propunerea.

El nu răspunse. Oftă din nou. Făcuse propunerea într-un moment de exaltare. Atunci când, după ce trecuse de geometrismul rece al lui Pieter Janssens, de violenţa cromatică aproape frivolă a lui Rubens, de fascinanta *Doamnă în albastru* a lui Gainsborough, simţise nevoia de a ieşi din gustul de mic-burghez ce-i ghidase munca de până atunci şi de se avânta ori, ce puţin de a cocheta şi cu modernii. I-a fost greu până a găsit un pictor care să-i reproducă tabloul pe o bucată de etamină apretată. De Gauguin nu se apucă prea mulţi. Poate de teamă, gândise. De a nu se contamina cu nonconformismul lui. Nu găsise o altă explicaţie. *Doamna cu fructul* (*Die Frau mit der Frucht*) devenise a lui.

„Ce pară mare!” se mirase Marina. „Nu e pară, e nucă de cocos” – spusese altcineva. „Dar Gauguin este european” – comentase un al treilea. Într-adevăr, fructul părea a fi pară, gutuie sau nucă de cocos. Ceea ce probabil era. „De ce-ai ales tocmai asta? Aşa ceva n-o să-ţi cumpere nimeni.” „Tu nu te gândeşti decât la bani, îi reproşase el. Mai sunt şi probleme de suflet. Am senzaţia că posedă ceva din surâsul Giocondei.” Poate va studia careva la calculator, comparativ, bineînţeles, faţa femeii şi cea a lui Paul Gauguin şi va ajunge la fascinanta idee că Paul a fost homosexual” – replicase George.

Când a terminat de făcut şi ultimul nod, goblenul i-a fost cumpărat de un doctor. Un snob care, de fapt, era departe de artă, însă avea pereţii vilei tapetaţi cu goblenuri în rame blondel. Iovan primise un preţ excelent. „Merită să tragem o fugă până la Herculane” – s-a exprimat el atunci. „Când?” l-a întrebat Marina. „În martie” – a răspuns.

Întinse încet mâna spre goblen. Exact când îl cuprinse Marina pe după mijloc şi-şi puse capul pe umărul lui. Un timp nu spuse niciunul nimic. El rămase cu mâna întinsă. Ea, cu o mişcare încremenită. Totul ca într-un tablou de Jaques-Luis David. (Perfecţiune obositoare, aproape iritantă, cu detalii duse până la extrem, cu aerul unui obiect gata să-ţi cadă-n cap.) Apoi, parcă dezmeticindu-se, Iovan luă goblenul. Iar Marina se ridică, împinsă de un resort invizibil şi se apropie de geam.

— Şi George nu mai vine, spuse bărbatul fără a-şi ridica privirea din câmpul de culori. Pentru moment îi păru rău. Însă nu pentru aciditatea vorbelor, ci pentru că-l putea crede gelos, ceea ce i se părea ridicol, absurd, imposibil de acceptat nici

măcar ca idee. Dar o să vină – adăugă în final, întorcându-se spre ea şi privind-o de la mijloc în jos.

— Trebuie să vină. E un domn. O să-ţi aducă şi lupa.

Faţă de ale lui, vorbele ei fuseseră acidulate. „Nu-ţi transfera închipuirile proprii pe seama femeii” – gândi.

Se auzi scârţâitul uşii. Se uitară amândoi, speriaţi. Marele Gonzo pătrunse vijelios înăuntru. Sări în pat, apoi, mişcându-şi nervos vârful negru al cozii, îi fixă pe amândoi, scoase acelaşi mârâit ca mai înainte.

— Gonzo, tati, Gonzo!

— Fiţi-ar Gonzo al dracului! răbufni femeia şi ieşi trântind uşa după ea.

Curentul puternic de aer săltă pentru moment reproducerea după Guardi, apoi o smulse cu furie, o purtă de câteva ori încolo-încoace şi, în cele din urmă, istovit, o depuse la picioarele lui Iovan. Acesta o ridică, o netezi şi o repuse pe masă, gânditor. Luă goblenul şi-i privi dosul plin de noduri şi capete de aţă. Simţi în nări un miros vag de cocă. Inspiră adânc şi pentru o clipă se abţinu să sloboadă aerul. Mirosul de cocă nu exista decât în mintea lui, stârnit de imaginaţie, mai bine zis de imaginile unei amintiri în care, demult, mama, tânără (el, mic), dădea peste dosul unui lucru de mână cu pastă făcută din apă şi făină pentru a fixa capetele de aţă.

„Dar cu motanul ce are?” se întrebă, dintr-o dată surescitat.”Ce are, ce i-a făcut bietul Gonzo?” Ridicându-se la rândul său din pat, privirea i se agăţă din nou de goblen. Se reaşeză moale, nehotărât, luă lupa şi o apropie de ochi până când în obiectiv îi apărură, mari şi clare, ochiurile acum pline cu aţă colorată ale pânzei de etamină.

„Dar de ce e nervoasă, că doar şi eu îl aştept pe George… De unde face el rost de o lupă de uz industrial? De fapt, nu e treaba mea, important e s-o aducă. O să-i fac şi eu un goblen cu albăstriţe şi maci de câmp pe un fond crem şi va fi mulţumit… Aici aş putea pune şi un galben pai” – încheie, plimbându-şi degetul peste pata de culoare încă neacoperită. „Dar ce are cu Gonzo?” se întrebă iar, nedumerit. „Dacă are ceva cu mine, să-mi spună direct, nu să umble cu ocolişuri. Motanul nu i-a făcut nici un rău.” Se surprinse umezindu-şi cu limba dosul palmei zgâriate. Iritat, se îndreptă spre bucătărie. „Ce…” Vorbele i se blocară în gât. Marina, pe scaun, cu capul prăvălit

pe masă, peste braţe. Umerii îi zvâcneau scurt, sacadat. „Plânge” – concluzionă el, simţind prin corp un val de căldură şi o amorţeală puternică de la genunchi în jos. Se apropie de ea, vru să o cuprindă de umeri, dar se răzgândi în ultimul moment şi se duse la geam.

Atunci se auzi un claxon. Femeia îşi ridică privirea.

— Nu e George – spuse el, lăsând draperia să cadă la loc. Dar ce-avem noi cu George? Ce, fără el nu putem? Suntem chiar atât de legaţi? Doar el are maşină?

Femeia se sculă de pe scaun şi se apropie de geam. „Dacă erai un altfel de bărbat, am fi avut şi noi o maşină” – vru să-i spună.

Însă doar gândi. „Şi pentru cine crezi că fac eu aceste nenorocite de goblenuri, pentru cine crezi că-mi stric eu ochii?” se răsti el, dar tot în gând. „Pentru maşina ta, să ai cu ce s-o cumperi, să te duci, să vezi, să te plimbi, să stai în dreapta şoferului ca şi cum n-ai şti că ăla-i locul mortului, da’ tu vrei să te duci la tine-n sat, ca să te admire lumea, cine-ai fost şi cine-ai ajuns, maşină albă, soţ… Nu sunt eu inginer, da-ţi garantez că nu mulţi ştiu să coase goblenuri, fir-ar ele ale dracului, că mi-am stricat deja ochii cu ele…”

— Marina, dragă Marina! îngăimă el.

— Sunt sătulă, pricepi! Pentru tine, ori eu, ori Gonzo suntem la fel. Marina… – îl îngână ea – parcă l-ai alinta pe Gonzo! izbucni din nou femeia în plâns.

Iovan dădu din umeri neputincios. Întinse mâinile spre ea. Nu găsi cuvintele potrivite şi ochii i se umeziră. Poate ar fi mai bine să se retragă. Să o lase în pace. Luă cadrul cu goblenul şi-şi plimbă încet palma peste pânza bine întinsă. Întotdeauna când făcea astfel de gesturi, simţea în podul palmei nişte senzaţii stranii, ceva ca şi cum ai mângâia pentru prima dată femeia mult visată.

Şi atunci se întâmplă ceea ce n-ar fi crezut niciodată că se poate întâmpla. Dintr-un salt, Marina ajunse lângă el, această mişcare nici nu i-o observă, fiindcă altfel s-ar fi putut feri, îi smulse din mână cadrul de lemn mirosind a brad, cadrul acela dreptunghiular cu etamina bine întinsă şi prinsă în pioneze (dintr-acelea pe care le folosesc unii la curelele de la pantaloni şi ceasuri, ceruse el la librărie) şi, sub privirea lui încă limpede

(de altfel, totul s-a petrecut în mai puţin de o clipă), îl torsionă până când lemnul pârâi şi se rupse.

— Ce faci? O întrebă el încă destul de liniştit, încă nici destul de surprins, nerealizând ceea ce se consuma sub ochii lui.

— Toată ziua Gonzo-n sus, Guardi-n jos, iar eu parcă nici nu exist – se căznea femeia să rupă şi etamina. O pioneză se smulse şi căzu, rostogolindu-se pe parchet, undeva sub pat.

Iovan întinse mâinile spre goblen, încă-l mai putea salva (chiar dacă lemnul fusese frânt, ulterior nu va mai avea nici o valoare), însă rămase cu ele în aer. Din hol se auzi un mieunat ciudat. Se întoarseră amândoi, speriaţi. Şi atunci, în cameră pătrunse Gonzo, ţinând ceva viu între dinţi. Un pisoi cu pleoapele încă lipite. Îl ţinea moale de blana de după ceafă. Când ajunse în mijlocul încăperii, îşi aplecă încet capul şi-i dădu puiului drumul. Acesta începu să miaune jalnic, pătrunzător.

— Dar motanii… – murmură Iovan.

Bărbatul şi femeia se priviră muţi. Marele Gonzo se uita la ei sticlos şi coada-i lovea nervoasă parchetul.

Turnul

Toma se întoarse cu faţa la perete. Ploaia care continua să susure prin jgheabul din tablă prins de streaşina casei, aşternutul rece, pătura puţin cam aspră, cu fire de lână străpungând cearceaful şi iritând pielea, perna puţin cam tare, locul de dormit străin, toate acestea îi provocaseră o violentă insomnie. Îşi desfăcu de la mână ceasul-brăţară şi-l vârî sub pernă, să nu-i mai vadă cifrele de-un verde lăptos, nici secundarul ce lumina intermitent, să uite de cea mai păcătoasă dimensiune. Era ca un plan de evadare cu sorţi de izbândă zero, însă nu şi-ar fi iertat niciodată faptul de a nu fi încercat măcar să uite.

— Este ora douăzeci şi trei!

Chiar dacă pâlnia altera puţin timbrul, dându-i rezonanţe metalice, glasul omenesc era inconfundabil. Glasul ce dădea viaţă pâlniei. Toma nu rezistă tentaţiei de a verifica şi scoase ceasul de sub pernă. Douăzeci şi trei şi câteva secunde. Omul din turn dădea dovadă de o precizie fantastică.

La primul contact cu satul în care înnopta acum pentru întâia dată (de la venirea sa nu trecuse nici măcar o jumătate de zi), lucrul care efectiv îl uluise a fost tocmai acest mijloc anacronic de anunţare a orei exacte. Trecut pe hărţile fizice drept o localitate de câmpie fără vreun interes anume, poate eventual pentru diversele sale produse apicole de care ştiau numai iniţiaţii, Enadul ascundea, de fapt, o ciudăţenie de prim rang. Fire în esenţă analitică, uneori excesiv de analitică, Toma întoarse problema pe toate părţile, căutând motivul nevalorificării acestei ciudăţenii până în pragul prejudecăţilor locale, pe care nu le cunoştea, dar le intuia şi unde se şi împotmoli, peisajul moral de aici fiindu-i total necunoscut. Un timp inventă şi consumă câteva eventuale scenarii, însă totul se prăbuşi, obligându-l până la urmă să renunţe la subiect. El venise la Enad pentru o cură de miere de stup şi nicidecum pentru a-şi toca nervii cu întrebări inutile. Îşi trase pătura peste cap. Încă mai persista în ea un miros vag de oaie. Rezistă câtva timp, apoi, dându-se oarecum bătut, îşi scoase capul şi inspiră cu nesaţ aerul din cameră. Pentru cine nu poate adormi, deşi o doreşte din tot sufletul, noaptea devine un supliciu şi Toma îşi

reaminti cu ciudă de sticluţa lui cu somnifere, lăsată acasă la sfatul prietenilor, în ideea că aerul de aici, de la ţară, este un înlocuitor perfect. Îşi continuă foiala prin patul deranjant de scârţâitor, mai aruncă o privire spre geamul prin care se ghicea cerul fosforescent, încercă iar să-şi alunge gândurile sâcâitoare, dar totul se arăta inutil şi singurul lucru cuminte era să se lase pradă insomniei.

Trecuse destul timp de când omul din turn anunţase ora exactă. Toma vru să scoată ceasul de sub pernă, o vreme îşi înfrână cu succes dorinţa de a repeta gestul făcut nu cu mult timp în urmă, dar nu rezistă şi-l smulse înciudat din ascunzătoare. Întâi crezu că, în mişcare, îl adusese cu capacul din spate înspre el, însă îl întoarse pe toate părţile şi tot nu-i văzu obişnuitele cifre şi secundarul clipind. Aprinse lanterna. Ceasul arăta întreg, nu-l strivise, iar bateria îi era nouă, doar ce o schimbase cu câteva zile înainte. Un gong puternic sfâşie liniştea în bucăţi.

— Este ora unu.

„Este ora unu” – de patru ori, dinspre turn spre cele patru puncte cardinale, pentru a auzi muritorii din toate colţurile. Toma se simţi torturat de o întrebare sâcâitoare: să fi strigat oare omul din turn miezul nopţii ori el, Toma, reuşise totuşi să adoarmă şi doar gândurile îl treziseră? În sfârşit, se predă iarăşi hazardului şi-n această stare îl găsi şi somnul.

Dormi fragmentar, chinuit, obosit de secvenţe absurde de vis cu orologii-mâncătoare-de-oameni. Micul dejun dădu peste un Toma iritat, cu ochii roşii, bombănind. Gazda, un bătrânel cam morocănos, cu plete cărunte şi cu o ţigară fără filtru în colţul gurii – o ţigară fără început şi fără sfârşit, fiindcă ieri, aproape o oră şi jumătate, timp în care trecuseră în revistă efectele curative ale mierii de stup, fumegase fără a se consuma vizibil – îi oferi pe o tavă de lemn câteva borcănaşe cu diferite sorturi de miere, insistând îndeosebi asupra celei din flori de salcâm. În final, nu se atinse decât de cana cu lapte proaspăt. După care îi ceru bătrânului său amfitrion o ţigară şi-un briceag. Ţigări nu mai avea moşneagul, dar cu briceag îl servi imediat. Toma luă obiectul cu plăsele coadă-de-peşte, o piesă arhaică, dar bine ascuţită, şi forţă capacul din spate al ceasului. Totul arăta perfect. Poate bateria... – gândi. Oare să se fi terminat aşa, dintr-o dată? Vreun scurt-circuit pe undeva, prin mădularele

abia vizibile? Apăsă cu degetele în discul nichelat şi capacul se închise cu un sunet sec, înfundat. Dacă tot îşi propusese să uite factorul timp, nu mai avea nici un sens să se frământe.

Curtea bătrânului i se păru strâmtă, ceea ce-l determină să iasă în stradă. Poarta scârţâi scurt. Nimic anormal, gândi. Nu-şi dădu seama de ce se gândise că nu e nimic anormal. O lovitură de gong.

— Este ora zece!

Vocea omului din turn se făcuse parcă mai slabă, atenuată de zgomotele diurne. Toma tresări; informaţia i se scurse prin corp ca o descărcare electrică, iritându-i nervii. Insul hăituit de timp preferă fapte.

Satul dormea, pustiu. Doar două-trei bătrâne uitate în viaţă, picotind pe bănci de lemn în faţa caselor, mute, cu ochii inexpresivi, cufundaţi într-o altă lume. Nu înfăţişau un tablou impresionant, dar pentru el femeile acestea însemnau mult curaj în faţa vieţii. Ceea ce oarecum îl deranja era tocmai liniştea prea mare, ici-colo câte-o pasăre ascunsă delimitându-şi teritoriul prin cântec, altceva nimic. Singurele vietăţi pe care le vedea animând peisajul se dovedeau a fi albinele. În număr mare. Uneori, ca un nor, pe deasupra trecea câte-un roi masiv, aproape înfricoşându-l. Le vedea pretutindeni, în plină activitate, însă ocolindu-l inofensive, de parcă el nici nu exista. Peste tot, salcâmi înfloriţi şi trandafiri. O mare de culori, o mare pură, calmă. Simţi o uşoară durere la tâmple. Se îmbătase de atâta linişte.

Se întoarse pe la prânz. După ce omul din turn îi aminti indirect de foame. Bătrânul – Toma nici măcar nu-l întrebase cum îl cheamă – îi puse pe masă un meniu compus doar din vegetale şi el crezu că nu-i va ajunge, dar, contrar aşteptărilor, sfârşi prin a recunoaşte că masa fusese excelentă.

— Cât să fie ceasul?

Pur şi simplu îi scăpase. Un automatism. Moşneagul îl privi mirat. N-avea ceas, însă îi spuse cu aproximaţie. Toma n-avea cum să-l verifice.

— Omul… Omul din turn… – începu Toma nehotărât, de unde ştie când este ora exactă?

O întrebare absurdă (ştia şi el asta), însă deja rostită. Celălalt dădu din umeri. Sesiză un gol în suflet, un gol nesfârşit. Suferim când nu primim nici un răspuns de la unul mai în vârstă

decât noi. Ne simţim frustraţi. O prejudecată dăunătoare, poate mai mult ca oricare alta.

— De când e obiceiul ăsta… – ar fi vrut să spună şi „absurd”, dar reuşi să se abţină şi urmări atent reacţiile interlocutorului.

Rămasă fără dezlegare, o întrebare determină, de regulă, o reacţie în lanţ.

— Aşa-i de când mă ştiu. Nici moşu-meu n-a putut să-mi spună. Propoziţiile scurte, în doi peri, deranjează şi Toma se întoarse în camera de oaspeţi. Îi venea să lase totul baltă şi să plece. O iritare din senin, gândi. N-avea dreptul să fie nervos, îndeosebi acum, în concediu. Se întinse pe pat. Un timp stătu cu ochii închişi gândind aiurea. Omul din turn nu dormea, nu se odihnea. Şi doar ar fi trebuit să mai şi doarmă. Poate mai există şi-un altul cu acelaşi timbru. Sau, de ce nu, doar o voce înregistrată pe bandă de magnetofon.

Ieşi în curte cu un gând anume şi se îndreptă calm spre poartă. De undeva, din faţă, se ivi pe neaşteptate un câine mare, alb. Unul ciobănesc, lăţos. Surprins, obişnuit să nu vadă pe aici altă vietate decât albinele, Toma se fâstâci. Nu agrea nici pe departe asemenea întâlniri; câinii pe care-i ştia el, cei de la oraş, patrupedele-bibelouri, îmbrăcate în surtucuri cu ţinte lucitoare, erau exemplare micuţe, fragile pe lângă acest animal de-a dreptul înfricoşător. Instinctiv, prinse coada unei cazmale sprijinite de pridvor. Câinele se apropie de el cu gura întredeschisă, cu limba atârnând. Dacă Toma ar fi fost mai realist, ar fi constatat că, de fapt, animalul nu-i acorda nici cea mai mică atenţie. Însă el ridică unealta şi o slobozi icnind. Trebuia să urmeze impactul acela dezgustător cu corpul moale al câinelui şi schelălăiturile de rigoare, însă cazmaua izbi sec pământul. Speriat de propriile-i mişcări, recules totuşi după explozia de forţă ce-l descărcă oarecum de tensiune, privi tulbure spre locul unde trebuia să fie câinele. Nu găsi decât o pulbere albă şi fină plutind în jurul tăişului uneltei, pulbere luată, după câteva clipe, de vânt. Cutremurându-se, aruncă arma de ocazie şi ieşi precipitat în stradă. Câinele o fi fugit, îşi spuse privind în jur şi aşteptând să-l regăsească.

Porni spre uliţa turnului cu paşi mari, obsedat de un anume gând: trebuia să-l vadă pe omul acela, să stea de vorbă cu el, indiferent despre ce, numai să stea. Vru să pătrundă dincolo de poarta mare de lemn. Casa pompierilor avea lacătul pus. Se

holbă prin singurul geam, însă nu văzu decât ziare vechi prinse de sticlă cu etichete şcolare. Se uită după nelipsitele muşte uscate şi după pânzele de păianjen, dar spaţiul dintre cele două rânduri de sticlă se arăta straniu de curat. Uşa de la scara turnului era şi ea încuiată. Un lacăt, la fel de uriaş ca primul, îmbrăţişa strâns două verigi.

Se uită în jur după vreun suflet cu care să schimbe o vorbă. Nimeni. Pustiu. Nefiresc de pustiu. Va aştepta acolo, la umbra turnului. Omul, dacă exista totuşi acolo sus un om, avea să iasă la ora fixă. Şi atunci îi va zări măcar faţa. Pe sub streaşina clădirii se auzeau hârjonindu-se vrăbii nevăzute. La câteva case mai încolo ieşi în stradă o bătrână. Toma se întoarse, gata s-o ia din loc, când auzi gongul. Nu ar fi fost oare îndeajuns dacă locuitorii acestui sat s-ar fi mulţumit numai cu acest gong? La ce le mai era necesar şi un om?

Privi în sus către fereastra metalică a turnului. Se deschise calm o uşă şi în cadrul ei îşi făcu apariţia omul cu pâlnia de alamă: într-un mod festiv, cu mişcări încete, largi şi exacte, dând impresia unui ritual. Îmbrăcat într-un costum ca de ev mediu, înaintă mecanic până la balustradă, iar faţa ascunsă în barbă nu trăda posibila oboseală a unei eventuale nopţi nedormite.

— Hei!

Celălalt părea surd.

— Hei, vreau să stau şi eu de vorbă cu dumneata!

Se simţi ca şi cum, aflat în sala arhiplină a unui teatru, i-ar fi cerut unui actor de pe scenă să meargă împreună cu el la o bere. Omul din turn nici măcar nu-şi coborî privirea. Uşa se închise în urma lui scârţâind.

— Hei! Insistă Toma, cu un gust amar în gură.

Se repezi la intrarea în turn şi-şi lipi urechea de scândurile de stejar. Omul nu cobora. Nu i se auzeau paşii pe trepte. Poate rămânea acolo, în spaţiul acela, pentru Toma sufocant, înghiţit de ziduri. Porni să lovească cu pumnii în uşă. Nu se sinchisi nimeni de neputinţa lui. Nici măcar bătrâna ce încremenise cu câţiva metri mai încolo. Se îndreptă către ea furios, bombănind. Nu voia să fie nepoliticos în curiozitatea sa, însă purtarea omului cu pâlnia şi tăcerea enigmatică a femeii îl întărâtară. Se opri dinaintea ei. Privea în gol, parcă absentă. Nu mai avu putere s-o întrebe nimic. Se uită roată, se uită la cer, cerşind poate ajutor

şi, în final, o părăsi, cu gândurile răvăşite. Încercă să-şi amintească cine anume-l îndrumase spre Enad şi nu reuşi. Ştia doar că totul fusese aranjat dinainte. (Primise biletele de călătorie într-un plic, prin poştă. Simţise atunci ceva artificial în comportarea sa, ceva ca o uşoară nelinişte, însă nu reacţionase în nici un fel.) Acceptase ideea unui concediu la Enad, fără nici o obiecţie, ca şi cum ar fi pornit totul de la el însuşi.

Se lăsă captivat de legănarea şezlongului din pridvor. Un timp se uită aiurea, mai mult întors înspre sine, apoi scotoci cu privirea prin curtea aparent neorânduită a bătrânului. Şi aici, acelaşi mare număr de albine. Umblase deja destul de mult prin Enad şi încă nu întâlnise construcţiile acelea paralelipipedice din lemn, numite stupi. Gongul şi omul din turn îi curmară gândurile. Bătrânul plecase de acasă pe neaşteptate. Femeile îmbrobodite în negru erau poate în stradă, poate ascunse în casele lor mute.

Seara i se cuibări tiptil în ochi şi-l trimise la culcare. Îl secătuiseră evenimentele ori oboseala? Îşi propuse să lase orice gând la o parte, însă nu reuşi. Îi dispăru până şi somnolenţa, iar imaginile disparate, frânturile, secvenţele din ceea ce i se întâmplase în cursul zilei i se amestecau prin minte fără nici o legătură între ele. De-ar fi fost bătrânul acasă, imposibil să nu fi obţinut până la urmă chiar nimic de la el în legătură cu lucrurile ce se petreceau în Enad. Acesta plecase fără să spună nimic, lăsând doar un bilet sec, cu două cuvinte: „Am plecat.” Unde? Când? Cum? Două cuvinte şi nimic mai mult. Biletul îl prinsese cu o pioneză de tăblia uşii de la tindă şi Toma avea acum de ales între a pleca şi el ori a accepta să rămână şi să scoată la iveală ceea ce se întâmpla în Enad. De fapt, ce anume se întâmpla atât de ciudat? Că nici până acum nu-i văzuse pe cei ce se ocupau de albinărit? Dar trebuiau oare aceştia să locuiască aici în sat? Poate... Da, stupii, unde erau stupii? Nici asta nu era o problemă. Atunci?

— Este ora douăzeci şi trei!

Da, omul din turn. Dacă Enadul era aproape pustiu, pentru cine mai anunţa acesta ora exactă? Pentru el, pentru Toma, singurul turist? Poate că totul nu era decât o farsă a nervilor săi. Omul cu pâlnia n-are decât să existe, treaba lui.

Din nou, un gong fulgerând liniştea. Ora unu după miezul nopţii. Se ridică într-o rână. Acum era sigur că nu dormise nici în

celelalte miezuri de noapte. Cine să fie omul din turn? Adormi visând aceleaşi orologii-mâncătoare-de-oameni. Dimineaţa, se trezi ameţit, aşa cum se trezea uneori în timpul stagiului militar, la deşteptările cu goarna, după prelungite partide de pocher.

Îşi simţi totuşi creierul deconectat. Nu-i mai păsa de nici un om cu gong, cu goarnă ori pâlnie, n-avea decât să spună în gura mare şi minutele, iar dacă într-adevăr n-are altceva mai bun de făcut, poate striga şi secundele sau la fiecare zece secunde, aşa cum procedează roboţii municipali la apelul telefonic al pierduţilor în timp. Lui Toma nu-i mai păsa de nimic sau cel puţin această impresie voia să şi-o lase sie însuşi. Nu mai lua în seamă nici mulţimea aceea de albine. Sau nu mai voia să o ia în seamă. Se spălă pe faţă, încercând să fluiere o anumită arie dintr-o operetă, însă nu-şi mai amintea destul de bine nici aria, nici numele operetei, slobozi câteva şuiere stridente, fără nici un dumnezeu; până la urmă se lăsă păgubaş.

Ieşi în stradă ca purtat de vânt. Un vânt fără direcţie sau cu prea multe, un vânt ce joacă golf cu inexistente ghemotoace de hârtie. Zări din nou o bătrână cu faţa stafidită, alunecând discret pe lângă zidurile şi gardurile uliţei.

Se opri nehotărât şi o strigă. Bătrâna nu-l luă în seamă. Se apropie de ea. O strigă din nou. Şi vru să-i aţină calea, prinzând-o uşor de braţ. Simţi doar cum degetul cel mare şi arătătorul i se ating fără să palpeze ceva material între falange. Întâi crezu că a fost o greşeală de apreciere a distanţei, dar, când o prinse iarăşi de braţ, rămase pe loc, încremenit, urmărind-o cum se îndepărtează încetişor de el, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Îşi privi degetele: aveau pe ele un soi de particule de praf negricios, pe care vântul se şi grăbi să le fure, să le ascundă, adâncind şi mai mult misterul.

Se îndreptă mecanic spre Casa pompierilor. Turnul cu tencuiala căzută îl atrăgea ca un magnet. Păşea calm, exasperant de calm pentru situaţia în care se trezise fără voia lui, fără ştiinţa lui. Desprinse dintr-un gard de lemn, căzut într-o rână, un lăteţ.

Îl privi ca pe un lucru ajuns accidental în mâinile lui. Nu-l aruncă. Voia pur şi simplu să vadă ce anume se va întâmpla mai departe.

Uliţa Casei pompierilor. Acolo, la celălalt colţ, turnul. Uliţele satelor de câmpie sunt foarte lungi. Toma avea răbdare. Ca şi

cum, dintr-o dată, nu l-ar mai fi interesat nimic. Nici măcar blestematul acela de turn cu omul-orologiu cu gong şi pâlnie de alamă. În evul mediu orologiile nu băteau niciodată miezul nopţii. Această informaţie îi răsări în minte din senin, fără nici o legătură cu gândurile sale anterioare. Apoi simţi cum îi scade pulsul. O scădere vagă, dar perceptibilă. La fiecare secundă, câte o bătaie de inimă. În fiecare secundă câte un pas. Cu fiecare secundă-bătaie-de-inimă era mai aproape de turn. Abia în clipa aceea observă o anume vânzoleală alături de construcţia aceea înaltă. Un fel de vârtej, ridicând praf negru, şi un bâzâit discret.

Nu-i mai păsa de nici un Enad, de nici un mister, totul îi părea cunoscut dintotdeauna. Vedea dinaintea sa doar turnul şi acesta creştea, creştea puţin câte puţin, cu fiecare pas al său. Dar nu-l intriga această creştere ieşită din comun. Nu-l intriga nici vârtejul, care nu era altceva decât un roi uriaş de albine şi care, la apropierea sa, dispăru pe deasupra caselor, lăsând privirii un corp omenesc întins pe jos. Un om îmbrăcat în haine de epocă, având încă în mâini o pâlnie de alamă strălucitoare, cu mâner. Omul-orologiu din turnul Casei pompierilor. Însăşi amabila lui gazdă. Se apropie de el şi reuşi să întindă mâna, să-l zgâlţâie, pentru ca să vadă, cu acel ultim dram de omenesc ce-i mai rămăsese, dacă moşneagul se mai găsea în viaţă. Mâna prinse în gol şi de palmă i se agăţară câteva particule fine de praf, pe care vântul le şi smulse şi le pierdu în neant, laolaltă cu ceea ce păruse a fi corpul bătrânului. Însă lui Toma nu-i mai păsa. Lepădă lăteţul. Avea acum alte intenţii. De fapt, nu mai avea nici o intenţie. Nici un gând. Inima îi bătea o dată pe secundă. Luă pâlnia şi porni să urce scările turnului. Câte o treaptă pe secundă. Toma – un pas – o treaptă – o bătaie de inimă – o secundă – o secundă. Ieşi pe terasă şi puse pâlnia la gură.

— Este ora zece! Strigă.

Apoi, cu mişcări încete, rigide şi parcă mecanice, se retrase în turn.

Geamantanul cu veioze şi porumbei albi

În colţul încăperii, lângă soba de tuci, ardea veioza cu abajur albastru. În oglinda verde, cu folia lucitoare pe alocuri scorojită, scânteia albastru aceeaşi veioză. Legănându-se într-o vârşă agăţată de grindă, în cuie ce acum nu se vedeau, radioul „Pionier” emitea zgomotos muzică simfonică. Speriaţi poate de scârţitul viorilor, de cinele ori de cornii englezeşti, peştii se îngrămădeau în spaţiul dintre geamuri. Le vedea ochii holbându-se misterios la el. Simţi cum îl trec năduşelile. De nervi. Nu i-au plăcut niciodată ochii, iar atunci când stătea de vorbă cu cineva, întotdeauna se uita într-altă parte, la nimicuri, se ferea să-i fie surprinsă privirea. Ţinea în mâini ceva ca o plasă de fluturi. Încerca să înoate înspre ei, dădu chiar de câteva ori din mâini, însă picioarele refuzau să se desprindă de pământ. Acum nu mai erau mâini, ci aripi, mari, mai mari decât cele de vultur. Se înălţă încet, calm, uşor, pământul cel blestemat nu avea asupra lui nici o putere. Sus, undeva deasupra lui, plutea Veronica. Goală. Zâmbind. Îi vedea coapsele albe, sânii aceia tari, părul negru. Exact în acel moment, „Pionierul” rămas dedesubt prinse să cârâie plin de paraziţi, coapsele, sânii şi părul Veronicăi se topiră într-un nor de smarald, iar el căzu îndelung într-o prăpastie adâncă, în clinchete de tălăngi.

Se trezi buimac, molfăind în gol. La căpătâi suna deşteptarea bătrânul ceas C. F. R., zestrea lui. Atât avusese: un gemantan din carton presat, cu colţuri metalice, plin de bulendre. Şi acest ceas. Marta a venit cu ceva mai mult: cu două geamantane încărcate cu bibelouri de porţelan fără nici o valoare şi cu un fiu, aproape major. Pe nume Bobo.

Se întoarse gemând. Bănuia că e trează. Seara, când îi aude răsuflarea potolită, se uită la ea pe furiş şi o vede cu ochii îndreptaţi spre tavan. „Ce ai de te uiţi aşa, ca una plecată de-acasă?” Nu i-a răspuns niciodată. Aşa doarme ea, cu ochii deschişi.

O înghionti.

— Scoală, mă, n-auzi... Scoală şi du-te la lucru!

Stătea şi acum, mai mult ca sigur, cu privirea aţintită în tavan. Mormăi şi, probabil, închise ochii, fiindcă albul lor nu-i mai luci de loc. Însă, atunci când împinse plapuma la o parte, îi

luciră coapsele şi bărbatul simţi cum începe să ia foc. Nu se întâmplă totuşi nimic.

Marta ieşi pe pipăite în antreu şi aprinse lumina. Înăuntru pătrunse un val de aer îngheţat, amestecat cu miros greu de petrol şi mucegai. Antreul ţinea loc de bucătărie.

Bobo se foi nervos, vădit deranjat de o fantă de lumină, scăpată printr-un loc unde hârtia albastră, prinsă cu pioneze de geamul uşii, era puţin ciupită.

Marta se scula întotdeauna prima. Chiar şi atunci când lucra el în schimbul întâi. Se scula, îşi arunca pe umeri capotul, îşi trăgea pe picioare ciorapii de lână, pe urmă se ducea în antreu, aprindea maşina de gătit şi pregătea ceaiul de mentă ori muşeţelul cumpărate de la baba Anghelina, bătrâna aceea uscată ce dădea în cărţi la întreg cartierul.

— Păpuşicule, scoală, mă! strigă Preda către băiat.

— Da' de ce trebuie să-l scoli? ţipă femeia, de dincolo, apoi, deschizând uşa, cu timbrul schimbat: scoală, Bobo, să nu întârzii.

Bobo se ghemui ca-n pântecele mamei, cu duna trasă până peste cap. Încercă să înnoade un vis cu altul. Se visase cal şi tocmai pornise în galop după o herghelie de iepe tinere, când îl trezise nenorocitul de ceas. Între clopoţel şi vocea subţire, afectată, a tatălui vitreg, visul acela aproape că i se reluase, însă cu un decor schimbat şi fără iepe.

Întors către perete, întins lacom peste locul cald ce încă mai păstra forma femeii, Preda asculta atent orice mişcare. Nu numai din casă, ci şi din curte, îndeosebi din curte, din clădirea cea nouă, a gazdei. Plecau pe rând, după un ritual stabilit la întâmplare: întâi Marta, parcă pe furiş, pe urmă Mara şi Manolita (cele două M, cum le supranumise el), zgomotoase, vorbind tare, certându-se ca de obicei, iar în final, încă dormind, Bobo.

— Bobo!

— Da.

— Tu n-auzi?… Astăzi când vii acasă?

— Nu ştiu. Oricum după ora trei. Da' de ce?

— D-aia… Marto! Vino aici! N-auzi, Marto!

— Aud! strigă femeia şi-şi băgă iute capul pe uşă, pe de o parte speriată de ton, pe de altă parte gata de harţă.

— Când vii acasă? N-am ţigări.

— Te duci şi-ţi iei. Când ies de la lucru trebuie să merg după cartofi, că eu n-am cine să-mi aducă…

— Hai, lasă! se zburli bărbatul.

Femeia trase uşa după ea. Geamurile zdrăngăniră scurt. Preda se ridică în şezut, mormăind. Îşi amintise că, într-adevăr, nu avea ţigări. Femeia veni să se îmbrace. Mirosea puternic a petrol ars. Bobo se foi nervos, cu somnul neplăcut întrerupt. În cele din urmă aruncă duna la o parte şi se sculă dârdâind. Marta îl măsură nedumerită. Se uită apoi spre bărbat cum stătea aşa, ca un huhurez, neacoperit, numai în bluza de la pijama.

— Ce-i, n-ai somn? făcu ea, ironică.

— Aştept să plecaţi, răspunse acesta şi se întinse. Surprinsese în ochii femeii o licărire ciudată.

„Dar dacă ştie? Poate i-a spus Veronica totul… La naiba, doar n-o fi şi aia chiar atât de proastă.” Somnul îi zburase. Oricât l-ar fi dorit înapoi, pleoapele îi deveniseră uşoare, iar privirea, limpede. Doar că începuse să simtă o vagă stare de încordare ce încă nu-i ajunsese la inimă. „Dacă ştie, de ce tace şi nu explodează ca orice femeie?”

Marta se uită pentru o clipă la bărbat. Cu trupul lui firav, aproape că nici nu se zărea acolo, sub plapumă. De multe ori se întrebase cum de reuşise să-l găsească, însă Bobo îi amintea întotdeauna (evident, doar prin simpla lui prezenţă) că nu mai era nici tânără, nici frumoasă şi pe deasupra îl avea şi pe el, fiul din prima şi ultima căsătorie legală. Cu Preda trăia doar ca să fie cu un bărbat. Celălalt, fostul, se încurcase cu bufetiera din satul său. Chiar de 1 Mai. După demonstraţie, stând dinaintea ei, cu o pancartă masivă subsuoară, i-a zis cu un glas pe care ea nu-l va uita niciodată: „Marto, zi ce vrei, nu-mi pasă. Eu mă duc cu asta.” (Şi arătă spre o femeie cu batic alb, ce vindea, la o tarabă, mititei cu muştar.) „Pentru Bobi o să-ţi trimit eu bani.” Dus a fost. De parcă nici n-a existat. Nici bani n-a trimis vreodată. Nu, n-a murit singură. Aproape că i-a fost recunoscătoare că a plecat de la ea. Ăstălalt, lăsat la rându-i de două neveste cu acte în regulă, trebuia el să-i fie recunoscător că l-a strâns de pe drumuri, sărac şi subţire ca un pai.

— Auzi, pleacă tramvaiul, zise Preda.

— Vine celălalt, răspunse femeia, făcându-şi de lucru cu o bluză verde, întoarsă pe dos.

— Nu-s întotdeauna două pe linie, insistă bărbatul.

Marta nu spuse nimic. Ascultă cântecul cocoşului. Se apropie de geam. Deasupra hârtiei cândva albe se întrezărea cerul fosforescent şi o stea ce clipea anemic. Nu avea poftă de ceartă. Nu avea niciodată poftă de ceartă. Însă în dimineaţa asta, Preda se dovedea a fi un pisălog. „Ce l-o fi apucat?” nu se uita la el. Uneori o dezgusta. Atunci când nu se mulţumea să-i fie doar indiferent. Oricum, începuse o săptămână liniştită, tocmai fiindcă Preda lucra în schimbul de după-amiază. Se putea mişca şi Bobo mai în voie, fără să fie mereu crispat, atent să nu-l deranjeze pe pirpiriul său tată.

„Trebuie să aştept până după opt. Nu care cumva să apară careva pe-acasă. Atunci trebuie... Trebuie...” Rămase la rându-i cu ochii fixaţi spre varul crăpat al tavanului. Uneori avea senzaţia că tavanul se lasă peste el şi-l striveşte. Cu greu îşi înfrână iluzia, abia atunci când simţi spaima în inimă. Poate Marta nu avea astfel de trăiri şi de aceea putea sta atât de liniştită cu privirea în sus.

— Zici că nu vii repede acasă?

Pur şi simplu îi scăpase. Femeia tăcea. Nu găsea de cuviinţă să-i răspundă. O urmări un timp cum se foieşte prin cameră. Aranjând colţul feţei de masă, ascunzându-şi sub năframă o şuviţă de păr sau rupând frunzele uscate de la muşcatele din ferestre. Parcă nici nu se grăbea. Ori se întindea dinadins cu toate nimicurile.

Băiatul, după ce-şi trase pantalonii, dispăru discret în bucătărie.

— Am plecat, spuse femeia, apoi se duse şi ea pe urmele fiului. Se auzi foşnet de hârtie, uşa de la antreu, paşii Martei prin curte. Căţelul gazdei, jigărit şi plin de limbrici, scoase neputincios câteva scâncete. „De mult trebuia dat la hingher şi belit. Că pentru altceva nu-i bun.” Dacă s-ar fi uitat în clipa aceea către uşa dinspre antreu, ar fi văzut chipul spălăcit al lui Bobo holbându-se înăuntru.

Se auzi o uşă trântită şi un glas de femeie. Pe urmă, linişte. Strigase Mara. Poate că iar a înfuriat-o burta Manolitei. Burta Manolitei crescuse din senin, ca aluatul cu drojdie bună, şi nu se mirase nimeni de asta. Fiindcă, totuşi, pântecele femeiesc, dacă nu e sterp, nu creşte chiar aşa, din senin. Întotdeauna există la mijloc o forţă.

Din nou o uşă. Glasuri discutând, ca de obicei, în contradictoriu, unul mai furios decât celălalt. Poarta. Scâncetul căţelului lăsat iarăşi fără mâncare, amestecat cu zgomotul lanţului, frecat de oala cu apă, şi cotcodăceala unei găini speriate.

Se sculă şi se apropie de geam. Văzu capetele femeilor curgând dincolo de marginea de sus a gardului.

— Am plecat.

Se desprinse speriat de marginile de afară. Băiatul îi privea năuc pijamaua largă, neîncheiată.

— Du-te, du-te, îi spuse înciudat.

Paşii băiatului răsunară pe cărămizile din curte. Îşi pusese blacheuri la tălpi. Un bufnet şi căţelul schelălăi îndelung. Se repezi iar la geam, însă celălalt ieşise deja în uliţă.

— Hai plecaţi, mormăi Preda, cu mâna pieptene prin părul încâlcit.

Privirea i se agăţă de casa dinspre stradă. Încercă să pătrundă dincolo de zidurile netencuite.

Se trezi buimac, aproape speriat de lumina ce pătrundea violent prin partea de sus a geamurilor. Aruncă plapuma cu furie la o parte. Ora opt şi jumătate. Ceasul măcina timpul necruţător.

Avea senzaţia că doar cu puţin timp înainte închisese ochii, numai aşa, să treacă vremea. Se apropie de fereastră şi privi spre casa cea nouă. Zidurile, aşa cum le ştia: mute, sfidătoare.

Îşi trase ciorapii şi pantalonii. Paltonul îl luă direct peste cămaşă. Ieşi încet în antreu. Privi iar spre casa gazdei. De streaşină atârna un cuib de vrăbii, smuls de vânt. Fulgii încurcaţi prin ghemotocul de paie şi iarbă uscată vibrau uşor. La singurul geam ce dădea spre curte nu se vedea nici o mişcare. N-avea cum să se vadă. Din pricina unei bucăţi de pânză cu flori mari, pe un fond de culoarea vişinii putrede, prinsă pe dinăuntru în patru cuie.

„Poate mai doarme”, gândi Preda. Puse mâna pe clanţă, nehotărât. Înghiţind, simţi în gât un gust neplăcut, de cocleală. Gura i se strânse, ca dinaintea unei lămâi. Se uită la măsuţa din antreu. Pachetul de ţigări era gol. În scrumieră, chiştoacele de aseară, turtite, deformate. Luă unul, cu mâinile tremurânde, îl aprinse, trase cu sete până când focul prea apropiat îi arse buzele. Îl aruncă înjurând în ligheanul cu apă folosită. Se auzi un sfârâit sec. Fumul duhnea îngrozitor.

Nu deschise. Slobozi clanţa încet, apoi întoarse palma în sus, fără să ştie de ce o face. Nici măcar nu o privi. Ochii lui nu vedeau nimic. Totuşi casa se afla acolo, afară, la câţiva paşi, rece şi neprietenoasă. Îi veni pe neaşteptate să plângă. Voia să i se umple ochii de lacrimi, să-l usture, să i se scurgă în josul obrajilor, să-l spele de toate cele adunate prin cutele ce-i brăzdau pielea cândva netedă.

— De ce tocmai mie? şopti, strângând pumnii.

Un zgomot de cratiţe şi oale scăpate pe jos îl readuse la realitate. Se apropie precipitat de fereastră. Nimic. Îl năpădi un val de furie. Furia neputinciosului. Îi simţea colţii sfâşiindu-i carnea, sufletul, împingându-l afară, trăgându-l înapoi. Apăsă încet pe clanţă. Se întoarse către camera din care venea un aer greu, căutând un ajutor imaginar. Trase uşa către el. O găină, ce râcâise până atunci undeva, aproape de prag, zbură cotcodăcind speriată. Căţelul dormea dinaintea cuştii masive, cu burta în sus, cu gura larg deschisă.

Ajunse la geamul casei celei noi şi bătu crispat în sticlă. Câtva timp nu auzi decât vântul agăţat în sârma de rufe. Bătu iar, mai puternic, aşteptă, fără să răsufle, pândind orice zgomot ce putea veni dinăuntru. Pânza cu flori galbene se dădu la o parte, discret, şi-n spaţiul gol apăru chipul palid al Veronicăi. Îl privi absentă, fără să clipească. Îl privi secunde în şir. El nu avu putere să-şi ferească privirea. Poate, ca niciodată, se uita acum la cineva direct în ochi. „Hai, deschide”, îi venea să strige, însă n-avea totuşi putere. Părul fetei cădea negru pe umerii albi, rotunzi. Pânza rupse imaginea brusc, poate prea brusc.

Se duse dinaintea uşii de la coridor. „Acum, trebuie acum”, gândi. Curentul de aer îi zbârli părul. Începuse să-i fie rece. Pe stradă trecea un feroviar scund, fiindcă nu i se zărea decât cascheta cu însemnul cefereului plutind deasupra gardului. „Gincu, el e.” Dar asta nu avea nici o importanţă. Doar un singur lucru trebuia să-l intereseze.

Se scurseră minute în şir. Uşa continua să zacă înţepenită în cadrul ei, încuiată, bineînţeles, pe dinăuntru. Nedumerit, ofensat, se duse în spatele casei şi bătu în geam. Nervos.

— Du-te!… ţipă Veronica.

Bătu din nou. Pânza cu florile se dădu la o parte. Nu apăru, aşa cum aşteptase el, chipul feciorelnic al Veronicăi. Nu apăru nimic.

— Du-te! ţipă fata şi pânza căzu ca o cortină.

— Nebuno! strigă el, fără să-i mai pese dacă-l aud vecinii ori nu.

Se întoarse şi porni spre casa cea veche. Căţelul îl privea sticlos, rânjind. Intră în antreu, apoi în cameră. Se trânti, sfârşit, în pat.

„De ce tocmai mie?”

Perna mirosea greu a transpiraţie şi a mucegai. O aruncă scârbit sub masă. Rămase cu coatele sub piept până începură să-l doară şalele. „O omor!” strigă. Însă numai în gând. Se întinse cu faţa în sus, cu picioarele peste plapumă. Îşi zvârli papucii de casă în mijlocul încăperii.

De pe peretele dinspre uşă îl privea tâmp chipul copilului nevestei sale, Bobo. Închise ochii, înjurând sfinţi inventaţi de el. Sau doar i se părea că-i inventase. Poate auzise pe undeva de ei, cine ştie, cine putea şti? Credea că totul îi este potrivnic: poza de pe perete, zidurile ca nişte felii de tort cu zeci de foi, Marta, maşina de gătit, petrolul ce împuţea până şi hainele din dulap, veiozele cu abajururi verzi, roşii, albastre.

Sări în picioare. Bătrâna sa servietă din piele de porc zăcea aruncată sub cuier. O deschise, scoase de acolo sticla cu lichior de ciocolată şi-i smulse, tremurând, staniolul ce învelea gâtul transparent. Se aşeză la masă, pe un scaun şchiop. Lemnul scârţâi. „Trebuie să vrea, altfel…” Strânse pumnul şi dădu cu el în tăblie. Cana de apă şi cele două pahare zornăiră prelung.

Dar dacă apare careva… De pildă, Marta. Poate Manolita. „La naiba, asta are burta la gură, n-are ce comenta. A umblat prin toate gropile ţiglăriei. Numai cine n-a vrut nu i-a văzut fundul… Mara… Asta e-n stare să mă şi omoare.”

În gâtul sticlei, dopul de plută. Îl împinse cu degetul, duse sticla la gură şi trase cu năduf câteva înghiţituri bune. Gustul de ciocolată parcă-l învioră, îi coloră pentru o clipă lumea în roz, însă, în acelaşi timp, curgându-i pe gâtlej până-n stomac, îi creă o uşoară stare de toropeală. Ori poate nu era decât lenea de dimineaţă ce-l cuprinse aşa, deodată. Îşi sprijini fruntea de pumni, pe masă. Şi închise ochii.

Veronica sta în fotoliu. Îl trăsese dinaintea oglinzii celei mari, din sufragerie, se trântise greoi în el şi-şi cocoţase picioarele pe măsuţa de toaletă. „Docamdată şi aşa nu ţi le mai trebuie”, gândi, mişcându-şi încet pâslarii printre cutiuţele şi parfumurile

surorii sale, Manolita. Pe urmă când îşi aduse aminte de sine, îşi cercetă imaginea care o dubla cumva sfidător în luciul îngheţat al oglinzii. Prin păr, fulgi de gâscă din pernă. În spatele ei, vaza de ceramică neagră de pe masă. Cu câteva fire de trestie şi papură. Mai încolo, lângă pat, veioza cu picior înalt, cu abajurul care, când e becul aprins, începe să se învârtă şi zidurile, până atunci încremenite, se pun deodată în mişcare. Iar în culoarea aceea de un verde spălăcit ce se naşte prin cameră se plimbă unul după altul nişte peşti ciudaţi, cu aripi şi coarne. Se plimbă plutind nepăsător peste „Răpirea din serai” de lângă dormeză, peste găinuşele, cocoşeii şi căprioarele de porţelan, peste patul dublu deasupra căruia, pe zid, atârnă chipurile speriate ale unei perechi de miri. Vrusese de multe ori să arunce abajurul, trunchiul acela de con din sârmă, însă de fiecare dată se băgase bătrâna ei mamă, vrăjită parcă de iscusinţa vrednicului chiriaş. De „fanteziile” lui zburătoare.

Veronica nu se mai plăcea. Nu mai plăcea pe nimeni. Ba, mai mult, era convinsă că urăşte pe toată lumea, începând cu blestematul de Preda, cu trupul lui pipernicit, cu veiozele sale amăgitoare, cu faţa lui veşnic nebărbierită, cu urechile lui clăpăuge şi terminând cu această curte mereu plină de rahat de câine, de noroi şi de pene.

Se ridică totuşi. Nehotărâtă. Chinuită de gânduri. Se uită pe fereastră, către căsuţa din curte. În care locuise şi ea până nu se terminase casa cea nouă, dinspre stradă, şi în care locuia acum un chiriaş, iscusitul meşteşugar Preda, cu nevasta lui, cu Marta, şi cu blegul ăla de Bobo. Nu se mai vedea nimic. Nu se mai auzea nimic. Lângă şopron, grămada de lemne pe care a pregătit-o Preda. Cu toporul înfipt într-un butuc. Pe topor, o găină pestriţă dând din aripi ca o apucată şi încercâd să cânte cocoşeşte. Căţelul care poate mai dormea.

Mai înainte, când dăduse la o parte pânza cu flori glabene şi zărise în cadrul de sticlă al ferestrei faţa lui Preda, se înspăimântase. Surprinsese în ochii lui ceva straniu, o licărire cum nu mai văzuse niciodată până atunci. O licărire care a ameţit-o, a răpit-o şi secunde întregi n-a reuşit să-şi dezlipească privirea de imaginea aceea venită parcă de cine ştie unde. Mult timp după ce s-a rupt de vrajă, după ce a slobozit bucata de stofă la loc, a continuat să vadă obrazul neras, cu cele două luminiţe din uitătura chiriaşului. A fugit în încăperea dinspre

uliţă, gata să izbucnească în plâns, cu lacrimile pe cale să se scurgă. S-a potolit însă de îndată, din senin. Când l-a auzit strigându-i prin curte „nebuno”. A ghicit în tonul lui disperarea. A cuprins-o atunci un fel de nemulţumire nelalocul ei. Şi ea ştia asta. Ştia foarte bine că nu e nimic în regulă, că nenorocitul are dreptate.

Un timp a stat în pat, nemişcată. Ţeapănă. Cu ploapele trase peste lumea pe care prinsese s-o urască. Apoi deodată a dorit să iasă, să descuie uşa şi să iasă. Să meargă la Preda, să se lase în voia lui. S-a sculat iar şi s-a apropiat de geam. Totul continuă să fie aidoma ca în gânduri, până ce i se umplură ochii de culorile şi forma lucrurilor din curte. Atunci, ceea ce fusese gândit cu o clipă înainte se schimbă cu susul în jos, deveni potrivnic, o umplu de îndoieli. Curtea, cu căsuţa chiriaşilor, cu grămada de lemne, cu toporul şi cu căţelul care dormea, cât de ciudat, cu labele înspre cer, se afla dincolo de sticla prăfuită a geamului, doar la câţiva paşi.

Căţelul o nelinişte. Fiinţa pe care i se părea că o iubeşte cel mai mult. Poate că există câini care dorm, ca şi oamenii, pe spate, cu labele în sus, cu gura larg deschisă. Probabil, sforăie. De ce nu? S-a înzdrăvenit peste noapte, o fi mâncat bine şi acum l-a pălit somnul. Un sentiment confuz, ciudat, încerca să o convingă de faptul că se amăgeşte. Animalul o fi murit. Abia atunci se înspăimântă. Nu de eventuala lui moarte, ci de moartea în sine.

Privi disperată la grămada de lemne inerte. Cu toporul pe care stătea un cocoş pestriţ. Prin curte pluteau fulgi de pasăre. Plutea imaginea crispată a lui Preda. Şi un lătrat stingher de câine.

Sări în sus ca ars. Complet dezorientat. Se frecă puternic la ochi. Lumina slabă ce pătrundea în încăpere amesteca obiectele cu umbrele lor, închipuirea cu însăşi realitatea. La văzul sticlei de lichior de dinaintea lui, tresări. Îşi trecu palma peste faţă, peste ochi, apăsându-şi cu putere tâmplele, pomeţii ascuţiţi şi fruntea. Îl năpădiseră din nou gândurile de mai înainte, laolaltă cu imaginea Veronicăi, care la început, ştearsă şi goală, deveni apoi foarte clară, obsedantă. Iar lângă ea, ca într-o pictură pe zid, Marta, Bobo, Manolita. Manolita, care-şi arăta cu neruşinare pântecele umflat şi dezgolit. Bobo, râzând satisfăcut. Marta, consternată, cu mâinile proptite în şolduri. Colegii de la ateliere.

Cartierul acesta cu blocurile încălecând cenuşii peste casele unei lumi gata să apună.

Se sculă şi se apropie de geam. Cu fălcile încleştate a furie. Cu inima strânsă. Un timp urmări, mut, mişcările din ogradă. Firele de paie răscolite de adierile de vânt. Căţelul ce zăcea tot acolo, ca o cărămidă. Mormanul de lemne, cu toporul înfipt în butuc.

La geamurile casei dinspre stradă, nimic. „Nebuno!" îşi zise. Îi era din ce în ce mai ciudă pe sine însuşi. Pentru orbul găinilor în care dăduse, ca un fecior cu tuleie şi glas de cocoşel. Îşi privi ceasul. Timpul se scurgea necruţător. Încă o zi, poate, pierdută. Nu ştia dacă în momentul acela mai voia ceva... Cel puţin nu astăzi.

Vederea i se întunecă brusc. Pentru o frântură de secundă îi trecură prin minte toate urmările posibile la idioţenia pe care trebuia să o înfăptuiască. Altfel... Devenise totuşi conştient că se găsea într-o ciorbă urâtă, în care se băgase de bunăvoie şi nesilit de nimeni. Iar ea... Încercă să-şi schimbe gândurile şi, în cele din urmă înfrânt (Veronica îi plutea goală pe dinainte, ca în vis), trase cu sete o gură zdravănă de lichior. Apoi se şterse cu dosul palmei, cumva absent, cu privirea dincolo de tăblia mesei.

Se cutremură. Marta... Nu-i vedea chipul mărunt cât un pumn, nici ochii mici şi pătrunzători, însă o auzea de parcă se afla undeva prin încăpere, ascunsă după vreo mobilă, îi auzea vocea ascuţită ce-i sfredelea creierul, cuvintele ce-l şfichiuiau mai aspru decât un bici cu plumb în pleasnă. Posibilă voce. Posibile cuvinte. Va rămâne din nou singur. Fără nimeni pe lume. Urât, alungat de toţi... Se înduioşă. Apoi dădu cu pumnul în masă, de zdrăngăniră cele două pahare din tava de inox. Cuprinse sticla de lichior cu palma. De ce nu-l iubeşte nici măcar ea, Veronica lui, cu chipu-i drăgălaş de copil mofturos? Devenise deodată pătimaş. Cu privirea pierdută în faţa de masă. Iar îi apăru dinainte imaginea rea a Martei. Care poate din nou să-l bată. Să-l bată ca nu de mult, de Paşti. Să-i dea cu tava de plăcintă în cap. Ori cine ştie cu ce altceva. Marta este o femeie aprigă. Dar de ce să-l bată?

Se propti în picioare, înghiţind nodul din gât. Lacrimile atârnară o frântură de secundă de falca de jos, pe urmă se desprinseră şi se pierdură prin ochiurile covorului. Se apropie de

ceasul cel mare ce continua să taie timpul, nepăsător. Simţi prin gură gust de tutun. Ceva ca o cocleală.

Ajunse lângă o veioză pe care o terminase ieri la atelier. Îi luă cu grijă abajurul, un abajur din hârtie verde. Lui îi plăcea tare mult verdele. Verde ca lintiţa. Ca frunza fragedă a viţei de vie. Ca, uneori, cerul, dimineaţa.

Se terminase de pieptănat, se parfumase şi tocmai se pregătea să iasă când auzi uşa căsuţei. Auzul nu o putea înşela. Iar bufnetul nu-l putea provoca decât uşa căsuţei chiriaşilor. Şi toată hotărârea de până atunci i se spulberă, îi fugi undeva prin curte, laolaltă cu fulgii de găină ce fremătau prin ţărâna acum dezgheţată, umedă.

Preda, cu paltonul lui ponosit agăţat de umeri. Ţinea ceva verde în mână. Poate un abajur. Sigur un abajur. Îl urmări cum, fără să privească în lături, se apropie cocârjat de coliba câinelui. Apucă să mai zărească încă o dată burta rozalie a căţelului întoarsă către cer. Şi picioarele crăcănate, ţepene, parcă nelalocul lor. Apoi nu-l mai zări. Corpul neînsufleţit (era convinsă că Pichi închisese ochii pentru vecie) dispăru înghiţit de verdele abajurului. În momentul acela îi reveniră şi ei, brusc, puterea şi hotărârea ce păruseră a-i fi dispărut. Descuie uşa. Preda se întoarse. Cumva surprins. Ochii li se întâlniră.

— Nebuno! îi strigă.

Veronica îşi trecu degetele prin păr. O şovăire. Nu plecă. Nici Preda nu se apropie. Atunci îşi puse mâinile pe pântece.

— Nu-i al tău, zise.

Pe urmă se smulse din loc şi porni dreaptă înspre uliţă, trântind poarta după ea. O pală de vânt răsturnă şi rostogoli trunchiul de con din sârmă şi hârtie verde, cu peştişori decupaţi cu foarfeca. Dezvelind numai un capăt de lanţ ruginit şi o zgardă pe jumătate roasă.

Rodion, o dată, Rodion, de două ori

Rosana pedalase la bătrânul „Singer” până când cineva bătuse în zid. Abia atunci îşi strânse rochiile de doliu, batistele cu monogramă şi şorţurile de bucătărie aflate în lucru şi le puse în dulapul de haine. Cum amuţi volanta maşinii de cusut, cum căzu şi liniştea, o linişte adâncă, nesănătoasă. Se culcară indiferenţi, el în patul dinspre geam, ea, în patul dinspre uşă. Îi văzu, mai bine zis îi revăzu sânii cândva tari şi coapsele albe şi moi. Ea adormi imediat, aşa cum adorm aproape toate femeile. El se mai zvârcoli o bună bucată de timp, mototolind destul de rău aşternutul. Frânturi de imagini din realitatea imediată i se strecurară în vis şi dimineaţa, când se trezi, avea în gură gust de cocleală, iar nodul din gât, pe care-l simţea de câteva zile, îi devenise şi mai mare. Pregătind la bucătărie cafeaua cu lapte, ea începu să fredoneze un cântec de demult, de pe vremea în care fusese la pensionul de fete. Pe urmă îşi scoase pechinezul la plimbare. El îşi bău ceaiul de chimen, apoi se duse după ziare, la chioşcul din colţ, şi parcurse indiferent mica publicitate, ştirile cu situaţia din Indochina şi rubrica sportivă. În final, sub aceeaşi stare de tensiune care începuse să-l îngrijoreze, îşi luă din armoar caseta cu dominouri şi ieşi în stradă, pe banca din faţa clădirii.

Un timp, urmări trecătorii ce păşeau grăbiţi, absenţi, cu ochii roşii de nesomn. Simţi, la un moment dat, în regiunea abdomenului, o durere fulgerătoare şi se strâmbă speriat. „Colonelul trebuie să ştie ce am” – îşi zise. Până mai ieri îl chinuise o durere arzătoare în regiunea coastelor. Colonelul îi spusese că putea fi vorba de o nevralgie costală. O nimica toată care, dacă nu trece, se vindecă în mod cert cu doi metri cubi de pământ galben. Faci umor negru, bătrâne, mormăise el.

— Hei, cine se scoală de dimineaţă, fruntaşii, nu-i aşa? Ce mai faci, aviatorule? Cum stăm cu catargele şi cu aviaţia inamică la joasă înălţime?… Auzi, azi vom juca şeptic american, ai înţeles?

Pantalonii kaki ai colonelului (îi ziceau astfel, chiar dacă nu fusese decât plutonier de campanie) miroseau pătrunzător a motorină şi la o manşetă aveau o pată mare, cenuşie. Cu mişcări iuţi, îşi scoase din buzunar ţigările şi bricheta, o manufactură stângace, realizată dintr-un tub de cartuş.

— Asta a făcut războiul, mă – zise şi se aşeză şi el pe bancă. Vântul îl învălui pe Rodion într-un nor de fum „Virginia”.

— Papagalu’ nu vine azi. Are o colaborare la radio. Ceva cu un drept la replică. Pe urmă se duce la „Ascar”, să-şi tragă un EKG. Dar mi-a zis c-o să apară frate-su, Jean.

— Şi eu ar cam trebui să merg – îngăimă Rodion.

— Da’ tu ce ai? Că tu n-ai făcut tranşee ca Papagalu’. Te-a scos generalul. Mă, al dracului om a fost socru-tău! Şcoală de Saint-Cyr pur sânge. Cum mai stă cu balamalele, îl mai ţin?

— ...

— Ar trebui să tot aibă aproape de-un veac, nu-i aşa?

— Nouăzeci şi cinci, că nevastă-mea are şaptezeci – spuse Rodion şi-n clipa aceea îşi duse mâna la gât, schimonosindu-se.

— Şase! şuieră celălalt.

Întâi se auzi o pereche de tocuri ferme, cu flecuri metalice. Rodion nu se întoarse, dar după faţa colonelului îşi putea da seama de farmecul celei ce se apropia. Colonelul slobozi o salvă de oftaturi şi-şi plimbă palmele pe obraz. Rodion înghiţi în sec. Câteva secunde nu mai văzu decât un voal negru.

— Cred că ar trebui să merg şi eu la control – zise speriat.

— Ce spui, mă? întrebă colonelul, întorcându-se către el. Hai să facem piesele! Uite că apare şi Jean.

— Băieţi, azi n-am timp. Mă duc după cumpărături.

— Ăsta iar a prins vreo castană pentru piaţa de vechituri – şopti colonelul, privindu-l pe fostul agent de bursă cum se îndepărtează. Precis că a fost oaia neagră a familiei. Ştii că, pe vremuri, s-a încurcat cu nevasta lui Papagalu’, frate-său?

— Colonele, ce simte o femeie când naşte?

Pentru fostul militar, întrebarea căzu ca un trăsnet. Întâi îl privi pe Rodion mut, fără puterea de a răspunde chiar şi printr-o glumă de prost gust. Pe urmă îşi plimbă palmele peste piesele de domino placate cu foiţe de fildeş. Luă una dintre ele şi încercă să-şi fixeze buricele degetelor în calotele strunjite în lemnul unei duble de trei.

— Phi, fir-aş, ce-am uitat, am uitat... – sări şi, luându-şi pachetul de cărţi de joc, se îndepărtă în grabă în direcţia casei.

Înainte de-a ajunge sub imitaţia de portic, se mai întoarse o dată pentru a se convinge că nu s-a luat Rodion pe urmele sale şi, în fine, dispăru, trântind uşa masivă după el.

„Ce-or să zică vecinii?” se întrebă, privind carosabilul pe care se iviseră câteva grămăjoare galbene, aburinde. Pe carosabil treceau alene o iapă costelivă, trăgând un furgon verde, pe pneuri de maşină, şi o căţea neagră, cu ţâţele supte. Ochii de pisică ai furgonului dispărură după colţ.

Puse piesele în casetă, fără a le mai aranja. Plecarea precipitată a colonelului nu numai că îl nedumeri, dar îi şi amplifică starea aceea ciudată, apăsătoare. Încercă să-i caute amicului scuze (mai mult pentru a scăpa de propriile gânduri), celălalt se plângea mereu de diverse probleme, dar, negăsind nimic viabil, urcă şi el în apartament. Puse caseta înapoi în armoar şi se trânti în şezlong. Răchita puternic tensionată scârţâi jalnic.

Un timp se legănă, reuşind să scape de gânduri. Apoi îşi fixă privirea pe nişte poze de familie lucrate în sepia, pe carton, cu antetul în relief al fotografului. Cineva trânti uşa de la intrare. Dinspre bucătărie răzbătu clinchetul unei farfurii de porţelan.

— Ne-au invitat la masă! strigă Rosana din prag.

Rodion se făcu mărunt, bombardat de o serie de amintiri până acum adormite. Generalul! Ultima dată se văzuseră *en famille*, adică el, Rodion, Rosana, generalul şi mama Rosanei (soacra fiind o colerică terorizantă), în urmă cu aproximativ trei săptămâni. Eclipsat mereu de gura nevestei, generalul scăpase la o discuţie *entre messieurs* cu ginerele său, Rodion, dar, din păcate, femeia fusese foarte aproape, chiar în spatele lui. Tocmai se lansase într-o tiradă aiurită despre „ce zici dacă apaşii, comanşii, delavarii şi siucşii ar fi avut cel puţin un mig, un taigăr sau măcar două-trei catiuşe.” Vorbind, bărbuţa tunsă triunghiular vibrase în ton cu libertatea matrimonială în care se crezuse, cu spiritul său la bază belicos. La care Rosana, o mare admiratoare a lui Karl May, îl făcu călău, iar el, tremurând, se sculă în picioare:

— A avut Darwin dreptate afirmând că Eva a făcut din Adam maimuţă.

Plecaseră de acolo valvârtej. Rosana, simţindu-se jignită, plânsese o noapte întreagă. Şi acum iată că, cine ştie cum, securea războiului fusese îngropată.

Începu să-şi maseze coastele *loco dolente*. Presopunctură. „Parcă vorbea de dilatare…” – prinse el prin creier o frântură de gând şi pentru prima dată simţi în inimă un ghimpe de teamă.

„Poate colonelul n-a vrut să-mi spună, dar sunt convins că ştie” – gândi, sperând într-o idee călăuzitoare. Îşi plimbă de două ori privirea prin cameră, de la candelabrul din coarne de cerb, până la papucii de pâslă cu ciucuri roz ai Rosanei. Pe stradă trecu huruind maşina pântecoasă a salubrităţii şi geamurile zdrăngăniră dureros. Preţ de o secundă, Rodion avu senzaţia de sufocare şi-şi duse mâinile la gât. Îşi surprinse în oglindă chipul cu ochii bulbucaţi şi gura deschisă. „Zicea odată colonelul că a văzut o femeie cu barbă…” Un junghi pasager, dar violent îl goni în bucătărie, în spatele Rosanei.

— Nu-mi place casa asta – se exprimă.

Bătrâna se întoarse surprinsă spre el.

— Mai bine ne-am fi mutat noi la bloc şi nu părinţii.

Deşi tocmai el fusese cel care avusese ideea de a rămâne. Adică stând în această casă, continua să aibă o independenţă relativă în ceea ce priveşte încălzitul şi combustibilul pentru bucătărie.

— Tu te-ai… decise femeia, fluturându-şi palma în dreptul capului. Hai, îmbracă-te, plecăm îndată.

— I-auzi! strigă Rodion, apucându-se cu mâinile de burtă.

Femeia făcu şi ea ochii mari, dar se aplecă totuşi cu urechea până la abdomenul soţului.

— Tu… fără mine o să mori de foame.

— Nu, nu… murmură Rodion. Restul cuvintelor i se pierdură în gâtlej.

Se duse în cameră şi se trânti în şezlong.

— Auzi, colonelul a zis că se pot face şi operaţii.

— Ce operaţii, dom’le… Te-a lovit şi pe tine ipohondria ca pe măgarul ţiganului. Tu şi colonelul, toată ziua frecaţi pocherul pe chibrite şi vă purecaţi unul pe altul de boli închipuite, aia e.

— Te face din bărbat femeie – reflectă Rodion.

Rosana coborî la minimum feştila maşinii de gătit şi-şi rătăci privirea printre arabescurile tapetului. De câteva zile, bătrânul slăbise vizibil, se închidea tot mai des în baie şi întotdeauna când ieşea, trăgea după el doar o trenă discretă de parfum. La început, crezuse că era doar un moft, dar aiurelile pe care le debita o puseseră pe gânduri. Dintr-o dată nu se mai auzi scârţâitul şezlongului şi, îmboldită de un gând nedefinit sau poate de curiozitatea feminină, vru să se repeadă dincolo, în

camera lui. Însă abia întoarsă, dădu cu ochii de silueta lui Rodion înţepenită în cadrul uşii.

— Îţi place numele de Rodion?

— Lasă că mama cunoaşte pe cineva la clinică – încercă ea un element de autosugestie. Hai, îmbracă-te!

Rodion se făcu nevăzut în camera lui. Îşi îmbrăcă pentru prima dată costumul lui negru, mirosind a busuioc şi piper.

— Dar nu-i aşa că-ţi place Rodion? strigă.

Femeia se cruci şi se închină spre „Cina cea de taină”.

— Da, e foarte şic – răspunse.

Rodion se pieptănă. Întâi îşi făcu cărare pe stânga, apoi pe dreapta. Se strâmbă de câteva ori, închipuindu-şi dureri supreme. Inima prinse a-i bate puternic.

— Dar dacă n-apuc să ajung la spital…

Ieşi din baie speriat, lăsând sticluţa cu apă de colonie neatinsă. În gât, acelaşi nod, mai mare decât însuşi mărul lui Adam.

— Hai! se precipită el, dorind deodată să iasă cât mai repede din camera ce i se părea acum insuportabil de strâmtă, străină, ameninţătoare şi plină de microbi. Eu nu mă mai întorc aici.

— Dar…

Bătrâna ieşi ca mută, măsurându-l în toată înălţimea lui. Nu mai avea ce să spună.

— Colonelul zicea…

— Da’ mai lasă-l dracului de colonel! explodă femeia şi o luă spre curte.

Rodion păşea încet. Fiecare pas îl făcea cu deosebită precauţie. Înainta în profil, cu ochii mai mult în urmă, la ceva care întârzia să apară. Înghiţi de câteva ori în sec. De pe frunte i se prelinse o picătură de sudoare. Se auzi un ţipăt de copil. Rodion deschise gura. Din nou un ţipăt de copil. Îşi scoase batista şi, mototolind-o, îşi şterse buzele încărcate cu salivă. Treptele scârţâiau răscolitor. Un al treilea ţipăt. Ca de copil. Pe lângă Rodion trecu în goană o pisică răvăşită. Apoi încă una. Probabil un motan. Nu ţipase nici un copil.

Rosana îl aştepta în curte, fremătând. Îi privi costumul şi faţa cu sufletul strâns, dar nu-i spuse nimic. Îl luă de braţ şi ieşiră în stradă.

— Oh, Doamne, uitucă mai sunt, mi-am uitat poşeta!

Aşteaptă-mă pe bancă până mă întorc.

— Nu!

— Ce, nu?

— N-o să ai noroc dacă te-ntorci – zise Rodion, profetic, cu ochii tuburi, ca după un plâns de lungă durată.

Nu-l luă în seamă. N-avea decât să glumească. Îl urmări cum se aşează greoi pe banca aceea din lemn negeluit şi clătină din cap, tot mai speriată de starea lui. După aceea, intră în curte şi o luă pe scări. La primul geam se opri şi-l căută cu privirea. Stătea pe bancă, ciudat de liniştit, şi privea o pereche de porumbei albi. Ajunsă sus, scoase cheia de sub preşul dinaintea uşii, descuie şi intră în apartament. Faptul că Rodion îşi luase costumul cel negru o înfricoşase. Se apropie de geamul din bucătărie. Îi era frică să nu i se întâmple ceva chiar acum, însă Rodion se găsea tot acolo, cocârjat de ani şi solemn, ca un gândac negru de bucătărie.

Îşi culese poşeta de pe masă. Dinspre camera lui Rodion se auzi un scârţâit. Întâi crezu că e pechinezul, dar pe căţel îl lăsase la părinţi. Apoi vru să spună „ce tot scârţâi, Rodioane?”, dar îşi aminti că Rodion se afla jos. Deschise uşa şi abia atunci se gândi că în cameră putea fi un hoţ. Însă prea târziu. În şezlong se legăna îmbrăcat într-un costum negru, cineva…

— Rodion! Tu eşti?!

Crematoriul

Simţi întâi uşoare furnicături la nivelul pielii, apoi, pentru câteva clipe, vederea i se întunecă, ochii i se umplură cu sute de puncte colorate, urechile i se înfundară, vocile din jurul său se estompară, îndepărtându-se, pierzându-se în neant, iar pământul îi fugi brusc de sub picioare. Înghiţi cu greu nodul ce i se născuse în gâtlej, silindu-se să se controleze, să-şi revină. Încet-încet, nervul optic începu să lucreze, să perceapă, Eleazar văzu din nou contururile obiectelor din jur, siluetele întunecate ale doctorilor şi asistentelor. Reîntâlni privirile reci ale celor din spatele său, ale celor ce-şi aşteptau rândul la tratament. Cu dreapta apăsând plasturele aplicat pe braţul mâinii stângi, ieşi în hol şi traversă tăcut sala pustie. Încă mai simţea în creier ameţeala aceea insuportabilă şi o moliciune ce voia parcă să-i reteze picioarele, să-l facă să se prăbuşească la pământ ca o cârpă udă.

La primul colţ coti la dreapta, privi discret în jur şi, nevăzând pe nimeni, dezlipi dintr-o singură mişcare plasturele de pe braţ şi-l aruncă într-un coş de gunoi. În locul unde fusese acesta aplicat, rămăsese o pată roşie-vineţie. Eleazar zâmbi şi iuţi pasul. Bucuria însă îi fu scurtă. Foarte scurtă. Doar atât cât durase şi zâmbetul. O clipă doar. Poate chiar o secundă. Muşchii feţei i se contractară şi cu greu reuşi să-şi stăpânească maxilarele. Dinaintea sa, răsărit de cine ştie unde, înţepenit în clasica poziţie a celor puternici şi siguri pe sine, cu picioarele uşor îndepărtate, cu mâinile ascunse, ţinând probabil bastonul de cauciuc, un poliţist uşor trecut în vârsta a doua. Eleazar se strânse, se făcu mai mic decât era. Trecu în partea dreaptă a coridorului, aproape să atingă zidul, cu gândul să se strecoare pe lângă omul de ordine, fără nici o problemă.

— Eleazar? Frakson Eleazar?

Poliţaiul nu-l privea. Aştepta răspunsul. Oprit, Eleazar dădu din cap şi îngăimă un „da” abia auzit. Celălalt se întoarse înspre el.

— Da, sunt Eleazar, întări primul, crispat, cu nervii încordaţi de ură şi de frică în acelaşi timp.

Pentru moment, îndrăzni să-i înfrunte privirea ce-l învăluise dintr-o dată, aşteptând să vadă ce vrea. Era în atitudinea lui ceva sfidător, o sfidare nu îndeajuns mascată pentru a nu-şi atrage asupră-i vreo lovitură în plină figură, doar aşa, amical, ca să nu se mai hlizească.

Ochii poliţaiului, cu irisul aproape cât pupila, mici, ciudat de mici pentru cineva care nu trăia decât în lumea aceasta subpământeană, ascunsă de razele unui soare prea violent, îl măsurară din cap până-n picioare. Avea pe chip un surâs la fel de ciudat ca şi ochii săi, un surâs ce aducea mai degrabă a rânjet cabalin.

„Poate doar mi se pare, gândi Eleazar, poate acest om este un om bun, ce nu e în stare să lovească pe cineva, să omoare pe cineva.”

— Diseară la ora opt să fii la crematoriu, ai înţeles?

— Am înţeles, răspunse el mecanic, deşi ar fi vrut să-l întrebe de ce.

Poliţaiul, cu mâinile la spate, ţinând într-adevăr un baston, porni agale, cu sentimentul datoriei împlinite. Fără a-l mai învrednici măcar cu o privire. De parcă nici nu exista. Ori era un

simplu obiect, executant de ordine primite de la n-are importanţă cine.

Adus de spate, aproape cocoşat sub povara neputinţei sale, Eleazar o luă încet din loc, bolborosind ceva ininteligibil, căutând în sine puterea care-i lipsea, gândurile care să-i dea curaj să se răzvrătească. Apoi, după câţiva metri, devenind sau redevenind înţelept, revenind la starea ce-i permisese până acuma să supravieţuiască fără necazuri mari, îşi dădu seama că era de fapt mulţumit pentru că incidentul trecuse pe lângă el fără să-l absoarbă, fără să-l înghită. Se întoarse chiar, spre a se convinge că omul în uniformă se îndepărtase, că nu-l va opri din nou pentru a-l lovi pentru un pretext oarecare, pentru a-l înjura sau, în cel mai rău caz, pentru a-i pune cătuşele la mâini, aşa, nevinovat, şi a-l duce într-un loc din care ieşire nu există.

Uneori Eleazar se simţea ca un gunoi, nedemn să trăiască, bun să fie aruncat în gura hulpavă a crematoriului, unde să ardă, să nu rămână din el decât un degetar de cenuşă, iar sufletul să iasă laolaltă cu fumul, pe coş, afară, acolo, în atmosfera aceea aducătoare de moarte. Să fie veşnic chinuit de razele ucigaşe ale soarelui, să fie veşnic zburătăcit de vânturi puternice, în frigul fără sfârşit, în aerul plin de microbi, în duhoarea bălţilor şi a mlaştinilor în care colcăiau vietăţi iradiate, scârboase.

Păşea mulţumit prin coridorul acela aseptic, curat, ce-i inspira siguranţă, cu toate că fiecare mişcare îi era controlată, supravegheată, era convins de asta, cu toate că atâta timp cât nu se răzvrătea, securitatea fizică îi era garantată. Nu aveau atâta importanţă jignirile, injectările, programele speciale de la televiziune, unde li se prezentau întotdeauna imagini a ceea ce îi aştepta sus, dincolo de scuturile de beton, nici faptul că se scârbise de multe şi doar statul, seara, cu ochii holbaţi la ecranul monitorului, la filmele de pe videocasete, îi menţineau tonusul la linia de plutire, îl împiedicau să nu-şi ia lumea în cap, să urle, să-şi dea cu ţeasta de pereţi, să fugă undeva, acolo, „sus”, în lumea aceea ucigătoare. Era uneori sătul de această siguranţă trâmbiţată peste tot, de zidurile frumos colorate, de plasturii antianxioşi lipiţi de braţ în fiecare joi. Bad, poate doar Bad, cu poveştile lui, cu neghiobiile lui minunate, copilăreşti, chiar idioate uneori, el ce îl mai împiedica să facă ceva urât. Şi întotdeauna când aluneca pe neaşteptate în vreo pasă proastă,

îl chema pe Bad, să trăncănească împreună, să dezbată probleme mărunte, nimicuri, fleacuri cotidiene, să caute vreun ţel ce făcea să merite să trăiască în continuare.

Bad lucra la arhive, de la el primea videocasetele, multe din cele pe care nu le vedeau muritorii de rând, primea şi un lucru periculos de altfel, cărţi, cu foi acoperite cu caractere minuscule, însă pline de lucruri pe care el, Eleazar, nu le auzise niciodată şi de care nu-i spusese nimeni.

Într-un târziu, păşind agale de-a lungul coridorului acela interminabil şi fără ţipenie de om, de parcă se declanşase vreo epidemie ciudată prin măruntaiele pământului, faptul că i se ceruse să se prezinte deseară la serviciu îi stârni nedumerirea. „Azi e joi” – îşi zise şi abia în clipa aceea îl îngrozi mesajul omului de ordine. Iuţi pasul, de parcă voia prin asta să-şi alunge toate gândurile rele, toate supoziţiile defavorabile. Azi era într-adevăr joi şi Bad… Bad putea să moară fără a fi vinovat cu ceva. O moarte efectiv absurdă prin felul ei. Să se fi aflat oare ceva? De neliniştea lui? De speranţa, paradoxală la prima vedere, însă efectiv absurdă? Fiindcă ceea ce doarea Bad nu se putea numi decât sinucidere curată şi de acest lucru erau amândoi conştienţi. Îndoiala poate naşte speranţă. Probabil că şi micile lor trucuri, faptul că încălcau tot mai des regulamentele, că evitau să îndeplinească, să ducă la bun sfârşit unele sarcini, toate nu erau decât speranţă. Putea fi totodată şi un joc extrem de periculos, ghicit de ceilalţi, lăsat să curgă pentru a descoperi cine ştie ce comploturi, evadări ori fărădelegi cu urmări groaznice. Exista însă şi reversul, un lucru la care abia aveau curajul să se gândească: povestea nu era aşa cum voia să pară a fi, adică inatacabilă. Prin urmare, jucau un soi de ruletă rusească. Nu se ştia care va fi lovit primul. Nici când anume. De un singur lucru erau totuşi siguri: speranţa creştea odată cu riscurile. Dar merita. Fiindcă, oricum, era şi aceasta tot o moarte, chiar dacă o moarte mai lentă, prelungită în mod artificial, pentru a-i expune, de ce nu, unor sinistre experienţe, deci având rol de cobai, pentru a-i folosi ca pe nişte automate oarbe, incapabile să reacţioneze negativ, puse să muncească, transformându-le munca într-un scop în sine.

Mergând, păşind prin coridorul străin şi rece, pe sub becurile îngropate în tavan, în spatele unor măşti de difuzie lăptoase, pe lângă gurile de aer condiţionat ce se căscau în spatele sitelor

cromate, în pereţi, Eleazar se îngrijorase. Pentru ce să-l fi solicitat la crematoriu la o oră cel puţin ciudată pentru incinerarea obişnuitelor gunoaie? Cine stătea în spatele unui asemenea ordin? Şi de ce i-au comunicat acest lucru acolo, în sala de tratamente şi nu acasă, prin monitor? Dacă ar fi fost ceva urgent, ce ar fi necesitat într-adevăr transmiterea ordinului în sala de tratament, i s-ar fi cerut să se prezinte la serviciu de îndată ce ar fi ieşit. Or tocmai aici apărea dilema: o problemă fals urgent ori ceva adevărat?

Ajunse în garsoniera lui, surescitat. Luând să bea un pahar cu apă, observă cu surprindere că mâna îi tremura. Şi că a devenit deodată palid şi simţea în tot trupul o sfârşeală neplăcută. Vru să se întindă, să-şi revină puţin. Chiar se puse pe pat, cu mâinile împreunate sub ceafă, închise ochii în ideea să aţipească puţin, când pe retină îi apăru chipul cabalin al poliţaiului de adineaori molfăind la nesfârşit gumă de mestecat, stăpân pe sine şi pe cei din jur. Îşi închipui că-l loveşte, întâi cu piciorul, apoi cu pumnul, aşa cum se lovesc taurii, după cap, că poliţaiul cade secerat, chipiul îi zboară pe pardoseală, rostogolindu-se de-a lungul coridorului. Se surprinse cu muşchii încordaţi, cu fălcile încleştate, înjurându-şi de fapt propria nimicnicie. El, Eleazar, nu era decât un vierme ce pute fi oricând strivit sub cizmă, zdrobit de un baston de cauciuc, aruncat în cuptorul flămând al crematoriului la care slugărea el însuşi în fiecare zi. Se trezi cu o durere cumplită în tâmple, de parcă un cerc de fier îi strângea încet-încet cutia craniană, un lucru poate mai groaznic decât vestita picătură chinezească de care citise undeva, prin cărţile aduse pe furiş de către Bad. Şi în clipa aceea ar fi vrut să fie doar un simplu om, un muritor insignifiant. Atunci auzi un hohot de râs. Propriul său hohot de râs. Nu tare, putea fi interceptat de cineva, de cei care nu trebuiau să audă aşa ceva, ci efectiv înăbuşit mai mult în sinea sa. Un fel de autoironie la starea lui de fapt: cea a unui om într-adevăr mărunt. Doar el însuşi se ridicase pe sine deasupra acestei condiţii şi nicidecum nu-l ridicaseră ei, stăpânii atotputernici, prezenţi peste tot, în gândurile sale, în oasele sale, ziua şi noptea, neîncetat. Ei erau a doua lui natură, lor le datora viaţa, munca, serviciul lui la crematoriul acestei uriaşe vizuini. Pe ei trebuia să-i respecte. Să-i respecte pe intermediarii lor, pentru că pe ei nu-i văzuse niciodată, probabil că nici nu existau. „Dar

nu se poate, îşi zise, să existe slugă fără stăpân sau – se îndoi mai apoi – poate avem sădită în conştiinţa noastră, în cromozomii noştri această mentalitate de slugi veşnice. De n-avem stăpâni, îi creăm, sau ne facem idoli cărora ne închinăm cu evlavie, să le sărutăm tălpile, urmele.” Zâmbi. De data asta la propriu. Îşi surprinsese avântul într-un soi de melodramă bolnăvicioasă, ce putea uşor provoca tuburări psihice. Or tocmai de asemenea stări nu avea acum poftă, de fapt, poftă de aşa ceva nu avusese niciodată. Şi-apoi, de la depresiune psihică la fobii nu este decât un pas. Iar el, domnul Eleazar Frakson, îşi aruncase plasturele de „sănătate” la coşul de gunoi, râzându-şi de asemenea măsuri de securitate, aşa-zis socială şi individuală totodată.

Gândul îi zbură din nou la Bad. Pistruii acestuia păreau dintr-o dată mai mari, întinzându-se de la pometţi până în vârful urechilor, iar părul ruginiu, roşu de tot.

„Poate ar fi mai bine ca Bad să sfârşească acolo, în coşul crematoriului. Să nu-l mai văd suferind. Tânjind după himere.” Gândul acesta îl înspăimântă. Dorea moartea prietenului său, aşa, inexplicabil.

Porni să se plimbe prin cameră ca un apucat, de la un colţ la altul, blestemând de câteva ori fotoliile din centrul încăperii, ce-i împiedicau du-te-vino-ul şi de care se lovi de câteva ori, din neatenţie.

Dacă ar putea să-l anunţe pe Bad… Crematoriul nu lucra astăzi, era totul ferecat. Cu mâna lui încuiase uşa aceea masivă, din oţel, cu cauciuc pe margine, pentru etanşare, şi predase cheia paznicului. După ce se asigurase, bineînţeles, că Bad ajunsese în sala crematoriului, ascuns într-un cărucior, şi unde avea să rămână, în mod normal până a doua zi. A merge la paznic, a-i cere cheia sub un pretext… Din păcate, aici se ivea problema… Apăreau suspiciunile. Alarmarea celorlalţi. Întrebările. Dar dacă ar merge pur şi simplu şi ar denunţa el însuşi prezenţa lui Bad în crematoriu? Ideea îl îngrozi. Simţi cum îi năvăleşte în obraji un val de fierbinţeală. Se făcu mai mărunt decât era, se cocârjă sub greutatea propriei nimicnicii. „Dar aşa l-aş salva”, mai îndrăzni să-şi zică, fiind totuşi convins că era o prostie. Într-un astfel de caz, denunţarea era egală cu trimiterea la moarte. Aşa însă, lăsând rezolvarea pe seama timpului, a

purei întâmplări, Bad mai avea oarecare speranţe. Chiar dacă infime.

Exista o soluţie de a intra fără probleme prea mari: în caz de urgenţe extreme se putea folosi de accesul cu ajutorul cheii electronice, adică tastând pur şi simplu numărul de cod pe claviatura terminalului încastrat în chiar uşa crematoriului. Pentru ce anume fusese prevăzut acest sistem efectiv absurd, nu-i spusese nimeni. Trebuia doar să nu-l zărească cerberul, pus şi el inutil în poarta crematoriului, şi în rest…

— Frakson! Frakson Eleazar!

Tresări. Goana printre gânduri îl absorbise întru totul şi vocea din difuzor, impersonală, imperativă, îl readuse în realitatea imediată.

— Da, zise, apropiindu-se de monitorul pe care apăruse bila albastră, semnul care însoţea întotdeauna orice ştire ori anunţ, o bilă ce se învârtea în jurul propriului ax, pe un fond azuriu şi din care, la fiecare rotaţie, ţâşnea o rază orbitoare, ce biciuia parcă ochii şi mintea privitorului obligat să urmărească ecranul.

— La ora douăzeci şi treizeci de minute te vei prezenta la centrul de control.

Mormăi un „am înţeles” anemic şi abia în clipa în care imaginea din monitor se stinse, sări în sus. Conexiunea din creierul său se produse prea târziu. Manipulă claviatura terminalului până când monitorul fu iar luminat, fără ca acum să mai aibă în centru nelipsitul corp geometric perfect pe post de bici, ci o culoare neconcludentă, bătând înspre cenuşiu.

— Dar… Dar eu… Ăăă… Sunt chemat la serviciu, se bâlbâi Eleazar cu inima strânsă, nu cumva să facă vreo greşeală, nu vorbise prea des cu cei de dincolo de ecran, temându-se totodată ca această legătură să nu cumva să se întrerupă.

Nu i se răspunse imediat, lucru ce îl puse întâi în încurcătură, apoi însă îl uimi: în mecanismul perfect al puterii apăruse o fisură ciudată, o nesincronizare incredibilă. În final i se spuse că poate să îndeplinească primul ordin. Încă un argument la aprecierea sa de mai înainte.

„Lucrurile pot fi şi aşa cum vrem să le vedem noi şi nu aşa cum sunt de fapt. Cât de uşor ne înşelăm uneori” – gândi el, prudent.

Despica firul în patru, era conştient de asta. Orice pas greşit îi putea fi fatal. Prea mult se legase de Bad, de Jordan, de Edna,

de ideea că principiul Yin-Yang este perfect valabil, că, acolo, sus, atmosfera nu-i este omului chiar atât de potrivnică. Şi-apoi, trăia, şi asta nu putea fi neglijat. Adică nu trebuia să renunţe la viaţă, nu avea dreptul să o piardă printr-o prostie absurdă.

Se uită la pat. Se putea trânti. Să doarmă un ceas, două, atât cât să treacă timpul mai uşor, să se estompeze contradicţiile din sinea lui, ori chiar să le uite. Dacă Bad va obosi şi va coborî… Îi lăsase uşa cuptorului deschisă, doar s-o împingă puţin şi putea ieşi. Dacă însă îl va surprinde fumul şi dogoarea flăcărilor acolo, în partea superioară a coşului, în oricare alt sector al acestuia, Bad va avea un sfârşit de-a dreptul tragic.

Blestemă ideea lui Bad, apoi pe cei care îşi găsiseră chiar astăzi să incinereze gunoaie, încălcând astfel programul.

Manipulă iar claviatura monitorului, solicitând programul de televiziune şi reluându-şi de îndată plimbatul. Încăperea fu inundată de o melodie iritantă, executată în forţă. Vibraţiile corzilor de pian întrerupte brusc, scârţâitul strident al unei viori, tobele parcă scăpate de sub control, cinelele în chip de concluzii, toate astea veneau să sublinieze nişte imagini coşmareşti: un oraş în ruină, buruieni deformate asaltând zidurile, acoperişurile rămase parţial suspendate, câmpurile pustii, apoi nori, care nu se ştia dacă sunt într-adevăr nori sau smog produs de oraşul subpământean, de ţara subpământeană, plutind foarte jos, copaci cu frunze arămii, răsucite nefiresc, şobolani traversând pieţe pustii, havuzuri goale, cu marginile bazinelor parcă muşcate de animale gigantice…

Renunţă. Ecranul se goli de imagini.

Era singur, singur cu pereţii, cu idioţeniile ce-i umpleau apartamentul. Ştia că acestea sunt gândurile cu care încep de fiecare dată crizele de indentitate, urmări ale faptului că se pornise să refuze sistematic „binefacerile” plasturilor. Lucrurile cu care îl speriau, şi asta nu doar pe el, aveau totuşi o bază reală. Propaganda LOR era bine construită. Nevoia de societate devine primejdioasă când toţi cei din jurul tău sunt făcuţi să nu o simtă. Nimic mai fals. Fiindcă ei sunt programaţi să nu o simtă. Obligaţi. Ei tânjesc după singurătate fiindcă aşa doresc alţii. Semenii le repugnă. Bad, el este de vină. Pentru ce?

Cât este el însuşi şi cât sub stăpânirea LOR?

Se îmbrăcă. Ieşi. Porni către crematoriu. Bad mai putea fi salvat. Încerca să se liniştească imaginându-şi un câmp cu grâu

şi maci, aşa cum văzuse într-un film adus pe ascuns de către Bad. Aiureli, conchise. Nu-şi putea imagina decât încăperea crematoriului.

Oamenii treceau tăcuţi pe lângă el. Cu feţele înnegurate, ascuţite, pierdute în gulerele tari ale hainelor. Undeva se termina un schimb şi începea un altul. În coridoare mirosea a cauciuc ars. Iar paznicul, cel de care se temuse atât că-l va împiedica să intre, acesta dormea cu capul pe mâini sforăind uşor.

Ajuns dinaintea uşii crematoriului, formă cifrul. Pe afişaj îi apăru clipind cuvântul „Deschis”. Tresări. Poate uitase să încuie la plecare. Ori poate reuşise Bad să iasă. Puţin probabil, fiindcă cifrul îl cunoaşte numai el.

Când pătrunse în sală, se îngrozi. Simţi întâi căldura. Apoi un miros greu, de fenoli. Era din ce în ce mai clar că astăzi cuptorul mai fusese folosit. Prin urmare, cineva care ştia cifrul intrase şi folosise crematoriul. Pentru a arde ce? Însă nu aceasta era problema, ci faptul că, mai mult ca sigur, Bad fusese descoperit, în sală, viu, ori mort, asfixiat, în gura cuptorului, căzut din coş, acolo unde se căţărase să încerce o ieşire în lumea de dincolo.

Se învârti fără rost prin incinta faianţată, cu privirea căutând parcă un răspuns în îmbinările plăcilor albe, în mozaicul pestriţ al podelei.

Dacă Bad a fost descoperit, EI ştiu acum de complicitatea sa cu el şi atunci… EI sunt necruţători. Orice deviere poate costa mult. Chiar totul. Încercă să…

Deschise uşa pântecului de oţel… Metalul încă mai era cald. Se duse la dulapul cu echipamentul de lucru şi luă masca de gaze. Un gând fugar, mai mult un licăr de speranţă, îl sili să se uite în căruciorul în care îl ascunsese pe Bad la plecare. Gol. Sau aproape gol. Pe fundul plat al recipientului lucea cartela pentru telefoane a prietenului său. Pierdută.

Reveni înaintea cuptorului.

De ce l-au chemat?

Îşi puse masca pe figură. Se căţără în gura monstrului veşnic înfometat, aproape tremurând: zarurile fuseseră aruncate, drumul său nu avea decât un singur sens: în sus, prin coşul crematoriului. Viu sau mort. Viu însă, acolo sus mai exista o speranţă.

Scoabele înfipte în cărămizi aproape că se răciseră. Funinginea de pe ele îl înfioră. Avea în ea ceva nedefinit. Moale. Parcă unsuros.

Respira greu. Nu folosise niciodată până acum masca de gaze. Avea senzaţia că se va sufoca din clipă în clipă. Aproape că regreta aruncarea plasturelui.

De jos se auzi o izbitură seacă. Metal de metal. Funinginea amortizase vibraţiile. Pentru o clipă rămase cu un picior suspendat în aer. Cineva închisese uşa cuptorului. Fu tentat să coboare, să strige să i se deschidă. Îşi dădu seama că ar fi fost un gest nu doar inutil, ci şi fatal. Apoi scârţâitul ce însoţea întotdeauna deschiderea uşii. Abia în acel moment îşi dădu Eleazar seama de gravitatea situaţiei, de adevărata primejdie ce-l pândea. Instinctul de conservare îl obligă să se întindă ca un arc. Pe dinaintea ochilor îi trecu fulgerător o lumină albă, aripa unei păsări de foc, secunda ultimă, viaţa condensată într-o singură clipă.

Începu să coboare precipitat, aproape fără să atingă scoabele. În liniştea de după scârţâitul uşii auzea doar gâfâiala şi bătăile inimii. Şi propriul şuier în cauciucul măştii de gaze. I se părea că până jos este o veşnicie. Fusese de fapt aproape de gura crematoriului, însă negrul funinginii oprise orice sclipire de lumină.

Întâi auzi voci, lucruri trântite, paşi grei. Scârţâitul roţilor căruciorului de serviciu. Parcă mai sigur pe viaţă, se opri în gura monstrului şi privi încăperea acum foarte bine luminată. Zări patru poliţişti cu armele gata să tragă. Patru poliţişti care scotoceau bombănind printre puţinele lucruri din sala crematoriului. Unul dintre ei era chiar buna lui cunoştinţă, cel cu mutra antipatică, poate chiar umbra lui, fiindcă nu l-a zărit numai la oficiul pentru tratamente, mişcându-şi neîncetat fălcile, ci şi în coridorul de dinaintea garsonierei sale, pândindu-i cu ochii săi mărunţi orice mişcare.

— Pe coş v-aţi uitat? întrebă cel ce părea a fi şeful, un individ mărunt, cu buze subţiri, aproape inexistente şi pe obrazul drept cu o aluniţă cât o nucă.

Eleazar îngheţă. Îşi reveni însă imediat şi se retrase încet în interiorul cuptorului. Se împiedică de ceva dur şi căzu cu un bufnet surd. Rămase câteva clipe nemişcat, aşteptând urmările. Nu auzise nimeni nimic, fiindcă exact în acelaşi timp unul din

oamenii puterii, cu capul vârât în gura cuptorului, raportă că în coş nu se găseşte nimic.

Stupefiat de naivitatea poliţistului, lui Eleazar îi părea acum rău că nu încercase mai de mult o evadare. Vru să se ridice şi-şi sprijini palma exact de corpul în care se împiedicase. O clipă doar, rămase cu gestul încremenit. Avea sub palmă craniul unui om nu îndeajuns de carbonizat. Sări imediat în picioare, îngrozit. Acum îi era totul clar, îşi dădu seama de ce găsise vatra de cărămidă încă aproape fierbinte, de ce-l căutau poliţiştii, era convins că-l căutau pe el, pe Bad, poate şi pe ceilalţi, pe Jordan şi pe Edna.

Abia retras omul în uniformă, se auzi din nou vocea inflexibilă a şefului.

— Plecăm.

Eleazar se îndreptă către coş, se mai aplecă o dată până la fereastra de către lumină, nu mai rămăsese nimeni, plecarea poliţiştilor nu însemna decât o stratagemă care pe el nu l-a convins. Totuşi, cine să fi fost incinerat? Bad? (Exista în inima sa un ceva ce refuza să creadă că ar fi vorba de Bad.) L-au găsit şi acum, acum ar fi urmat el. Dacă da, acţionaseră copilăreşte.

De ce existaseră însă două ordine contradictorii, unul chemându-l la crematoriu, celălalt la centrul de control? Pentru ce-l chemaseră la crematoriu, îi devenise acum foarte clar. Pentru ce-l chemaseră cei de la centrul de control, nu va afla poate niciodată.

Neobişnuit să-şi forţeze plămânii, respirând tot mai greu, deranjat de cartuşul filtrant ce-i atârna inert sub bărbie, îşi lepădă masca şi o atârnă de cureaua ce-i strângea mijlocul. Simţi în nări mirosul înţepător al funinginei. În bezna aproape materială, doar gravitaţia îi dădea o orientare sigură în spaţiu. Îşi aminti de ţeasta pe care o atinsese în incinta cuptorului fără să vrea şi simţi un fior neplăcut pe şira spinării. Ceva nedefinit îl silea să fie convins că Bad fusese ucis şi incinerat.

Îşi duse dosul palmei la frunte, să-şi înlăture broboanele de sudoare şi-n clipa aceea masca de gaze i se desprinse de la curea şi după câteva momente, o auzi lovindu-se cu cutia filtrantă de cărămizile din gura cuptorului.

— Stai!

O împuşcătură şi glonţul ţiuindu-i pe lângă tâmplă. Apoi o linişte adâncă prevestitoare de rău. Privi în jos. Nu văzu nimic,

nici o rază de lumină. Mâinile începuseră să-l doară, acum regreta şi masca, nu pentru că-l dăduse de gol, ci pentru că începuse să-i fie tot mai cald, iar aerul tot mai cu neputinţă de respirat. Şi deodată simţi în nări miros de fum, un fum înecăcios de motorină arsă. Porniseră deci injectoarele de motorină, la foc mic, să-l asfixieze.

Încerca să grăbească ascensiunea. Intrase în domeniul interzis şi era acum pedepsit, aspru pedepsit.

Rămase o clipă cu mâna stângă în aer, reuşind să apuce o altă scoabă metalică în ultima clipă. Aerul devenea tot mai sufocant, începuseră chiar să-l chinuie nu doar plămânii, ci şi gâtul, iar căldura fumului îi pătrundea prin toţi porii. Sau era poate un alt fel de căldură. Căldura fricii de moarte. Sus acolo unde i se găsea obiectul speranţei, nu i se zărea nici o rază de lumină, nici o scânteie. Continua totuşi să spere, să urce, să urce din ce în ce mai anevoios, aproape convins că din secundă în secundă creierul va înceta să mai funcţioneze, inima la fel, şi el se va prăbuşi în gol, oprindu-se doar acolo, jos, zdrobit de materia aceea tare din gura cuptorului nesăţios. Şi deodată zări lumina, o lumină ciudată, uşor albăstruie, aproape ireală. O singură clipă numai, atunci când se întrerupse pentru moment năvala fumului înecăcios. Ieşirea se afla aproape, eliberarea nu putea fi ratată. Dar… O sfârşeală rău prevestitoare, ce i se insinuase în suflet, în muşchi, îi încetini mişcările, îngreuindu-i mâinile pe care acum de-abia de le mai ridica să prindă cu ele bucăţile de fier, îngreuindu-i trupul, picioarele. Bad, prietenul său, apucase poate să ajungă până aici, poate chiar tăiase gratiile (cât de prevăzători fuseseră EI) şi, de ce nu, chiar dacă avusese posibilitatea să iasă, să se elibereze, refuzase să o facă de unul singur, acest lucru costându-l însă viaţa.

O flacără violentă, ţâşnită din jos, îi pârli părul şi-i aprinse hainele. Văzu iar lumina aceea albăstruie, nu mai era nici un dubiu, ajunsese la ieşire, văzu clar gratiile tăiate, trase, îndoite înspre interior, încă un metru, încă trei scoabe de zid, încă un efort…

Ardea. Îi ardeau hainele sintetice, i se aprinsese totuşi părul, încă două scoabe şi va putea apuca resturile de gratii, se va putea trage în afară, la aer. Dincolo îl va aştepta Bad, se vor îmbrăţişa, vor chiui de bucurie.

Îi ardea pielea şi nu simţea nici o durere. Strânse în palmă capătul unei gratii. În sfârşit. Greutatea, ea crescuse, se făcuse de zece ori mai mare.

În jur era lumină. Aproape că-l dureau ochii. Îşi trecu în afară întâi un picior, apoi pe celălalt.

— Am reuşit! Este capabil şi de sentimente. Calul troian funcţionează perfect. Îi vom învinge.

Nu vorbise el. Privi în jur, încercând să-şi acomodeze ochii cu lumina violentă. Era înconjurat de oameni în halate maronii, ce-l priveau cu nişte ochi reci, de gheaţă. I se păreau foarte cunoscuţi, parcă i-a mai văzut acolo jos, prin măruntaiele polisului subteran.

— Păcat. A fost exemplarul cel mai reuşit, auzi iar, însă lui nu-i mai păsa, aşa cum nu-i mai păsa de mâinile de pe care-i cădea pielea artificială carbonizată, lăsând vederii tendoane metalice, nichelate.

Mintea îi zburase undeva acolo jos, în pântecul cuptorului, la scheletul acela uman. Dacă fusese totuşi Bad, el cu ce le greşise?

Îşi scoase arma ascunsă la piept şi începu să tragă.